

KAM MIZÍ BŘEHY

Návrh břehové linie a oživení vnitrozemí Bližné

Bc. Paola Recmanová

KRAJINA LIPENSKA vybraná případová studie

ATELIÉR SALZMANN / BEČVÁŘOVÁ / POZDECH

DIPLOMNÍ PROJEKT
15120 ÚSTAV KRAJINÁŘSKÉ ARCHITEKTURY
ČVUT FAKULTA ARCHITEKTURY, LS 2025

DIPLOMOVÁ PRÁCE

KRAJINA LIPENSKA – Vybraná případová studie

KAM MIZÍ BŘEHY – Návrh břehové linie a oživení vnitrozemí Bližné

VYPRACOVALA

Bc. Paola Recmanová

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Ing. Klára Salzmann, Ph.D.

ČVUT
ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE

FA ČVUT
15120 Ústav krajinářské architektury
Ateliér Salzmann/Bečvářová/Pozdech
LS 2025

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:
Bc. Paola Recmanová
LS 2025

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
KRAJINA LIPENSKA – Vybraná případová studie
KAM MIZÍ BŘEHY – Návrh břehové linie a oživení vnitrozemí Bližné

LIPNO REGION LANDSCAPE – Selected case study
WHERE THE SHORES DISAPPEAR – Shoreline design and revitalisation of the inland area of Bližná

JAZYK PRÁCE:
Český

Vedoucí práce:	doc. Ing. Klára Salzmann, Ph.D.	Ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury
Oponent práce:	Mgr. Jana Bozáňová, Ph.D.	
Klíčová slova:	krajina Lipenska, specifická oblast, břehová linie, turisticko-rekreační využití	
Anotace:	Projekt se věnuje krajinnému plánování okolí vodní nádrže Lipno – největší rekreační vodní plochy v České republice, ležící navíc v chráněné krajinné oblasti. V první fázi pracuje v regionálním měřítku a definuje jednotné principy ochrany přírody a udržitelného rozvoje pro celé území. Tyto zásady následně aplikuje případová studie na pilotním úseku Bližná, kde reaguje na konkrétní podmínky místa, zatímco respektuje strategické cíle celého Lipenska. Výstupem je koncepční rámec doplněný souborem lokálních opatření, která rozptylují návštěvnický tlak a zároveň podporují obnovu a ochranu klíčových ekosystémů.	
Annotation:	The project focuses on landscape planning around the Lipno reservoir – the largest recreational water body in the Czech Republic, located in a protected landscape area. At first, the project is on a regional scale and defines uniform principles of nature protection and sustainable development for the whole area. These principles are then applied on the case study of the pilot site Bližná, where they are tailored to the local specific conditions while still aligning with the strategic objectives for the wider Lipno region. The outcome is a conceptual framework accompanied by a set of local interventions that spread out the visitors to the area and foster the restoration and protection of key local ecosystems.	

Prohlášení autora
Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne22.5.2025podpis autora-diplomanta

Recmanová

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
Zadání diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Paola Recmanová

datum narození: 11.01.2000

akademický rok / semestr: 2024-25 / letní semestr
studijní program: Krajinářská architektura
ústav: Ústav krajinářské architektury – 15120
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Klára Salzmann, Ph.D.

téma diplomové práce: Krajina Lipenska – vybraná případová studie

zadání diplomové práce:
1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Cílem diplomové práce je zpracování návrhu krajiny Lipenska zaměřené na ochranu a rozvoj této oblasti s ohledem na její přírodní, kulturní a rekreační hodnoty. Práce bude zahrnovat analýzu stěžejních přírodních a krajinných prvků, identifikaci limitů a potenciálů území, návrh usměrnění rozvoje a vymezení nové specifické oblasti s nadmístním významem. Návrh bude vycházet z platné legislativy, mezinárodních závazků a zásad územního plánování, přičemž jedním z výstupů bude návrh opatření a doporučení využitelných v aktualizaci Zásad územního rozvoje.

Návrh představí stanovené principy na vybrané případové studii, která bude během semestru konzultována a dohodnuta s vedoucím diplomové práce.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

- Výstavní postery v celkovém formátu 1188 × 1680 mm
- 2x portfolio A4 se všemi náležitostmi.

Měřítko a detaily zpracování závěrečných výstupů budou během semestru konzultovány a dohodnuty s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Model vybrané části řešeného území, měřítko a rozsah bude stanoveno po konzultaci s vedoucím diplomové práce.

Datum a podpis studenta10.02.2025Recmanová

Datum a podpis vedoucího DP

Ing. Klára Salzmann, Ph.D.
Digitálně podepsal Ing. Klára Salzmann, Ph.D.
Datum: 2025.02.09 12:01:50 +01'00'

Datum a podpis děkana FA ČVUT
17.2.2025
Thurner

registrováno studijním oddělením dne
10.2.2025

PŘEDMLUVA

Samotná diplomová práce se skládá ze dvou kapitol. V první kapitole jsou relevantní výstupy z diplomního semináře (DSN) Krajina Lipenska, jehož hlavním cílem bylo navrhnout koncepční rámec ochrany krajiny a udržitelného rozvoje území Lipenska ve větším měřítku – na regionální úrovni. Zpracovaný návrh v DSN se zabývá především širšími vztahy, hodnotovými strukturami a limity území, a definuje základní principy, na nichž by měla být ochrana krajiny a její rozvoj na Lipensku v budoucnu postaveny.

Druhá kapitola je případová studie, která má za cíl navržené principy aplikovat v konkrétním území. Cílem je převést koncepční úvahy z DSN do podrobnější úrovně a navrhnout konkrétní lokální opatření, která budou reagovat na reálné potřeby daného místa a současně zůstanou v souladu se strategickými cíli celého území Lipenska.

OBSAH

01 DIPLOMNÍ SEMINÁŘ – KRAJINA LIPENSKA

1	ÚVOD	7-10
1.1	Krajina	
1.2	Dědictví nešetrného hospodaření	
1.3	Územní plánování jako klíčový nástroj	
1.4	Lipensko	
2	CÍL A PŘÍNOS PRÁCE	11-12
3	METODIKA	13-14
3.1	Návrat Lipenska	
3.2	Legislativní rámec a nástroje územního plánování	
3.3	Mezinárodní závazky a strategie	
3.4	Limity a potenciály	
4	ŘEŠENÉ ÚZEMÍ	15-16
4.1	Širší vztahy	
4.2	Vymezení řešeného území	
5	ANALYTICKO-NÁVRHOVÁ ČÁST	17-46
5.1	Legislativní rámec – Vybrané zákony a vyhlášky	
5.2	Hierarchie nástrojů územního plánování	
5.3	Proč rozšířit ochranu krajiny Lipenska?	
5.4	Ochrana krajiny Lipenska v Zásadách územního rozvoje (ZÚR)	
5.5	Specifická oblast	
5.6	Rozvoj regionu	

02 VYBRANÁ PŘÍPADOVÁ STUDIE – BLIŽNÁ

BLIŽNÁ V KONTEXTU KRAJINY LIPENSKA M 1:125 000

1	ÚVOD	51-52
2	CÍL A PŘÍNOS PRÁCE	53
3	METODIKA	54
3.1	Kapitola 01	
3.2	Podrobné analýzy	
3.3	Terénní průzkumy	
4	ŘEŠENÉ ÚZEMÍ	55-58
4.1	Úvod	
4.2	Širší prostorové a historické souvislosti	
4.3	Vazby území, sídelní struktura a dopravní návaznosti M 1: 50 000	
4.4	Současné problémy v území	
5	ANALYTICKÁ ČÁST	59-86
5.1	Výchozí podklady	
5.2	Land use	
5.3	Historický vývoj krajiny	
5.4	Územní plán	
5.5	Vliv plánovaných záměrů	
5.6	Hydrologické poměry v krajině	
5.7	Analýza břehů	
5.8	Krajinná struktura a ochrana přírody	
5.9	Cílové ekosystémy krajiny	
5.10	Cílové kvality krajiny	

6	NÁVRHOVÁ ČÁST	89-124
6.1	Úvod	
6.2	Koncept	
6.3	Břehová linie pro lidi i přírodu	
6.3.1	Přístupnost břehů	
6.3.2	Zonace břehové linie	
6.3.3	Typologie přístupů a vybavení břehových zón	
6.4	Oživení vnitrozemí	
6.4.1	Zvýšení retence vody v krajině	
6.4.2	Podpora biodiverzity a ekologické stability	
6.4.3	Infrastruktura pro člověka	
6.4.4	Udržitelný rozvoj	
6.5	Souhrnná situace návrhu	
7	ZÁVĚR	125
8	PODĚKOVÁNÍ	126
9	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	127-130
10	PŘÍLOHY	131-134

1 ÚVOD

1.1 Krajina

Krajina je dynamický a složitý systém, ve kterém se prolínají přírodní, kulturní, ekologické a sociální složky. Jde o prostor, kde se setkávají přírodní procesy, jako je cyklus vody, působení klimatu či eroze, s činností člověka, která zahrnuje zemědělství, urbanizaci, průmysl nebo kulturní dědictví. Tento komplexní systém je charakteristický svou propojeností – změna v jedné části krajiny může mít dalekosáhlé dopady na jiné oblasti, a to jak v ekologickém, tak ekonomickém či estetickém smyslu.

Každá krajina je jedinečná svou strukturou a dynamikou, která vychází z interakce mezi geologickým podložím, hydrologickými procesy, vegetací a lidským využíváním.

Tyto prvky spolu tvoří harmonii, která je však u nás v republice často křehká či již narušená.

Proč není respektována národní strategie adaptace na změnu klimatu?

Proč dosud plně nedodržujeme Evropskou úmluvu o krajině...

1.2 Dědictví nešetrného hospodaření

Desítky let nešetrného hospodaření proměnily českou krajinu v nefunkční systém, který se dnes nedokáže přirozeně bránit ani adaptovat na klimatické změny. Hlavním problémem je vysoušení krajiny a výrazné zásahy do jejího hydrologického systému. Následky vidíme všude kolem – bleskové povodně, eroze, vyschlé studny, úbytek živočichů a pokles zemědělské produkce. Přitom by stačilo naslouchat varováním a začít krajinu plánovat jako celek. České zákony však pojem „krajinné plánování“ neznají a bez koncepčních materiálů chybí i efektivní správa a koordinace péče o krajinu.

Pokud chceme, aby krajina znovu fungovala, musíme změnit přístup. Revitalizace a ochrana krajiny **vyžaduje spolupráci všech – státních institucí, samospráv, neziskových organizací i občanů.** Dokážeme přijmout zodpovědnost za její obnovu?

1.3 Územní plánování jako klíčový nástroj

Územní plánování představuje zásadní nástroj pro řízení rozvoje území, a tedy i krajiny. Jeho cílem je zajistit udržitelný a harmonický rozvoj.

V praxi se však často upřednostňuje pouze technická infrastruktura vytvořená člověkem, zatímco nezbytný protipól – ochrana a vyvážený rozvoj přírodních složek krajiny – bývá opomíjen.

Do technické infrastruktury řadíme především komunikace, železnice, vedení technických sítí a systém sídel. Do přírodní infrastruktury řadíme především hydrologii a geomorfologii, jako základní činitele, a další přírodní projevy.

Bez spolupráce a rovnováhy mezi těmito dvěma póly nelze hovořit o funkčním a udržitelném rozvoji.

Pro dosažení skutečně udržitelného rozvoje je nezbytné propojit lidský faktor s přirozenými procesy v krajině, čímž bude vytvořeno odolné a adaptabilní prostředí jak pro současné, tak pro budoucí generace.

Proč existuje územní plánování a krajinné plánování ne...

Je naše legislativa územního plánování nastavena správně?

1.4 Lipensko

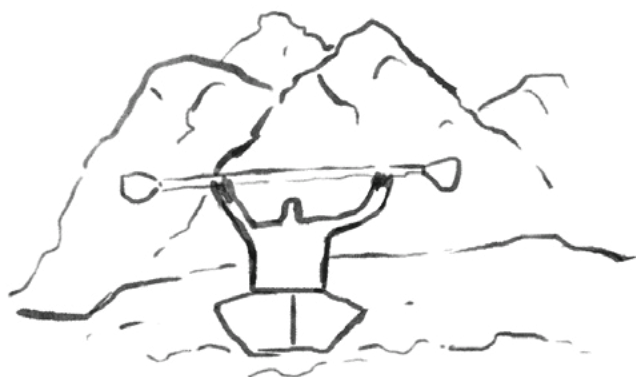
Lipensko představuje unikátní oblast, která kombinuje vodohospodářský, turistický, ekologický a energetický význam. **Jedná se o celorepublikově důležitou oblast,** především ze čtyř důvodů:

1) přítomnost Lipenské přehrady, která je největší vodní plochou v Česku a je přezdívána „jihočeské moře“,

2) přítomnost šumavské přírody, která je chráněná jako národní park a chráněná krajinná oblast, navíc zde pramení naše nejdelší řeka Vltava, která hraje zásadní roli pro zachování vodních zdrojů ve značné části České republiky,

3) je oblíbenou turistickou oblastí – díky dvěma výše zmíněným bodům je populární destinací pro rekreaci, vodní sporty, cykloturistiku a zimní sporty,

4) přítomnost vodní elektrárny Lipno využívající přehradu pro výrobu špičkové elektrické energie a regulaci výkonu celostátní energetické soustavy.

Tyto aspekty se navzájem ovlivňují a spoustakrát si jejich realizace nebo rozvoj protirečí.

Ochrana přírodních hodnot vs. rozvoj turismu a výstavby – rostoucí turistická atraktivita Lipenska vede k rozšiřování infrastruktury a zástavby, což může způsobit nadměrný zásah do krajiny a změnu místní identity, úbytek přirozených biotopů a především znečištění vodních zdrojů.

Přirozené vodní režimy vs. umělá vodní nádrž – Lipenská přehrada výrazně ovlivňuje tok Vltavy i místní ekosystémy. Regulace hladiny a její kolísání, změny teploty vody a snížení přirozené dynamiky toku mají dopad na okolní krajinu, vodní živočichy i samotné zásoby vody v regionu.

2 CÍL A PŘÍNOS PRÁCE

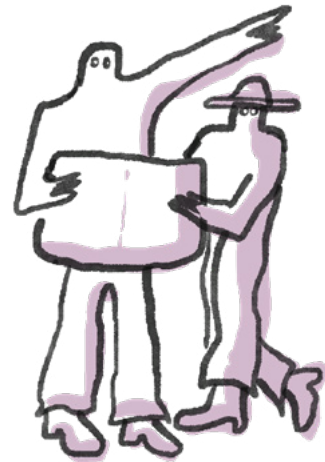
Cílem práce je přinést ucelený přístup k ochraně a rozvoji krajiny v oblasti Lipenska z hlediska krajinářského plánování.

Kromě navržené ochrany je tato práce přínosem ve **zpracování a sjednocení všech nejaktuálnějších dostupných analytických podkladů (ZÚR, ÚAP, ÚP, ÚSES,..) do jednoho komplexního souboru**. Data jsou zpracovány v digitální vektorové podobě v ArcGIS Pro a jsou připraveny k využití v geoportálu a dalších nástrojích územního plánování. Člověk může pracovat s překrýváním dat a získat tak cenné analýzy na jednom místě. Výsledkem je tedy souhrn nejaktuálnějších dat v rámci Lipenska.

První část práce se soustředí na vytvoření koncepce řešeného území, kde bude identifikována a navržena ochrana klíčových přírodních prvků, jako jsou údolní nivy, mokřady a cílové kvality krajiny. Důraz bude kladen na jejich začlenění do závazných dokumentů územního plánování s cílem zajistit jejich udržitelnost a funkčnost.

Na základě koncepce širšího řešeného území bude v druhé části práce vymezena Specifická oblast Lipensko. **Ta zajistí detailnější a cílenější přístup k ochraně, plánování a správě Lipenska**, než jaký umožňuje široké pojetí stávající Specifické oblasti Šumava (SOB1) s republikovým významem, jejíž je dosud Lipensko součástí.

3 METODIKA

3.1 Návrat Lipenska

Jak již bylo zmíněno, revitalizace a ochrana krajiny vyžadují aktivní spolupráci všech zainteresovaných stran – státních institucí, samospráv, neziskových organizací i jednotlivých vlastníků, stakeholderů a dalších občanů. Tento projekt vychází z projektu *Návrat Lipenska*, viz QR kód, který byl vytvořen v roce 2022 v rámci semestrálních prací. V projektu se spolupracovalo blíže s neziskovou organizací Lipensko pro život a místními obyvateli z dotčených obcí. Hlavními cíli projektu byly zlepšení kvality vodního systému a vody v nádrži, udržitelné hospodaření v krajině, podpora biodiverzity a zvýšení prostupnosti krajiny.

Projekt LípNo – Krajina Lipenska staví na znalostech a zkušenostech získaných v rámci projektu Návrat Lipenska, které dále rozvíjí a adaptuje pro potřeby menšího měřítka.

Klíčovým aspektem tohoto přístupu je vytvoření funkční koncepce, která poskytne obcím v oblasti Lipenska pevný základ pro jejich vlastní plánování a rozvoj. **Proto je nezbytné začít s koncepcí na úrovni většího území, která umožní koordinaci a propojení jednotlivých opatření napříč regionem.**

3.2 Legislativní rámec a nástroje územního plánování

Projekt se mimo jiné zaměřuje na nedostatky v ochraně přírody a krajiny v rámci územního plánování a věnuje se legislativním překážkám, které omezují efektivní řešení těchto problémů. Často se setkáváme s omezeními v plánovacích dokumentacích, které mohou ztížit dosažení udržitelných a ekologicky odpovědných řešení. Je proto klíčové důkladně porozumět legislativnímu rámci, jeho hierarchii a systému.

Legislativní rámec ovlivňuje mimo jiné návrhy i ty krajinářské a to jak na strategické úrovni, tak při konkrétních zásazích do krajiny. Je důležité respektovat klíčové zákony, jako je stavební zákon, zákon o ochraně přírody a krajiny, vodní zákon nebo normy upravující lesní a zemědělské hospodaření. **Tyto zákony definují pravidla pro využívání území, ale je velice důležité analyzovat, co v těchto předpisech funguje a kde je potřeba věnovat více pozornosti jejich dalšímu rozvoji.**

Struktura legislativy nám umožňuje koordinaci, často však opomíjí již zmíněnou ochranu přírodních složek krajiny. Tento projekt reaguje na tento problém a **usiluje o integraci nových požadavků na ochranu přírodních prvků a udržitelný rozvoj do stávajících dokumentů.** K tomu je nezbytné porozumět smyslu a cílům všech nástrojů územního plánování a jejich vzájemnému propojení. Práce byla zpracována na úrovni územní studie, jako neopomenutelného podkladu pro plánování krajiny, viz část 5.2 Hierarchie nástrojů územního plánování.

3.3 Mezinárodní závazky a strategie

Kromě národní legislativy se Česká republika zavázala dodržovat některé mezinárodními dokumenty a strategie. Mezi klíčové patří z hlediska ochrany krajiny *Úmluva Rady Evropy o krajině*, která je pro ČR závazná od roku 2004, a *Adaptační strategie EU* pro přizpůsobení se změně klimatu.

Úmluva Rady Evropy o krajině zdůrazňuje význam ochrany, správy a plánování krajiny v celé její rozmanitosti – od přírodních po člověkem vytvořené krajiny. Klade důraz na zapojení veřejnosti, zohlednění krajiny při rozhodování a podporu udržitelného rozvoje. ⁴ Jedná se o závazný dokument, jeho implementace v ČR je však stále jen částečná.

Adaptační strategie EU vytyčuje cíle a opatření pro zmírnění dopadů klimatických změn na přírodní prostředí, hospodářství a společnost. Klíčovými principy jsou zvyšování odolnosti krajiny, podpora udržitelných hospodářských postupů a zohlednění klimatických rizik při územním plánování. ⁵ I zde však ČR nedodržuje všechny závazky dostatečně.

Důvodem může být nedostatečná integrace těchto mezinárodních dokumentů do českých legislativních a strategických rámců. **Je tedy důležité vytvořit silnější vazby mezi mezinárodními závazky a národními politikami, například prostřednictvím nástrojů územního plánování,** které můžou tyto principy efektivně zahrnout do konkrétních opatření.

3.4 Limity a potenciály

Výstupy projektu jsou dále zpracovávány na základě nově získaných informací, analýz a prostřednictvím schůzek a diskusí s externími odborníky z různých odvětví. Tyto aktivity vedly k reflexi projektu *Návrat Lipenska*, hlubšímu porozumění fungování oblasti Lipenska a identifikaci nových limitů a potenciálů této oblasti. Mimo to i lepší orientaci v legislativě územního plánování a možnosti zapracování nových nápadů do příslušných nástrojů územního plánování.

4 ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

4.1 Širší vztahy

Řešené území se nachází v Jihočeském kraji u hranic s Německem a Rakouskem. Jedná se o významnou rekreační oblast, která se rozkládá kolem vodní nádrže Lipno na řece Vltavě, největší vodní plochy v České republice, celé v objetí šumavské přírody. Jsou zde stále patrné stopy minulosti – od odsunu obyvatel po druhé světové válce po odliv lidí během doby komunismu, kdy oblast spadala do přísně střeženého pohraničí. Krajina je charakteristická rozlehlými lesy, mírně zvlněnými kopci a vodními toky, které se prolínají s osadami a menšími obcemi.

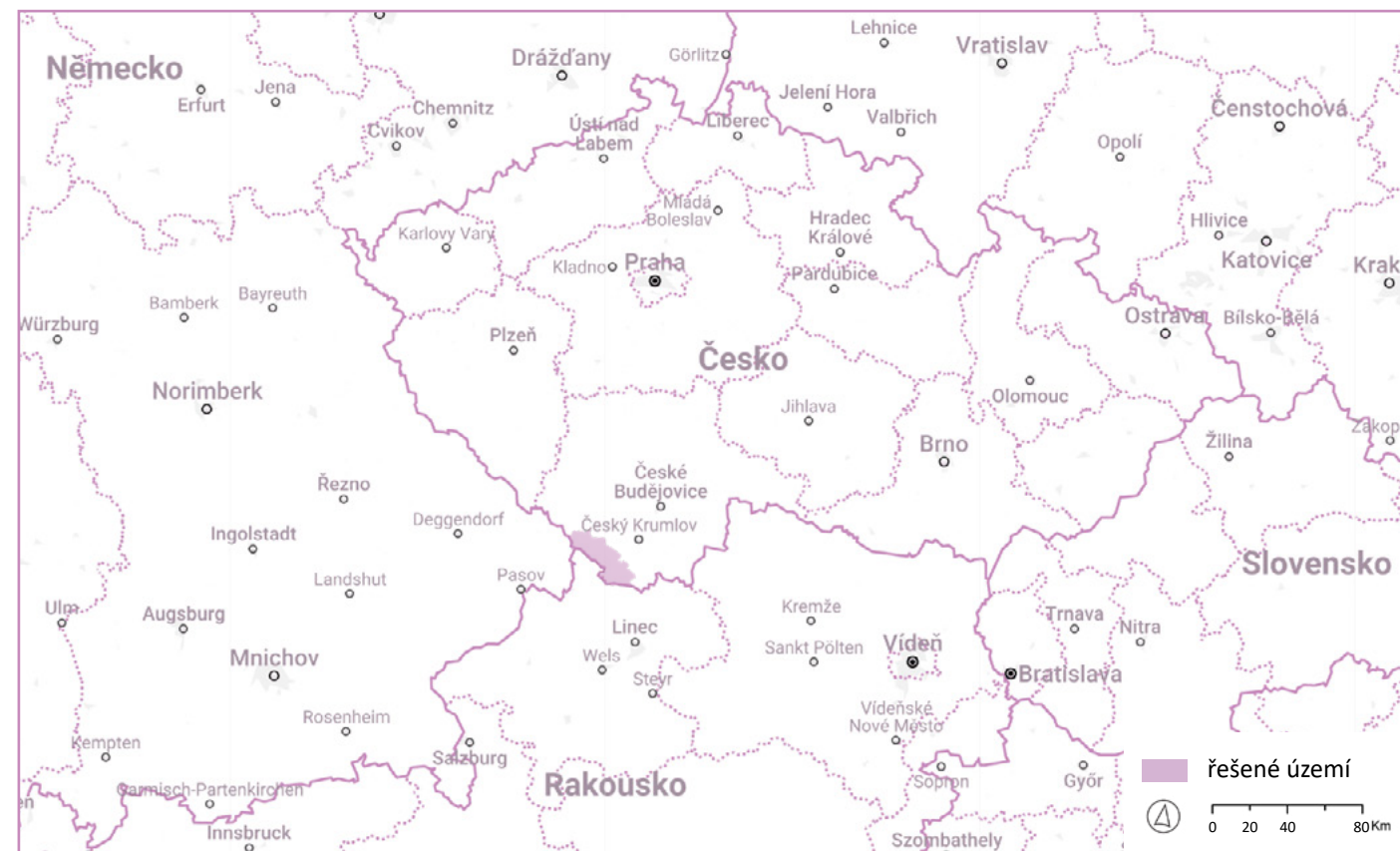

4.2 Vymezení řešeného území

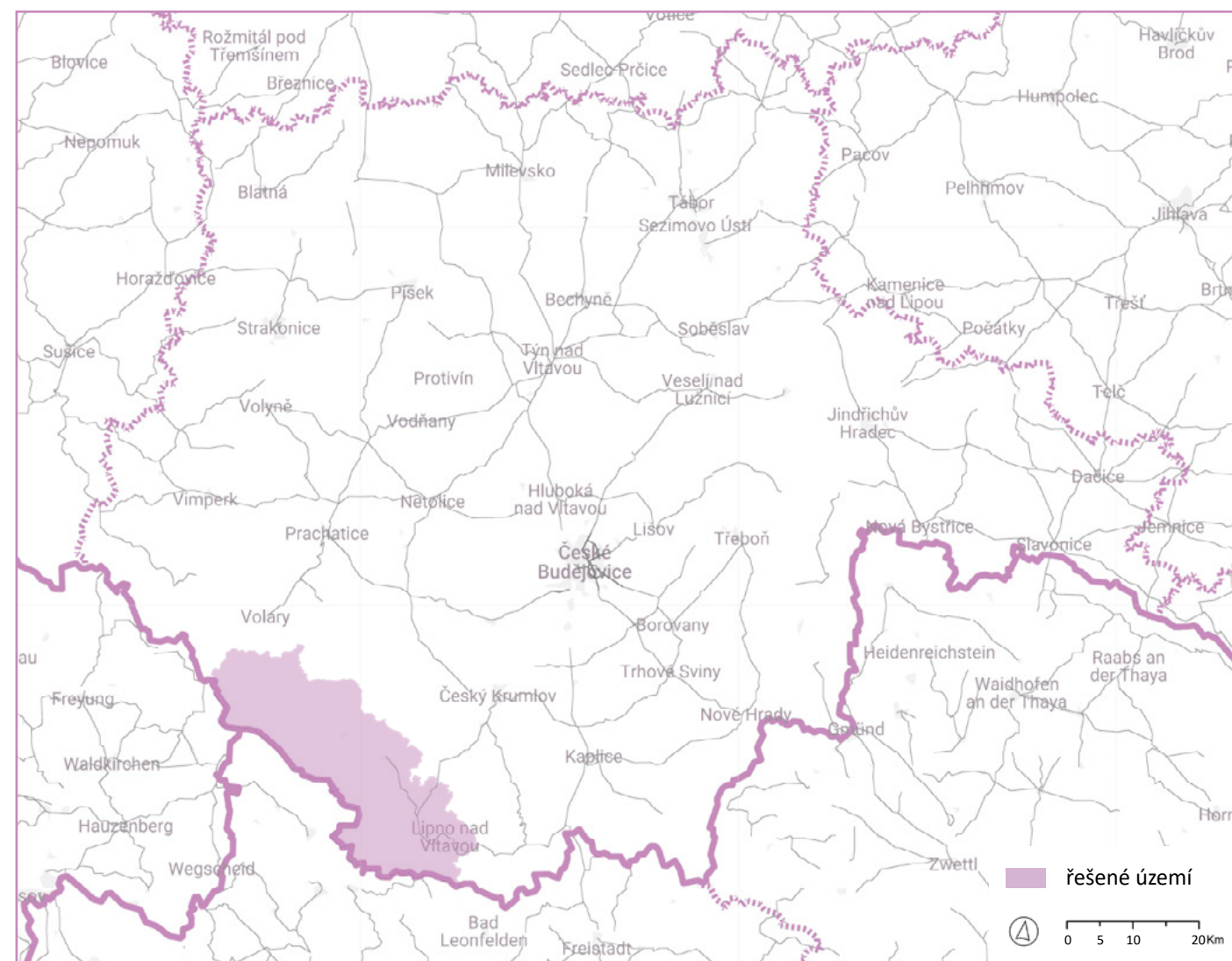
Do řešeného území patří následující obce a jejich příslušná katastrální území: část obce Stožec, konkrétně katastrální území Stožec; dále obce Nová Pec, Želnavá, Černá v Pošumaví, Přední Výtoň a Lipno nad Vltavou, stejně jako město Horní Planá a městys Frymburk. Z obce Loučovice byla zahrnuta pouze katastrální území Dvorečná, Loučovice a Kapličky, a to z důvodu jejich blízkosti k vodní nádrži Lipno.

Podkladové mapy vytvořeny pomocí Snazzymaps.com ►

4.1.1 MAPA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

4.2.1 MAPA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ V RÁMCI JIHOČESKÉHO KRAJE

5 ANALYTICKO-NÁVRHOVÁ ČÁST

5.1 Legislativní rámec -

Vybrané zákony a vyhlášky

Mezi nejdůležitější zákony patří Stavební zákon (č. 283/2021 Sb.), který tvoří základní rámec pro územní plánování, stavební řízení a používání nástrojů k rozvoji území. Tento zákon zahrnuje klíčové oblasti, jako jsou Územně plánovací podklady, Politika územního rozvoje a Územně plánovací dokumentace, které jsou pro plánování projektů menšího měřítka zásadní. Důležité je také brát v potaz zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), jenž chrání přírodní hodnoty, ekologickou stabilitu a chráněná území, a vodní zákon (č. 254/2001 Sb.), který reguluje nakládání s vodními zdroji, ochranu kvality vody a protipovodňová opatření.

Dalšími relevantními normami jsou lesní zákon (č. 289/1995 Sb.), upravující hospodaření a ochranu lesů, a zákon o zemědělství (č. 252/1997 Sb.), který se zaměřuje na udržitelné využívání zemědělské půdy. Tyto zákony doplňuje zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb.), který chrání kvalitní zemědělskou půdu před zábury pro jiné účely.

I přes tuto velkou legislativní základnu však chybí jednotný a celistvý nástroj. **Fragmentace zákonných předpisů a jejich častá vzájemná nezávislost ztěžují vytvoření uceleného rámce, jenž by krajinu chránil jako komplexní systém.**

5.2 Hierarchie nástrojů územního plánování

Legislativa územního plánování je hierarchicky uspořádána a vychází z Územně plánovacích podkladů (§ 62 - § 69), které nám poskytují základní informace o současném stavu území a slouží jako podklad pro navazující dokumenty.

Na vrcholu stojí celostátní dokument Politika územního rozvoje (§ 70 - § 71e), která nastavuje rámec pro koordinaci na státní úrovni a určuje strategické směry rozvoje. S ní musí být v souladu a navazují na ni Územně plánovací dokumentace (§ 72 - § 115), kam patří Územní rozvojový plán, který slouží k podrobnější specifikaci záměrů Politiky územního rozvoje a jejich aplikaci v konkrétním území a krajské Zásady územního rozvoje, jež reflektují regionální specifika. Dále pak územní plány a regulační plány, které konkrétně definují využití jednotlivých sídelních útvarů. Tato hierarchie nám poskytuje pevný základ, ale současně stanovuje limity, které musíme respektovat.

Hierarchie nástrojů územního plánování vyplývá ze Stavebního zákona č. 283/2021 Sb. a je rozpracována v části třetí tohoto zákona, konkrétně v Hlavě III - Nástroje územního plánování (§ 61 - § 136). Tato hlava systematicky upravuje jednotlivé díly územního plánování.

Nástroji územního plánování podle Stavebního zákona č. 283/2021 Sb. jsou:

- „a) územně plánovací podklady, kterými jsou územně analytické podklady a územní studie,
- b) politika územního rozvoje,
- c) územně plánovací dokumentace, kterými jsou územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán,
- d) vymezení zastavěného území,
- e) územní opatření, kterými jsou územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území.“⁶

Bod a) **Územně plánovací podklady**, jakožto podklad pro navazující dokumenty, představují největší **příležitost pro zapracování** nových poznatků a požadavků **do platných a závazných dokumentů územního plánování.**

Řadíme mezi ně:

Územně analytické podklady, které nám poskytují informace o současném stavu území, jeho hodnotách, limitech a problémech. Slouží jako základ pro identifikaci rozvojových příležitostí a rizik a podporují rozhodování při tvorbě územních plánů a dalších dokumentací.

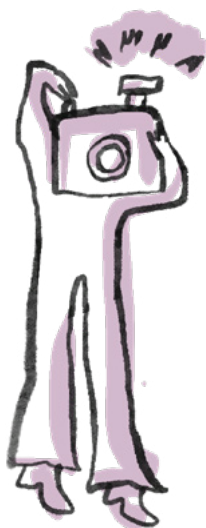
Územní studie, umožňují podrobné rozpracování konkrétního řešení pro rozvoj území, kde se zohledňují jeho specifické podmínky a potřeby. **Tento nástroj nám poskytuje flexibilitu, kterou jiné závazné dokumenty nenabízejí. Umožňuje prověřit různé varianty využití území ještě před tím, než se přistoupí k tvorbě závazné územně plánovací dokumentace.** Díky tomu můžeme efektivně koordinovat zájmy všech zainteresovaných stran, minimalizovat potenciální konflikty a připravit kvalitní podklady pro rozhodování o budoucím rozvoji daného území.

Výsledkem územně plánovacích podkladů jsou strategické dokumenty, které jsou přizpůsobeny konkrétním potřebám a zároveň respektují širší rámec územního plánování.

5.3 Proč rozšířit ochranu krajiny Lipenska?

Lipensko je krajinou s bohatými přírodními hodnotami, které hrají klíčovou roli v zachování fungujícího ekosystému. Prameniště Vltavy, nacházející se na Šumavě, je zásadní oblastí pro ochranu vodních zdrojů, které ovlivňují celou krajinu – jsou motorem biodiverzity, určují stabilitu ekosystémů a umožňují udržitelný rozvoj. Přesto se tyto hodnoty postupně vytrácejí vlivem nové zástavby, změn v rekreaci a odpočinku, které přetvářejí celý krajinný ráz oblasti.

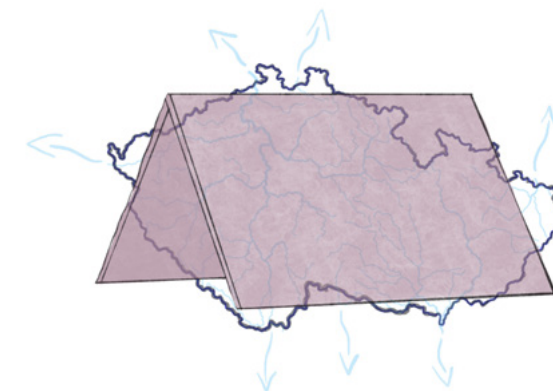

Pokud se krajina nebude chránit, v budoucnu by možná už nebylo za čím jezdit. Územní plánování často upřednostňuje technickou infrastrukturu před ochranou přírodních složek, což je patrné i na Lipensku. Tento projekt se snaží tento přístup změnit a posílit ochranu přírodních prvků, hlavně tedy vodních zdrojů a ekosystémů v klíčových strategických dokumentech. **Zachování krajiny není jen otázkou ochrany přírody, ale i budoucnosti regionu, jeho atraktivity a kvality života místních obyvatel.**

5.3.1 Důležitost ochrany vodních zdrojů a vodního ekosystému

Voda od nepaměti sloužila jako zdroj života a zdroj rozvoje pro města, vesnice, zemědělství i průmysl. Česká republika má ještě k tomu specifickou hydrologickou situaci – jsme „střechou Evropy“. **Žádná řeka k nám nepřitéká, veškerá voda, kterou máme k dispozici, pochází pouze z deště a sněhu, který spadne na naše území a vsákne se do půdy nebo stéká do potoků a řek.** Tento fakt činí ochranu našich vodních zdrojů nesmírně důležitou.

Největším povodím na území České republiky je povodí Labe. Pokud bychom však oddělili jeho podmnožinu povodí Vltavy jako samostatnou jednotku, stalo by se největším povodím v ČR právě povodí Vltavy. Klíčovou oblastí pro zachování vodních zdrojů ve značné části republiky je tedy prameniště naší nejdelší řeky Vltavy a to se nachází právě na Šumavě.

Vodní systém Šumavy je přirozeným rezervoárem vody. Prameniště, rašeliniště, mokřady, horské potoky a lesy zde plní roli přirozených „houbiček“, které zadržují vodu v krajině, brání erozi a pomáhají vyrovnávat extrémy sucha a povodní. Pokud bychom tento křehký ekosystém narušili turistickým přetlakem, nadměrnou urbanizací nebo jinými neuváženými zásahy, dopady pocítí celé Česko – od zhoršení kvality vody až po úbytek zásob vody v obdobích sucha.

Ochrana vodního systému na Šumavě je tedy nejen otázkou lokální ekologie, ale i celostátní odpovědností. Šetrné hospodaření s půdou, ochrana pramenišť a podpora přirozených procesů v krajině jsou klíčem k tomu, abychom si udrželi dostatek vody pro nás i pro budoucí generace.

5.3.1.1 Co přesně chránit?

Jednou z nejdůležitějších ploch k ochraně je **údolní niva a její ekosystémy**, které slouží jako přirozená území schopná zadržovat vodu a zmírňovat rizika povodní. Napřímené a regulované vodní toky je třeba vracet do jejich původních koryt, čímž se zlepšuje schopnost krajiny zadržovat vodu a podporuje se obnova přilehlých ekosystémů. Zároveň je potřebné chránit záplavová území, která poskytují prostor pro přirozené rozlivy vody během povodní.

Mokřady, prameniště a rašeliniště jsou dalším klíčovým prvkem ochrany vodního systému. Jak již bylo zmíněno, fungují jako přirozené „houbičky“, které zadržují vodu, filtrují znečištění a vytvářejí prostředí pro mnoho druhů rostlin a živočichů. Je třeba bojovat proti odvodňování pramenišť a mokřadů a jejich vysoušení (například kvůli nové zástavbě) a naopak podporovat obnovu již poškozených oblastí. Prameniště vyžadují ochranu před znečištěním chemikáliemi a odpady, aby mohla plnit svou zásadní funkci v koloběhu vody.

5.3.1.2 Jak chránit?

Zásadní roli hraje naše legislativa. Dříve zmíněné pojmy (kromě pramenišť, která jsou ale na Šumavě ve většině schovaná pod plochou mokřadů ⁷) patří mezi významné krajinné prvky (VKP), které jsou zakotveny v zákoně o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.).

„Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy a území, na nichž probíhá přírodě blízká obnova těžbou narušeného území podle plánu nebo dokumentace uvedených v § 4 odst. 6. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků“⁸

„Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozením a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení nebo oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit souhlas orgánu ochrany přírody.“⁸
„Podrobnosti ochrany významných krajinných prvků stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.“⁸

VKP jsou tedy zákonem chráněné před poškozením a ničením, a chce-li někdo provést nějaký zásah, který by VKP negativně ovlivnil, musí si opatřit souhlas orgánu ochrany přírody. Tato ochrana je však ve většině případů nedostatečná.

Pro klíčové oblasti, jako jsou údolní nivy, prameniště a mokřady, které zajišťují funkci vodního ekosystému jakožto základního předpokladu života na Zemi, je nezbytné zajistit přísnější pravidla ochrany. Aby byla jejich ochrana skutečně zajištěna, je nutné ji promítnout do nástrojů územního plánování na státní nebo krajské úrovni tak, aby ji respektovala všechna města a obce.

5.3.2 Vymezení pramenišť

Nedostatek dat k výskytu pramenišť ztěžuje jejich ochranu. Z knihy *Hydrologické revitalizace v horských a kopcovitých oblastech – Souhrn zkušeností s obnovou mokřadů, pramenišť a potoků ze Šumavy* se však dozvídáme, že většina pramenišť na Šumavě „*má podobu helokrénu, tedy pramenného mokřadu*“⁷, u kterého voda „*prosakuje na povrch ve větší ploše, a pramen má tak charakter mokřadu*.“⁷ Pro účely diplomového semináře je tak ochrana pramenišť zahrnuta pod ochranou mokřadů.

5.3.3 Návrh vymezení údolní nivy a nivních ekosystémů

Údolní niva je dynamický krajinný prvek, jehož vymezení je obtížné kvůli různým přístupům, jako jsou geomorfologický, hydrologický či geologický. Geomorfologicky je definována jako prostor formovaný proudící vodou a sedimentací, zatímco geologicky vzniká ukládáním fluvialních či písčito-hlinitých sedimentů s vysokým podílem organických látek. Pro praktické účely se často vymezuje pomocí záplavového území stoleté vody (Q100).⁹

Pro účely diplomové práce bylo nutné přistoupit k jasnému vymezení nivy. Vymezení údolní nivy pomocí záplavového území stoleté vody (Q100) je více orientováno na vyložení údolní oblasti větších toků, zatímco z hlediska ochrany krajiny je nezbytné zahrnout i menší, ekologicky cenné území, které zahrnují menší potoky, horské oblasti a komplexní struktury, jako jsou prameniště nebo drobné mokřady. Proto je údolní niva v této práci vymezena na základě geologické mapy s ohledem na výskyt nivních a smíšených sedimentů, které přibližně kopírují vodní plochy a toky. Dále jsou nezbytně nutné písčito-hlinité až blokové sedimenty společně s navážkami, haldami, výsypkami či odvaly a slatiny, rašeliny a hnílokal, které jsou nezbytné pro správné fungování nivního ekosystému.

Do budoucna je možné v projektech počítat s přesnějším vymezením údolní nivy na základě projektu „Praktické nástroje pro plánování a ochranu VKP údolní niva“. V rámci tohoto projektu byla vytvořena a v roce 2024 vydána metodika podrobného vymezení údolních

niv¹⁰, která má za cíl „zaplnit mezeru v dosavadním nedostatečném plánování, ochraně a využívání významného krajinného prvku údolní niva.“

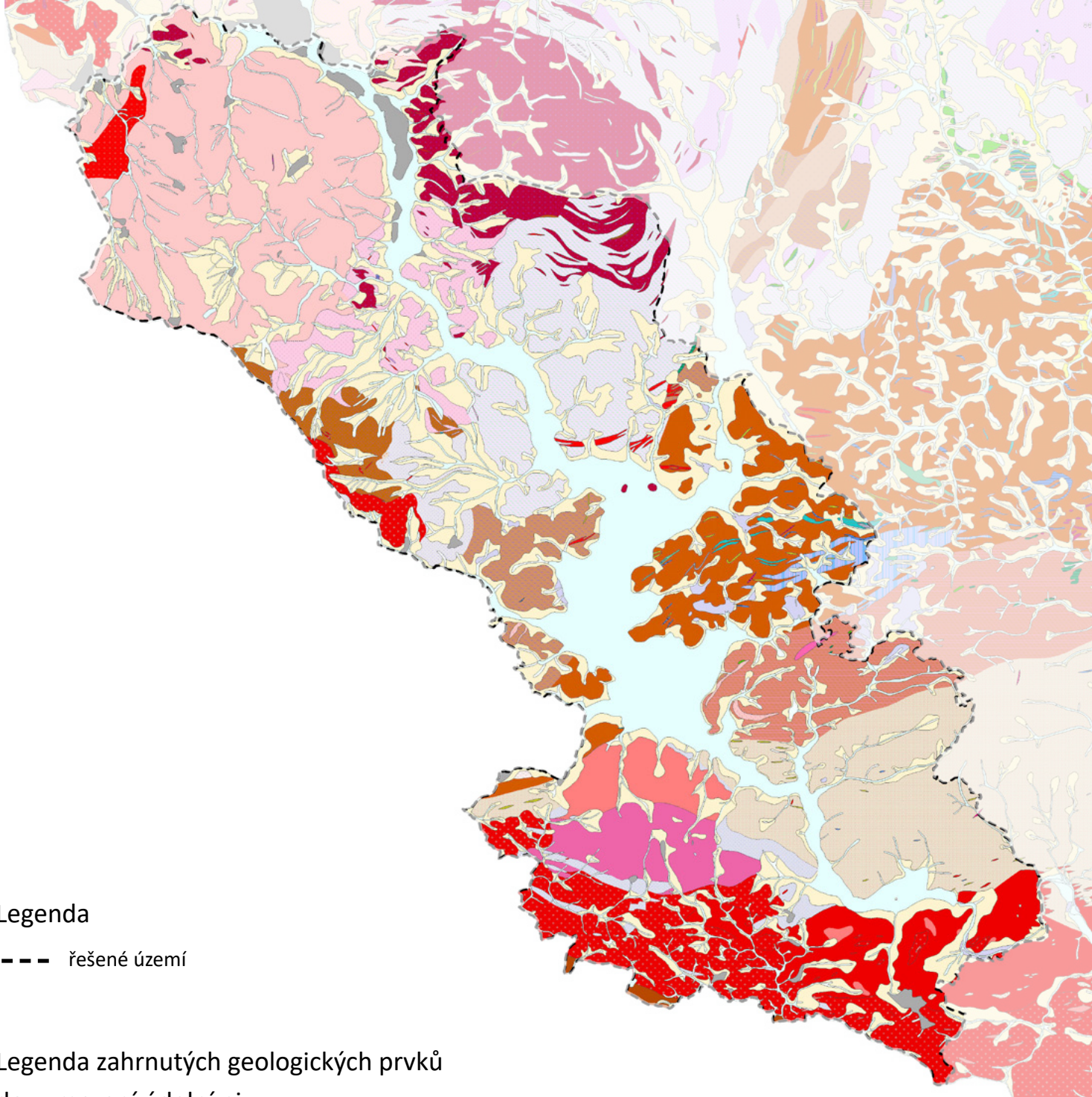
Na základě soudobých znalostí, požadavků (zejména MŽP) a technologií byl vytvořen a ověřen postup vymezení významného krajinného prvku (VKP) údolní niva, který je aplikovatelný v praxi orgánů ochrany přírody (OOP).¹¹ V rámci diplomové práce však nebyla kapacita tuto metodiku detailně aplikovat.

5.3.3.1 Různé definice údolní nivy

Podle sdělení MŽP z roku 2007 je údolní niva „rovinné údolní dno aktivované při povodňovém stavu vodního toku; tvoří ji štěrkovité, písčité, hlinité nebo jílovité naplaveniny, jejichž úložné poměry často vykazují nepravidelnosti způsobené větvením toku, vznikem ostrovů, meandrů, náplavových kuželů a delt, sutí, svahových sesuvů apod.“¹²

„Pro potřeby zpracování metodiky byla výše uvedená definice dále upřesněna: nivou se rozumí území, které bylo vytvořeno vodním tokem ukládáním sedimentů a buď je jím nadále přetvářeno nebo ovlivňováno, ať už na povrchu (rozlivy) či pod ním (hladina podzemní vody), anebo v tomto prostoru existuje potenciál pro obnovu ekologicko-stabilizačních funkcí prvku (tlumivé rozlivy povodní, podpora přirozené akumulace, retence, infiltrace povrchové vody apod.).“¹⁰

Mapový podklad z <https://mapy.geology.cz/wms/>, zpracováno v ArcGIS Pro

Legenda

--- řešené území

Legenda zahrnutých geologických prvků do vymezení údolní nivy

- 6 nivní sediment
- 7 smíšený sediment

Legenda zahrnutých geologických prvků do vymezení nivních ekosystémů

- 1 navážka, halda, výsypka, odval
- 9 slatina, rašelina, hnílokal
- 12 písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment
- 13 kamenitý až hlinito-kamenitý sediment
- 14 hlinito-kamenitý, balvanitý až blokový sediment

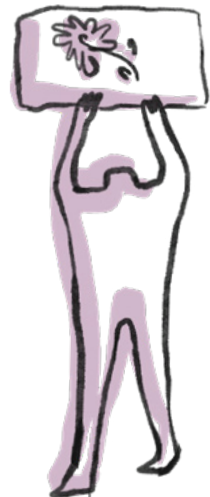

5.4 Ochrana krajiny Lipenska v Zásadách územního rozvoje (ZÚR)

5.4.1 Proč navrhovat ochranu krajiny právě v ZÚR?

Aby byla ochrana krajiny skutečně účinná, musí být zakotvena v dokumentech, které určují směr rozvoje na nejvyšší úrovni. **Zásady územního rozvoje (ZÚR) představují nadřazený a závazný nástroj, který ovlivňuje plánování na úrovni jednotlivých obcí a zajišťuje jednotný přístup k ochraně krajiny v celém regionu.** Pokud by ochrana krajiny závisela pouze na rozhodování jednotlivých obcí, byla by roztržitá a nedosta- tečná – každá obec by ji mohla pojmout jinak, což by vedlo k nesourodému rozvoji a oslabovalo by to efektivitu ochranných opatření.

Právě proto chce tato práce ukázat, jak by mohla být ochrana krajiny zpracována přímo do ZÚR, kde by byla závazná pro všechny obce bez výjimky. **Snaha je ukázat návrhy ne pouze jako teoretickou vizi, ale skutečně jako průmět do konkrétních opatření v územním plánování.**

5.4.2 Návrh ochrany vodních zdrojů a ekosystémů v ZÚR

V rámci návrhu ochrany vodních zdrojů a ekosystémů do Zásad územního rozvoje **je nepřípustné** v oblastech údolní nivy, mokřadů mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy a mokřadů národního významu **zřizovat plochy zastavitelné a plochy přestavby**, plochy změn v krajině jsou přípustné za pomínek splnění požadavků SEA/EIA. V oblastech nivních ekosystémů jsou přípustné plochy určené k zástavbě (plochy zastavitelné, plochy přestavby, plochy změn v krajině) za podmínky splnění požadavků SEA/EIA.

5.4.3 MAPA OCHRANY KRAJINY V AKTUÁLNÍ ZÁVAZNÉ
DOKUMENTACI ZÚR JIHOČESKÉHO KRAJE
M 1:125 000

Současná legenda ZÚR

Územní systém ekologické stability

- Biocentrum nadregionální
- Biocentrum regionální
- Biokoridor nadregionální
- Biokoridor regionální

Krajinné typy

- Lesní
- Lesoplní
- Rybníční
- Silně urbanizovaná
- Vodní (přehradní) nádrže
- Předpokládaná vyšší míra urbanizace

Podoba mapy byla převzata ze Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje – jedná se o poslední 13. aktualizaci, která nabyla účinnosti dne 18.7.2024.

Krajinné typy jsou v aktuálních Zásadách územního rozvoje definovány velmi obecně na základě současného stavu území nebo jeho předpokládaného využití. Jejich kategorizace pouze částečně reflektuje rozdílné vlastnosti krajiny, většina je navíc vedena podle administrativních hranic, což neodpovídá požadavkům EÚoK na respektování vnímání krajiny obyvateli a postrádá přesnost a hloubku potřebnou pro stanovení cílových kvalit krajiny.

Mapový podklad z gis.kraj-jihocesky.cz/wms,
zpracováno v ArcGIS Pro ►

0 1 2 4 Km

5.4.4 MAPA NÁVRHU OCHRANY KRAJINY V ZÁVAZNÉ DOKUMENTACI ZÚR JIHOČESKÉHO KRAJE M 1:125 000

--- řešené území

Návrh legendy ZÚR

Územní systém ekologické stability

- Biocentrum nadregionální
- Biocentrum regionální
- Biokoridor nadregionální
- Biokoridor regionální

Individuální krajinné jednotky, tzv. vlastní krajiny

- Hranice cílových kvalit krajiny

Ochrana vodních zdrojů a ekosystémů

- Údolní niva
- Nivní ekosystémy
- Mokřady mezinárodního významu – Ramsarská úmluva
- Mokřady národního významu

Do grafické mapy byly zahrnuty již nově definované individuální krajinné jednotky odpovídající cílové kvalitě krajiny, namísto staršího členění podle typů krajin. Podrobněji viz kapitola 5.5.2 Kontext vzniku Územní studie krajiny JČK.

Tento přístup je v souladu s textem Územní studie krajiny Jihočeského kraje, která jasně stanovuje, že výkres cílových kvalit krajiny má sloužit jako podklad pro vymezení konkrétních krajin v Zásadách územního rozvoje.¹³

Poznámka: Data o údolní nivě byla získána pouze pro řešené území.

Mapový podklad z gis.kraj-jihocesky.cz/wms, data o údolní nivě byla poskytnuta Českou geologickou službou, individuální krajinné jednotky převzaty z¹³, mokřady Ramsarské úmluvy převzaty z gis.nature.cz/wms, mokřady národního významu z <https://metadata.nature.cz/>, zpracováno v ArcGIS Pro

0 1 2 4 Km

5.5 Specifická oblast

Specifická oblast představuje jednu z forem nástrojů používaných v Zásadách územního rozvoje.

5.5.1 Proč návrh Specifické oblasti Lipensko?

Území Lipenska je součástí rozsáhlé Specifické oblasti Šumava (SOB1), která má republikový význam díky „mimořádně přírodně a krajinářsky cenné, ale zároveň mimořádně turisticky atraktivní“¹⁴ lokalitě. Vymezení samostatné Specifické oblasti Lipensko s nadmístním významem zajistí detailnější a cílenější přístup k plánování a správě, než jaký umožňuje široké pojetí stávající Specifické oblasti Šumava viz schéma 5.5.1.1 Specifické oblasti z Politiky územního rozvoje (PÚR) České republiky.

Paralelu pro Specifickou oblast Lipensko bychom mohli hledat ve Specifické oblasti Třeboňsko – Novohradsko, také turisticky hojně využívané oblasti díky rybníčním soustavám. Dochází zde například k nekoordinovanému rozšiřování ploch určených pro individuální rekreaci, což zvyšuje zátěž na břehové oblasti často navštěvovaných rybníků. Stejný trend lze pozorovat i na levém břehu Lipenské nádrže.

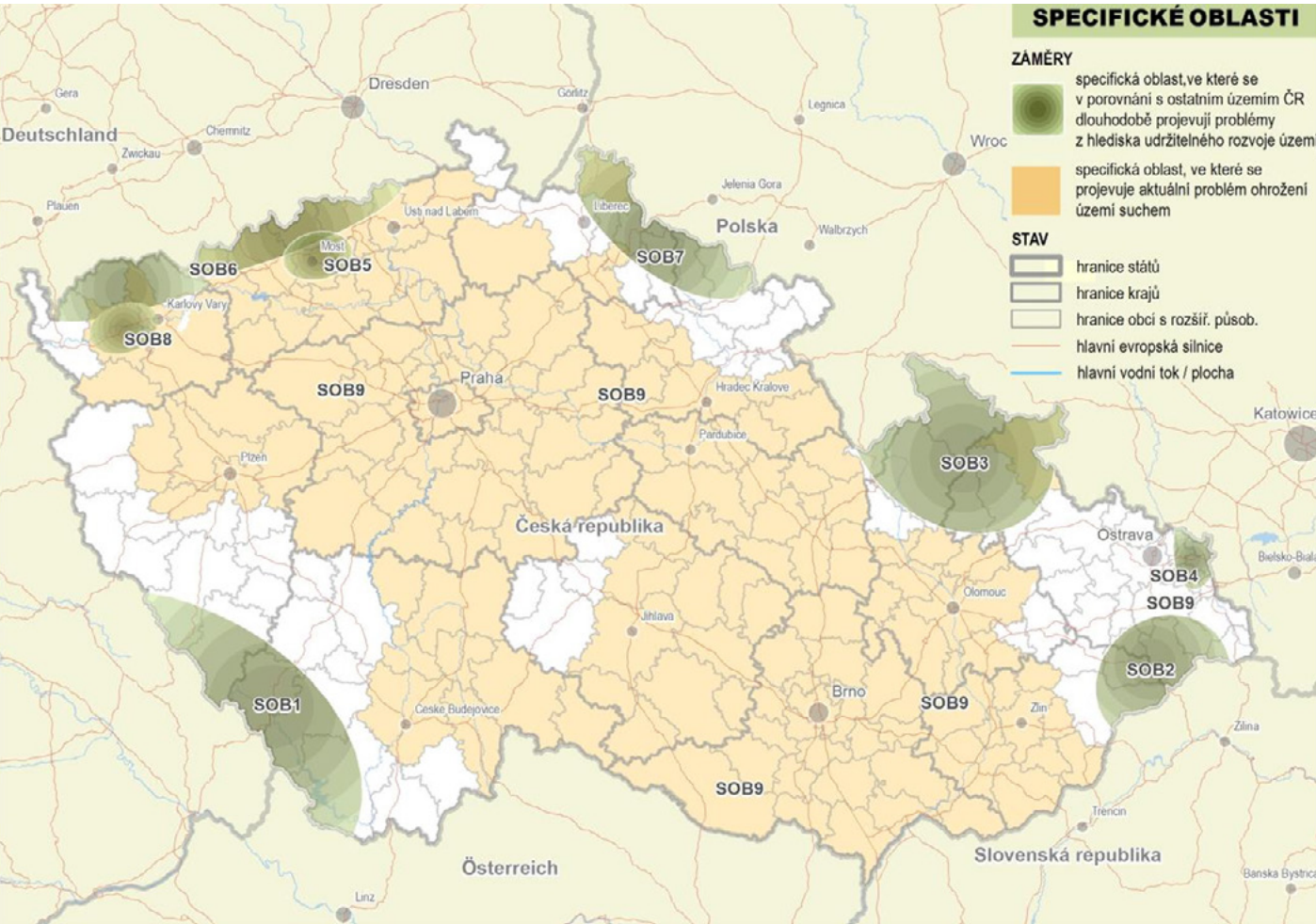

Cílem je, aby Specifická oblast Lipensko zahrnovala především území s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu, který výrazně ovlivňuje krajinný ráz Lipenské oblasti. Klíčovým faktorem byla blízkost přehrady, která představuje hlavní motor pro nové developerské projekty, a otevřené nezalesněné plochy v jejím okolí, které jsou náchylnější k narušení krajiny či zastavění oproti zalesněným oblastem. V rámci ucelené ochrany břehových oblastí nádrže bude navržena břehová linie, která zajistí prostupnost krajinou a zadefinuje veřejný prostor se specifickými podmínkami využití.

Hranice Specifické oblasti Lipensko bude definována na základě přírodních a krajinných charakteristik, jako jsou horizonty, terén, ekotony, zástavba a další významné prvky krajiny. Mimo to bylo velmi důležité, aby specifická oblast respektovala a byla podložena analýzou krajinných jednotek z Územní studie krajiny Jihočeského kraje¹³, které podpoří její vymezení a význam. Viz 5.5.5 Mapa návrhu specifické oblasti na podkladu Územní studie krajiny Jihočeského kraje.

5.5.1.1 SPECIFICKÉ OBLASTI Z PÚR ČR

Mapové schéma převzato z Politiky územního rozvoje České republiky (Úplné znění závazné od 1. 3. 2024) https://mmr.gov.cz/getmedia/8b439565-efdc-4b13-a41c-e655cbb3d9bb/Upline_zneni_PUR_CR_zavazne_od_1-3-2024_1.pdf.aspx?ext=.pdf Pro

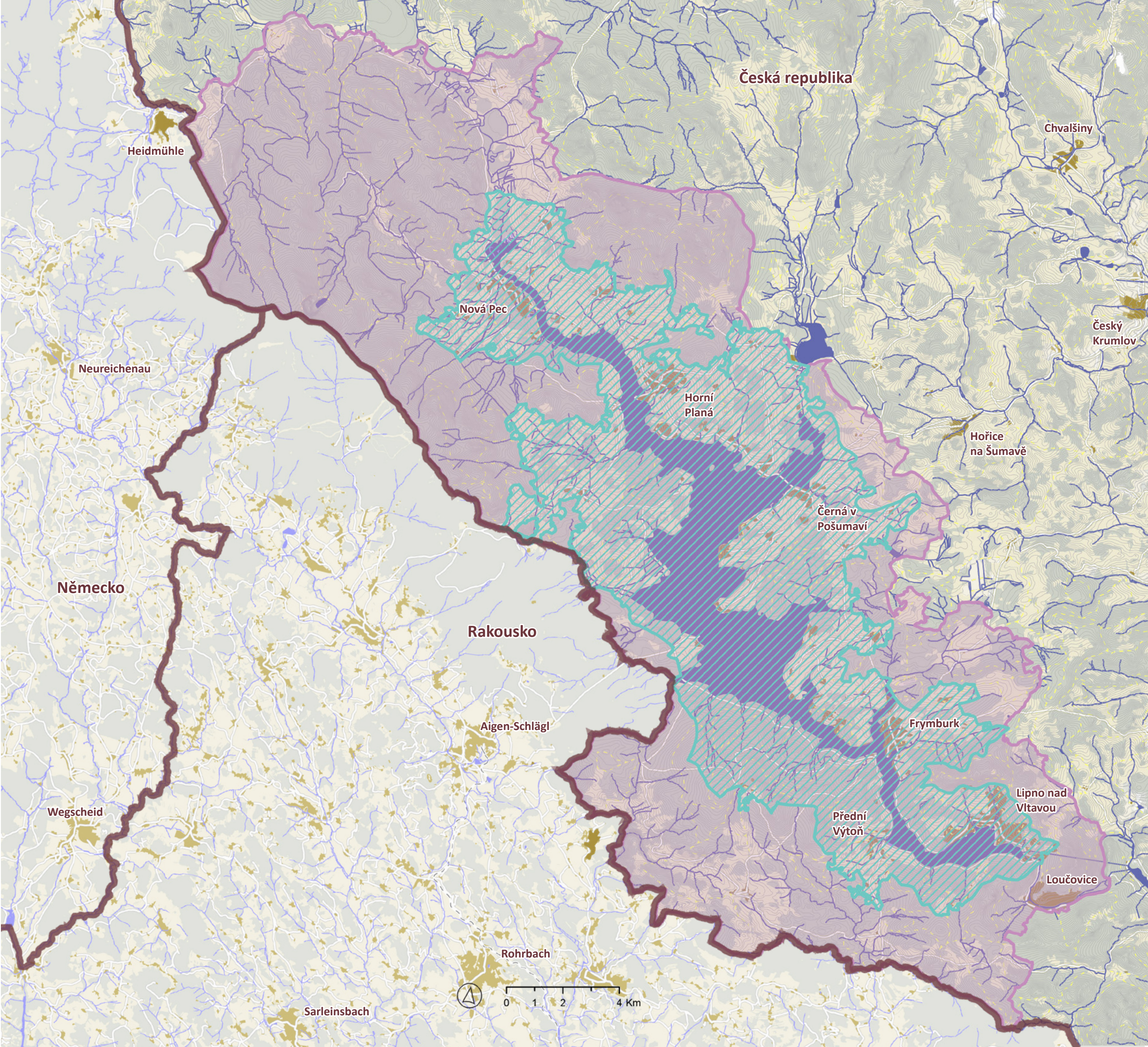

5.5.6 MAPA NÁVRHU SPECIFICKÉ
OBLASTI LIPENSKO V KONTEXTU
ŠIRŠÍHO OKOLÍ
M 1:125 000

Řešené území se rozkládá na necelých
500 km². Specifická oblast má
zaokrouhleně 207 km².

Legenda

- hranice zemí
- specifická oblast
- specifická oblast - plocha
- řešené území
- řešené území - plocha
- vrstevnice
- vodní plocha
- vodní tok
- železniční trať
- silnice
- cesty
- pěšiny
- les
- louky a pastviny
- zastavěné území

5.5.8 Návrh textového vyjádření Specifické oblasti Lipensko do textové části ZÚR Jihočeského kraje

NÁVRH

Specifická oblast Lipensko

N-SOB4	Dotčené obce (katastrální území): Černá v Pošumaví (Černá v Pošumaví, Kyselov), Frymburk (Frymburk), Horní Planá (Horní Planá, Houbový Vrch, Maňávka u Českého Krumlova, Pernek, Pestřice, Zvonková), Lipno nad Vltavou (Lipno nad Vltavou), Loučovice (Dvorečná, Kapličky, Loučovice), Nová Pec (Nová Pec), Přední Výtoň (Frydava, Jasánky, Pasečná, Přední Výtoň, Zadní Výtoň), Stožec (Stožec), Želnavá (Mýtina u Želnavy, Želnavá)
	Zásady pro územně plánovací činnost a rozhodování v území N-SOB4: • podporovat řešení směřující k vyváženému a únosnému zatížení přírody a krajiny, koordinující ochranu přírodních hodnot se zájmem na rozvoji socioekonomických aktivit, využívání přírodních zdrojů a na rozvoji turistiky, cestovního ruchu a rekreačního využívání této specifické oblasti, nepřipustit nekoncepční vznik nových ploch individuální rekreace a dalšího zatížení břehových partií rekreačně využívané Lipenské nádrže, • respektovat stanovené podmínky pro břehovou linii pro citlivé a přijatelné využití rekreačního potenciálu oblasti s ohledem na únosné zatížení přírody, krajiny a vodní plochy Lipenské nádrže, • podporovat zkvalitnění a vytvoření koncepčního řešení vodohospodářské infrastruktury, vzhledem ke specifickým problémům oblasti zvláště na úseku čištění odpadních vod a odstraňování fosforu, což jsou faktory, které mají zásadní vliv na kvalitu vody v nádrži a její následné rekreační využití, • podporovat ekologická řešení na zkvalitnění a zlepšení dopravní dostupnosti území, vytvořit podmínky pro zkvalitnění dopravních vazeb, a to i v oblasti turistického a cestovního ruchu, • situovat hlavní póly a střediska socioekonomického a hospodářského rozvoje zejména do středisek osídlení a středisek cestovního ruchu s napojením na ekologickou infrastrukturu, do ostatních částí území situovat zejména rozvoj sportovně rekreačních aktivit s ohledem na socioekonomické potřeby rozvoje kraje a s ohledem na přírodní hodnoty území • při návrhu rozvoje území zohlednit podmínky využití území stanovené v rámci Národního parku Šumava, Chráněné krajinné oblasti Šumava, ptačí oblasti Šumava, přírodního parku Vyšebrodsko a CHOPAV Šumava.

Terminologie a body pro Zásady pro územně plánovací činnost a rozhodování v území N-SOB4 byly převzaty z části *c) Zpřesnění vymezení specifických oblastí vymezených v politice územního rozvoje a vymezení dalších specifických oblastí nadmístního významu* z textové části Zásad územního rozvoje.¹⁴ Body byly dále upraveny pro účely navrhované Specifické oblasti Lipensko.

5.5.9 Návrh břehové linie

V rámci Specifické oblasti Lipensko bude vymezena břehová linie kolem Lipenské nádrže. **Cílem je vytvořit souvislý, otevřený a přístupný pás kolem nádrže, který umožní volný pohyb, rekreaci i kontakt s přírodou a samotnou vodní hladinou, a zároveň zajistí ochranu přilehlých ekosystémů a krajinného rázu.** Jakákoliv forma nevhodné zástavby by byla v tomto prostoru bariérou.

Pro přenesení návrhu břehové linie do územních plánů jednotlivých obcí se bude jednat o plochu rekreace se specifickými pravidly pro využití. Břehová linie bude chránit nejen samotné území, ale i dálkové pohledy na krajinu.

Hlavní, přípustné a nepřípustné využití v břehové linii bylo převzato z Územní studie Jezera Medard z roku 2023, která se také zabývá konceptem břehové linie.

NÁVRH VYUŽITÍ

„Hlavní využití: prvky související s rekreací podél břehové linie jako jsou mola, pontony, lávky, vyhlídky, pěší cesty, objekty s drobným občerstvením, pikniková a grilovací místa, mobiliář, informativní prvky,

- Přípustné využití:*
- *tábořiště,*
  - *pláže, startovací místa pro kiting*
  - *rekreačně pobytové louky, travnatá hřiště,*
  - *cyklostezky, hipostezky, naučné stezky,*
  - *robinzonádní hřiště pro děti a mládež, workoutová hřiště*
  - *zakládání a údržba břehových porostů,*
  - *pozemky související dopravní infrastruktury*
  - *pozemky související technické infrastruktury,*

- Nepřípustné využití:*
- *obytné a rodinné domy,*
  - *stavby pro rodinnou rekreaci,*
  - *výroba všeho druhu,*
  - *aktivity snižující kvalitu prostředí a neslučitelné s rekreačním využíváním území,*
  - *čerpací stanice pohonných hmot,*
  - *umísťování dálkových produktovodů,*
  - *ostatní způsoby využití výše neuvedené.“*¹⁵

5.6.4 MAPA ZÁMĚRŮ ZE ZÚR A PLÁNOVANÝCH PROJEKTŮ NA LIPENSKU M 1:125 000

V mapě jsou vyznačeny projekty převzaté ze Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje. Jedná se o poslední 13. aktualizaci, která nabyla účinnosti dne 18.7.2024.

Dále jsou v mapě vyznačeny projekty, které sleduje spolek Lipensko pro život. Jedná se o neziskovou organizaci s cílem chránit přírodu a krajinu Lipenska. Spolek sleduje především developerské projekty, které by na krajinu měly velké dopady. Souhrn projektů je převzat ke dni 20.1.2025.

Legenda

- řešené území
- specifická oblast

Záměry ZÚR

- 1,3,4,10,12 dopravní infrastruktura
- 6,7,8 technická infrastruktura
- 2,5 územní rezerva
- 9 rozvojové oblasti
- 11,13 rozvojové plochy

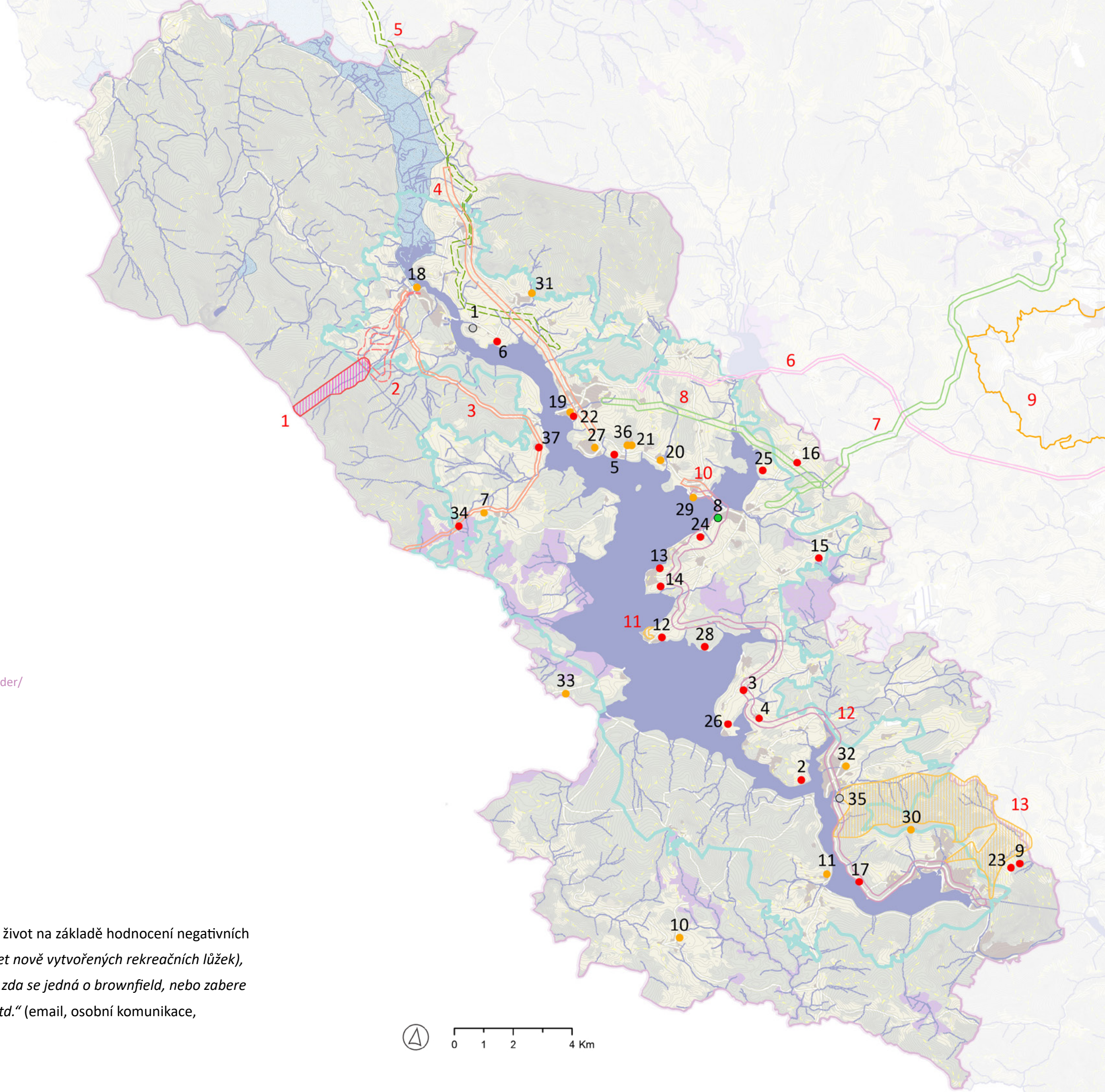
▲ Data převzata z <https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/arcgis/apps/experiencebuilder/experience/?id=5f7242f4ad804469983b5dc918ce5f7e>

Plánované projekty na Lipensku

- vážné negativní vlivy
- menší záměr se středními negativními vlivy
- minimální nebo žádné negativní vlivy
- pozastaveno nebo zrušeno

▲ Legenda a data převzata z <https://www.lipenskoprozivot.cz/mapa-projektu/>

Zařazení projektů do kategorií provedla organizace Lipensko pro život na základě hodnocení negativních vlivů. To je založeno na „znalosti rozsahu záměru (hektary a počet nově vytvořených rekreačních lůžek), zda je napojený na centrální kanalizaci a centrální ČOV nebo ne, zda se jedná o brownfield, nebo zabere volnou krajinu, zda může ohrozit chráněné druhy žijící v CHKO, atd.“ (email, osobní komunikace, 11. března 2025).

0 1 2 4 Km

5.6.4.1 Seznam plánovaných záměrů ZÚR Jihočeského kraje

1 Propojení Klápa - Hraničnick – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční
Popis: propojení české strany se stávajícím rakouským lyžařským areálem Hochficht

2 Železniční napojení Klápy – ZUR – územní rezerva
Popis: napojení dolního nástupního bodu propojení Klápa - Hraničnick na systém Šumavských elektrických drah, šíře koridoru 200m

3 Silnice Nová Pec - Zadní Zvonková - homogenizace stávajících silnic – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční
Popis: šíře koridoru dle ustanovení odstavce (20b) písm.b.

4 Silnice I/39 - úsek Horní Planá - Želnav (Slunečná) – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční
Popis: nová silnice , jižní obchvat Perneku, východní obchvat Želnavy, šíře koridoru 200m

5 VTL plynovod Horní Planá - Volary – ZUR – územní rezerva
Popis: územní rezerva pro nový vysokotlaký plynovod, šíře koridoru 200m

6 VVN 110 kV Větřní - Horní Planá včetně ES 110/22 kV – ZUR – technická infrastruktura – elektroenergetika
Popis: záměr vedení VVN, včetně elektrické stanice, šíře koridoru 100m

7 VTL plynovod Kájov - Hořice na Šumavě - Černá v Pošumaví – ZUR – technická infrastruktura – zásobování plynem
Popis: vysokotlaký plynovod, V Hořicích na Šumavě podél komunikace, v souběhu se záměrem Ep10 na území VÚ Boletice, šíře koridoru 200m

8 VTL plynovod Černá v Pošumaví - Horní Planá – ZUR – technická infrastruktura – zásobování plynem
Popis: vysokotlaký plynovod, šíře koridoru 200m

9 Českokrumlovsko – ZUR - rozvojové oblasti, Popis: rozvojová oblast nadmístního významu

10 Silnice I/39 - obchvat Černá v Pošumaví - Hůrka – ZUR – dopravní infrastruktura – silniční
Popis: nové křížení se železniční tratí, severní obchvat Hůrky, šíře koridoru 200m

11 Lipenská nádrž – Dolní Vltavice – ZUR - rozvojové plochy – sport a rekreace
Popis: sportovně rekreační plocha s možností vybudování kotviště s vazbou na zkvalitnění dopravní dostupnosti této plochy a propojení lokality Šumavskou elektrickou dráhou

12 Šumavské elektrické dráhy – ZUR – dopravní infrastruktura – železniční
Popis: lehká železnice systému tram-train, nová železnice, šíře koridoru proměnná 200m - 630m

13 Lipno – Kramolín – ZUR - rozvojové plochy – sport a rekreace
Popis: rozšíření stávajícího lyžařského areálu Kramolín s doplněním celosezónních sportovně rekreačních aktivit

▲
Data převzata z <https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/arcgis/apps/experiencebuilder/experience/?id=5f7242f4ad804469983b5dc918ce5f7e> (20.1.2025)

5.6.4.2 Seznam plánovaných projektů na Lipensku

1. Karavanový kemp, Hory
2. Rekreační objekty, Frymburská pole, Lipno Logia
3. Rekreační park Kovářov
4. Hrdoňov
5. Rekreační resort Karlovy Dvory (Lipno Sun, Lipno Life, Lipno Stay, Lipno Taiwan)
6. Apartmánové domy Jasenka - Apartments Lipno
7. Rota Zvonková
8. Lake Resort Lipno (brownfield - Rekreační areál „Racek“)
9. Výstavba nových sjezdových tratí
10. Pasečná
11. Přední Výtoň - apartmánové domy
12. Rekreační komplex Dolní Vltavice
13. Radslav 1, RP 4
14. Radslav 2, RP 6
15. Stavební parcely v mokřadech - Jámy
16. Apartmánové sídliště Mokrá
17. Rekreační a „bytový“ komplex VIVA Lipno
18. Nová Pec, kemp pro obytné automobily
19. Apartmánové domy ...tam, kde je srdce Vltavy (brownfield - přestavba chatkového kempu)
20. Apartmány Hůrka
21. Karlovy Dvory, apartmány I. etapa (brownfield - pension)
22. Apartmánové domy JRD
23. Dvorečná apartmány
24. Pole nad Windy Pointem
25. Glamping U Baštýře
26. Přístav Hrušnice a Rekreační park Lipno - Lipno Vision
27. Veleťa Resort - Jenišov (brownfield)
28. Rezidenční Projekt Černá v Pošumaví (dětský stanový tábor „Chemoprojekt“)
29. Resort Hůrka (bývalá Volareza - brownfield)
30. Plískov
31. Apartmány Pernek (brownfield - stavba na místě bývalého statku)
32. Greenfield Frymburk (částečně brownfield, částečně stavby na zelené louce)
33. Kyselov, RP 11
34. Výstavba rekreačních objektů v Zadní Zvonkové
35. Apartmány Leyla
36. Karlovy Dvory, apartmány II. etapa (brownfield - chatky)
37. Apartmánové domy - Další Lhota

▲
Data převzata z <https://www.lipenskoprozivot.cz/mapa-projektu/> (20.1.2025)

5.6.5.1 Urbanistická struktura sídel na Lipensku

Současná sídelní struktura Lipenska se soustředí především na levém břehu vodní nádrže, kde se koncentruje cílený turismus, vyšší hustota zastavěných ploch a rovněž zde dochází k plánovanému rozvoji.²⁰ V urbanistické struktuře regionu jsou těžištěm jádra obcí a městysů, která představují hlavní centra osídlení a turistického ruchu.

Centra obcí a městysů

Největší zastavěné plochy vytvářejí samotná centra obcí, kde je soustředěna základní občanská vybavenost – školy, školky, služby a technická infrastruktura. Nejvýznamnějším oblast z hlediska služeb a infrastruktury je **Lipno nad Vltavou**. Dalším atraktivním centrem je **Černá v Pošumaví**, která se zaměřuje především na rekreační aktivity spojené s vodou.

Významnou roli v rozptýlení turistického zatížení a v nabídce služeb hrají i **Frymburk a Horní Planá**.²⁰

Osady

Mimo hlavní centra obcí se urbanistická struktura skládá z menších sídelních útvarů – osad. Ty mají často historický původ a vznikaly jako samostatné zemědělské nebo hospodářské jednotky. Typicky jsou tvořeny jen několika staveními s nízkou hustotou zástavby a většinou postrádají základní občanskou vybavenost. Administrativně bývají součástí větších obcí.²¹ V průběhu 20. století se některé osady přetvořily na rekreační lokality díky rozvoji chatařství.²² Příkladem mohou být **Hrdoňov, Pihlov, Maňava či Nová Hůrka**, spolu s dalšími menšími sídly rozptýlenými v krajině.

Chatové osady

Specifickou kategorií tvoří chatové osady, které jsou rozprostřeny zejména v pobřežních oblastech Lipenské nádrže a jejichž primární funkcí je rekreace. V okolí Horní Plané jsou tyto osady situovány jak u břehu, tak ve svazích nad železniční tratí. Na Frymbursku a v okolí Černé v Pošumaví se pak chatové osady koncentrují přímo podél pobřeží. Přestože jde často o hustší zástavbu, částečně si zachovávají venkovský charakter. Mezi charakteristické lokality chatových osad na Lipensku patří **Radslav, Kovářov, Lojzovy Paseky, Kobylnice, Hůrka, Karlovy Dvory I, Jenišov a Hory**.

Nová výstavba

Nová výstavba na Lipensku často postrádá urbanistickou rozmanitost a citlivé začlenění do krajiny. Některé projekty působí nesourodě, jiné se zdají být uniformní, jelikož převládají opakující se typové budovy, což narušuje přirozený venkovský ráz oblasti.

Potenciál a hrozby rozvoje území

Lipensko je oblastí s výrazným rozvojovým potenciálem, který však musí být pečlivě koordinován, aby nedošlo k narušení jedinečného krajinného rázu a venkovského charakteru regionu.

Potenciál

Horní Planá má na Lipensku klíčový rozvojový potenciál. Díky své poloze mimo turisticky přetížené Lipno nad Vltavou může pomoci odlehčit i Frymburku a Černé v Pošumaví a snížit tlak na okolní volnou krajinu. Aby mohla tuto roli naplno plnit, je nutné dobudovat chybějící technickou infrastrukturu. Případný další rozvoj Frymburku a Černé v Pošumaví by se měl soustředit především na zahušťování a zkvalitňování již existující zástavby, nikoliv na expanzi do krajiny. Budoucí rozvoj celého území by měl být **v souladu s Urbanistickou rukověťí Šumavy**, aby si Lipensko zachovalo svůj venkovský a přírodní charakter.²³

Hrozby

Nekoncepční expanze zástavby do volné krajiny může narušit krajinný ráz a poškodit ekosystémy. Nedostatečné komplexní plánování infrastruktury zvyšuje riziko přetížení čistíren odpadních vod a ohrožení kvality vody v nádrži Lipno.

Se zvyšující se zastavěností zároveň klesá schopnost území zadržovat vodu, což v podmínkách české krajiny – jakožto střechy Evropy – představuje dlouhodobé riziko. V důsledku nekontrolovaného růstu rekreační zástavby, která často ignoruje potřebu urbanistické harmonie a respektu k původním obyvatelům i rekreantům, může dojít ke ztrátě soukromí a narušení klidové atmosféry.

5.6.5.2 Územní rozvoj a sídelní struktura

– zastavěné území a zastavitelné plochy

Mezi klíčové faktory ovlivňující rozvoj regionu patří územní plány jednotlivých obcí a jejich budoucí rozvojové záměry. Jedním z hlavních hledisek, které je třeba sledovat, jsou **území určená k výstavbě**, v územních plánech tedy **zastavitelné plochy** obcí. Data o těchto plochách lze získat pro Lipensko z Územně analytických podkladů (ÚAP) Jihočeského kraje, konkrétně z karet obcí. Na základě těchto údajů byla vytvořena **tabulka, která porovnává celkovou výměru obcí, velikost zastavěného území a rozsah ploch určených k zástavbě**.

Název obce	Stožec	Nová Pec	Želnavá	Horní Planá	Černá v Pošumaví	Frymburk	Lipno nad Vltavou	Přední Výtoň	Loučovice
Celková výměra obce (km ²)	104,704	66,375	10,4	127,193	50,474	54,909	19,48	77,848	41,964
Celková výměra zastavěného území (km ²)	0,61	1,03	0,18	2,92	1,58	1,76	2,22	0,68	1,1
Plochy určené k zástavbě celkem (km ²)	0,71	0,85	0,14	1,83	1,42	5,93	0,68	0,57	0,99
Procento zastavěného území z celkové plochy obce (%)	0,581	1,549	1,696	2,296	3,122	3,203	11,411	0,867	2,611
Procento plochy určené k zástavbě z celkové plochy obce (%)	0,675	1,28	1,338	1,441	2,809	10,803	3,494	0,726	2,37

Plochy určené k zástavbě celkem, z toho plochy									
Zastavitelné (km ²)	0,6	0,83	0,14	1,37	1,33	1,82	0,6	0,57	0,54
Přestavby (km ²)	0,11	0	0	0,03	0,07	0,35	0,08	0	0,04
Změn v krajině (km ²)	0	0,02	0	0,43	0,02	3,76	0	0	0,42
Procento zastavitelných ploch z celkové plochy obce (%)	0,57	1,24	1,33	1,08	2,63	3,32	3,1	0,73	1,28
Procento ploch přestavby z celkové plochy obce (%)	0,1	0	0	0,03	0,14	0,63	0,39	0	0,08
Procento ploch změn v krajině z celkové plochy obce (%)	0	0,04	0	0,34	0,03	6,85	0	0	1,01

Nejvyšší podíl zastavěného území vzhledem k celkové rozloze obce vykazuje Lipno nad Vltavou, následuje Frymburk a Černá v Pošumaví. Pokud se zaměříme na procento ploch určených k zástavbě z celkové rozlohy obce, největší rozvojový potenciál vykazuje Frymburk, na druhém místě Lipno nad Vltavou a dále Černá v Pošumaví. Pokud se zaměříme pouze na nejvyšší míru ploch určených k zástavbě pořadí bude takto: Frymburk, Horní Planá a Černá v Pošumaví. **Největší změny v krajině i přestavby čekají opět Frymburk.**

Na základě uvedených dat lze konstatovat, že obce s největším plánovaným rozvojem jsou Frymburk, Lipno nad Vltavou a Černá v Pošumaví, které mají jak vysoký podíl zastavěného území, tak rozsáhlé plochy určené k budoucí zástavbě. Obce Stožec, Přední Výtoň a Loučovice naproti tomu pracují s dlouhodobým a regulovaným rozvojem.

▲ Data tabulek převzata z: https://experience.arcgis.com/experience/a13ce3302fa84486badb7bb58f6e35c0#data_s=id%3AdataSource_1-18f97e0fc5e-layer-7-18f97e0fc62-layer-12%3A1 k datu 11.2.2025

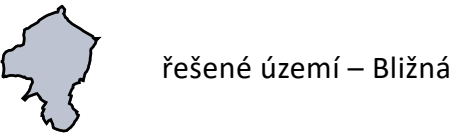

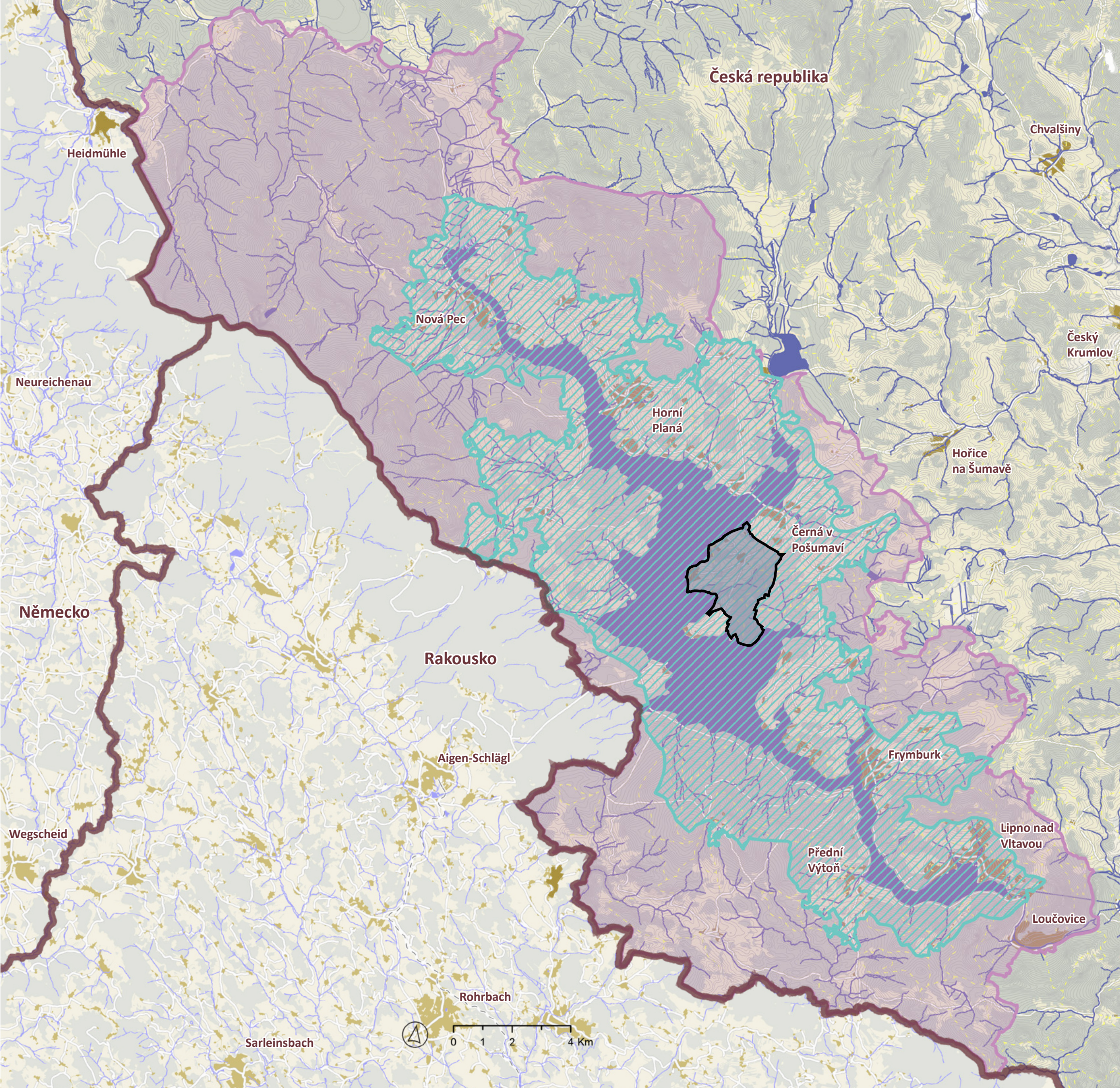
BLIŽNÁ V KONTEXTU KRAJINY LIPENSKA
M 1:125 000

Případová studie se zaměřuje na lokalitu Bližné, části obce Černá v Pošumaví, a na jejím příkladu představuje navržené přístupy a opatření z kapitoly 01. Bližná se nachází v navržené Specifické oblasti Lipensko N-SOB4 o přibližné rozloze 207 km².

Legenda

- hranice zemí
- navržená Specifická oblast Lipensko
- Krajina Lipenska
- vrstevnice
- vodní plocha
- vodní tok
- železniční trať
- silnice
- cesty
- pěšiny
- les
- louky a pastviny
- zastavěné území

Podkladová mapa převzata z diplomního semináře Krajiny Lipenska ¹

1 ÚVOD

Obec Černá v Pošumaví, ležící v bezprostřední blízkosti vodní nádrže Lipno, představuje významné rekreační centrum celého regionu. V posledních desetiletích prošla výraznou proměnou, a to zejména v důsledku rostoucí turisticko-rekreační funkce.

Tento trend výrazně zatěžuje infrastrukturu, přírodní prostředí, zhoršuje kvalitu vody a mění krajinný ráz oblasti. Čím dál tím více se prohlubuje nevyváženost mezi turisticko-rekreační funkcí, každodenními potřebami místních obyvatel a dlouhodobou udržitelností území.

Řešená lokalita Bližné je specifická svou přímou návazností na břeh jezera Lipna, zvlněnou leso-zemědělskou krajinou a zároveň aktuálními výzvami spojenými s jejím rozvojem.

V celé lokalitě v současnosti dochází k intenzivnímu rozvoji druhého bydlení a k nárůstu kapacit hromadných ubytovacích zařízení. Výstavba se koncentruje podél břehové linie, což postupně omezuje její přístupnost pro místní obyvatele, návštěvníky i volně žijící zvířata.

Tím dochází k omezení přímého kontaktu s vodní hladinou, který je klíčový pro kvalitu prostředí i celkovou atraktivitu místa a je jedním z hlavních důvodů, proč lidé tuto oblast vyhledávají pro rekreaci, nebo trvalé bydlení.

Potenciál vnitrozemí, které by mohlo lákat k pobytu nebo pohybu mimo bezprostřední přetížené okolí jezera, zůstává nenaplněn. Chybí v něm propojení, odpočinková místa i vizuálně nebo funkčně zajímavé prvky.

Právě nový pohled na roli a možnosti využívání břehových částí a vnitrozemí nabízí do budoucna alespoň částečná řešení pro stále složitější výzvy spojené s osídlováním pobřeží a rychlým rozvojem.

2 CÍL A PŘÍNOS PRÁCE

Cílem této práce je vytvořit krajinářskou vizi vyváženého rozvoje lokality Bližná, se zaměřením na vymezení, ochranu a obnovu břehové linie a podporu rozvoje jejího vnitrozemí.

Práce hledá rovnováhu mezi turisticko-rekreačním využitím území, ochranou krajinného rázu a potřebami trvalých obyvatel, přičemž klade důraz na zachování přístupu k vodní hladině, dlouhodobou udržitelnost a kvalitu životního prostředí. Výsledkem bude návrh konkrétních opatření a strategií, které posílí dlouhodobou hodnotu a atraktivitu této lokality.

Výstupy práce mohou sloužit jako podklad pro aktualizaci nebo revizi územního plánu obce Černá v Pošumaví a jako inspirace při řešení obdobných situací v dalších turisticky exponovaných oblastech.

3 METODIKA

3.1 Kapitola 01

Případová studie se opírá o kapitolu 01, která se zabývá lokalitou Lipenska v regionálním měřítku. Formuluje principy a návrhy zaměřené na podporu obcí v blízkosti Lipenské nádrže, včetně lokality Bližné, které čelí riziku postupné degradace v důsledku současného nastavení rozvoje krajiny. Slouží jako strategické východisko a poskytuje základní limity i potenciály, s nimiž pracují následující podrobnější etapy.

3.2 Podrobné analýzy

Na regionální rámec navazuje soubor detailních analýz provedených bez nutnosti fyzické přítomnosti v terénu. Využity byly veřejné mapové portály a databáze (katastrální a územně-plánovací vrstvy, ortofota, tematické GIS vrstvy atd.), odborná literatura, vědecké studie i oficiální statistiky ČSÚ nebo Agentury ochrany přírody a krajiny.

Podrobné analýzy zpřesnily polohu i rozsah klíčových limitů a hodnot území a zároveň odhalily jeho potenciály, identifikovaly hlavní problémy a pojmenovaly hrozby.

3.3 Terénní průzkumy

Terénní průzkumy se soustředily na fungování území v praxi. Sledovaly reálné využití území, prostorové vazby, pohyb obyvatel i návštěvníků a ověřovaly zjištěné analýzy.

Terénní data zpřesnily a v některých případech nově identifikovala bariéry (nepřístupná území, špatný stav veřejných prostranství, málo atrakcí) i potenciály (nové výhledy, zachovalá vegetace, místa vhodná pro revitalizační opatření). Na jejich základě byly finálně formulovány hlavní cíle návrhu a zvoleny konkrétní nástroje a postupy k jejich naplnění.

4 ŘEŠENÉ ÚZEMÍ BLIŽNÁ

4.1 Úvod

Celková rozloha Bližné činí 10 km² a v současnosti zde žije 89 obyvatel (sčítání lidu 2021)². Případová studie se zaměřuje na její pevninskou část – délka břehu, kterou Bližná sdílí s vodní nádrží Lipno činí přibližně 5,4 km.

Celé území Bližné se nachází v chráněné krajinné oblasti Šumava (CHKO Šumava).

Území charakterizuje mnoho aspektů, některé mají původ v lidské činnosti a využívání území, jiné jsou přírodního charakteru: nachází se ve výrazně zvláště leso-zemědělské až zemědělskolesní krajině.

Významnými prvky jsou zde také přírodní památka Velké bahno s rašeliništi a mokřady se zvláště chráněnými druhy rostlin a živočichů, a pozůstatky po bývalých grafitových dolech.

- řešené území
- Jihočeský kraj
- NP Šumava
- CHKO Šumava

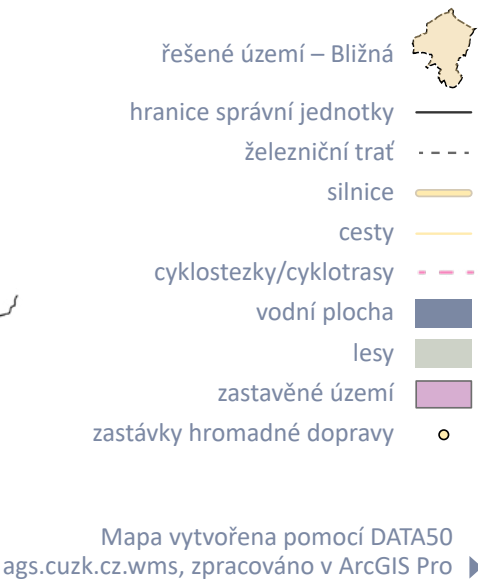
4.2 Širší prostorové a historické souvislosti

Zmíněné území se nachází v Jihočeském kraji blízko hranic s Německem a Rakouskem. Bližná leží na levém břehu vodní nádrže Lipno a tvoří součást krajiny ovlivněné nejen přírodními, ale i výraznými historickými zásahy.

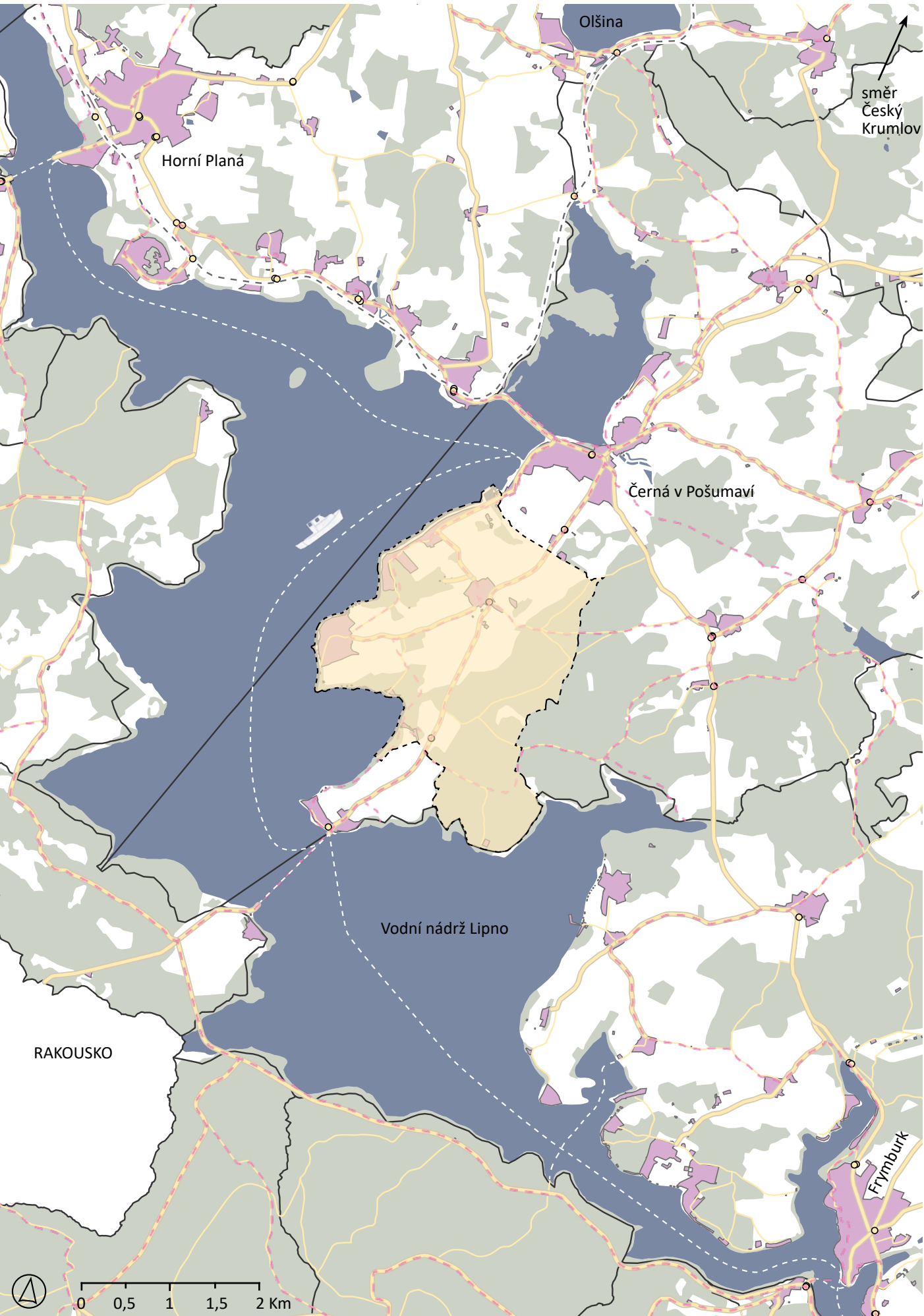
Po roce 1945 byla oblast výrazně poznamenána poválečným odsunem původního obyvatelstva, což zásadně změnilo strukturu osídlení a vztah lidí k této krajině.

Po nástupu komunistického režimu, se území stalo součástí střeženého pohraničního pásma, kdy došlo k dalšímu vylidnění a omezení přirozeného rozvoje.

Výraznou proměnu pak přinesla výstavba Lipenské přehrady v 50. letech 20. století. V důsledku zaniklo několik původních obcí a došlo k radikální proměně využití území i změně krajinného rázu. **Na místě původní sídelní struktury tak dnes dominuje rekreační funkce a vodní plocha “zarůstá” novou zástavbou turisticko-rekreačních center.**

4.3 Vazby území, sídelní struktura a dopravní návaznosti M 1: 50 000

4.4 Současné problémy v území

Malý podíl volně přístupných břehů

Volně přístupných úseků pobřeží je stále méně. Omezuje to veřejné využívání a vede to k přetížení zbylých veřejných míst. Snižuje se tím komfort návštěvníků a vytváří sociální napětí mezi majiteli pozemků a rekreanty. Nedostatečná dostupnost břehů omezuje i možnost rozvoje nových služeb (půjčovny, stánky apod.).

Kvalita vody v nádrži se zhoršuje

Zvýšené přísuny živin (splachy z polí, nevhodně řešené kanalizační a septikové systémy, překročení únosnosti oblasti atd.) podporují eutrofizaci. Zákaly a zápach limitují koupání a vodní sporty, v některých případech vedou až ke zdravotním rizikům. Negativní odezvy pak odrážejí další návštěvníky.

Břeh pod tlakem

Veškeré atrakce jsou soustředěné kolem břehu a vytváří tak tlak na úzký pás území. Zbytek území zůstává nevyužitý, což snižuje celkovou atraktivitu a ekonomický přínos oblasti.

Nevyužitý potenciál vnitrozemí

Většina území ve vnitrozemí v současnosti není propojena turistickými trasami ani s místními službami. Chybí motivace a důvody, které by návštěvníky odvedly od břehu do krajiny (vyhlídky, naučné stezky, místa zastavení atd.). Oblast tak nenabízí příležitost rozmělnit tlak na pobřeží a prodloužit délku pobytu turistů.

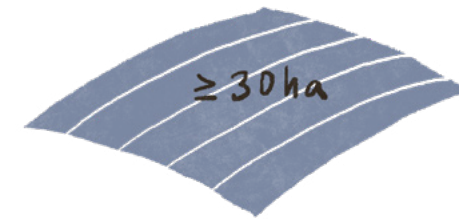

Chybějící propojení v krajině

Síť cest a stezek je roztříštěná; cyklisté či pěší musí často volit rušné silnice nebo se vracet stejnou trasou. To snižuje bezpečnost i zážitek z pohybu v krajině. Přerušení některých zelených koridorů navíc komplikuje migraci živočichů a zhoršuje ekologickou stabilitu území.

Komerční výstavba

Rychlý růst developerských projektů zvyšuje ceny na realitním trhu, což znesnadňuje dostupnost bydlení pro místní obyvatele a malé provozovatele služeb. Hrozí gentrifikace, území se stává „rekreační kolonií“ bez pevné komunity, což dlouhodobě snižuje sociální soudržnost.

Půdní bloky nad 30 ha

Velkoplošné monokultury bez přerušení remízků či zatravněných pásů zvyšují rychlost povrchového odtoku a odnášejí ornici. Úbývají tak živiny, vodní toky se zanášejí sedimenty a hrozí vyšší riziko povodní v dolních částech povodí.

Sezónost atrakcí

Většina aktivit je navázaná na letní měsíce (koupání, festivaly). Mimo sezónu služby zavírají, pracovní místa mizí a ekonomika území stagnuje. Absence celoročně využitelných atrakcí (obytná krajina, turistické a naučné trasy,..) činí destinaci závislou na počasí a krátkodobých trendech.

Odvodněná krajina a regulované toky

Meliorační soustavy snižují retenční schopnost půdy a regulované toky zkracují svůj přirozený meandr. Voda rychle odtéká, místo aby se zasakovala. Krajina se tak snáze vysušuje, klesá hladina podzemních vod a během suchých období chybí vláhla pro zemědělství i pro udržení biodiverzity.

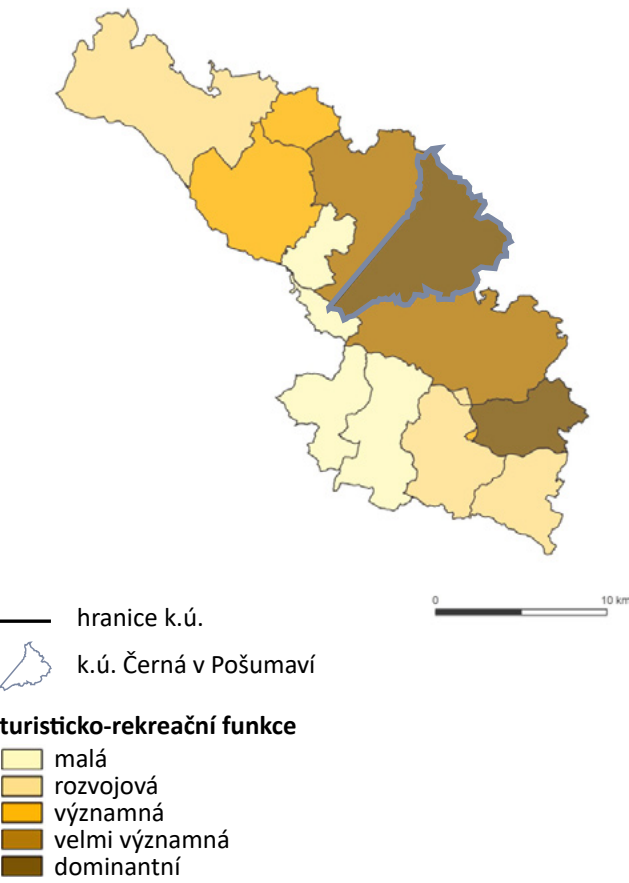
5 ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 Výchozí podklady

Přestože se obec Černá v Pošumaví dlouhodobě snaží podpořit stálé osídlení, počet obyvatel narůstá jen velmi pozvolně. V období let 2014 až 2024 vzrostl počet obyvatel z 831 na 855, tedy o pouhých 24 osob za celé desetiletí.³ Tento mírný nárůst kontrastuje s rostoucím turistickým ruchem, který nadále sílí a prohlubuje nevyváženost mezi turisticko-rekreační funkcí a každodenními potřebami území.

Turisticko-rekreační funkce v kontextu regionu

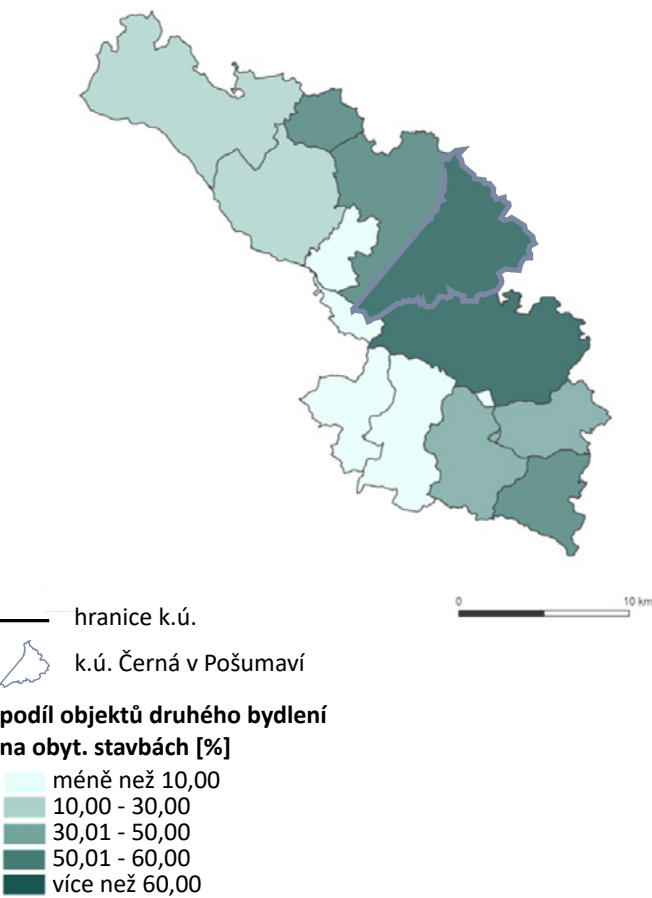
Turisticko-rekreační funkci v kontextu regionu má Černá v Pošumaví s Lipnem nad Vltavou nejdominantnější.

Většina aktivit i investičních zájmů se soustředí téměř výhradně na oblast u vodní hladiny, zatímco vnitrozemí zůstává bez aktivního využití. Je nedostatečně využito, a přitom v sobě nese potenciál pro rozvoj, který by mohl přispět k větší rovnováze lokality.

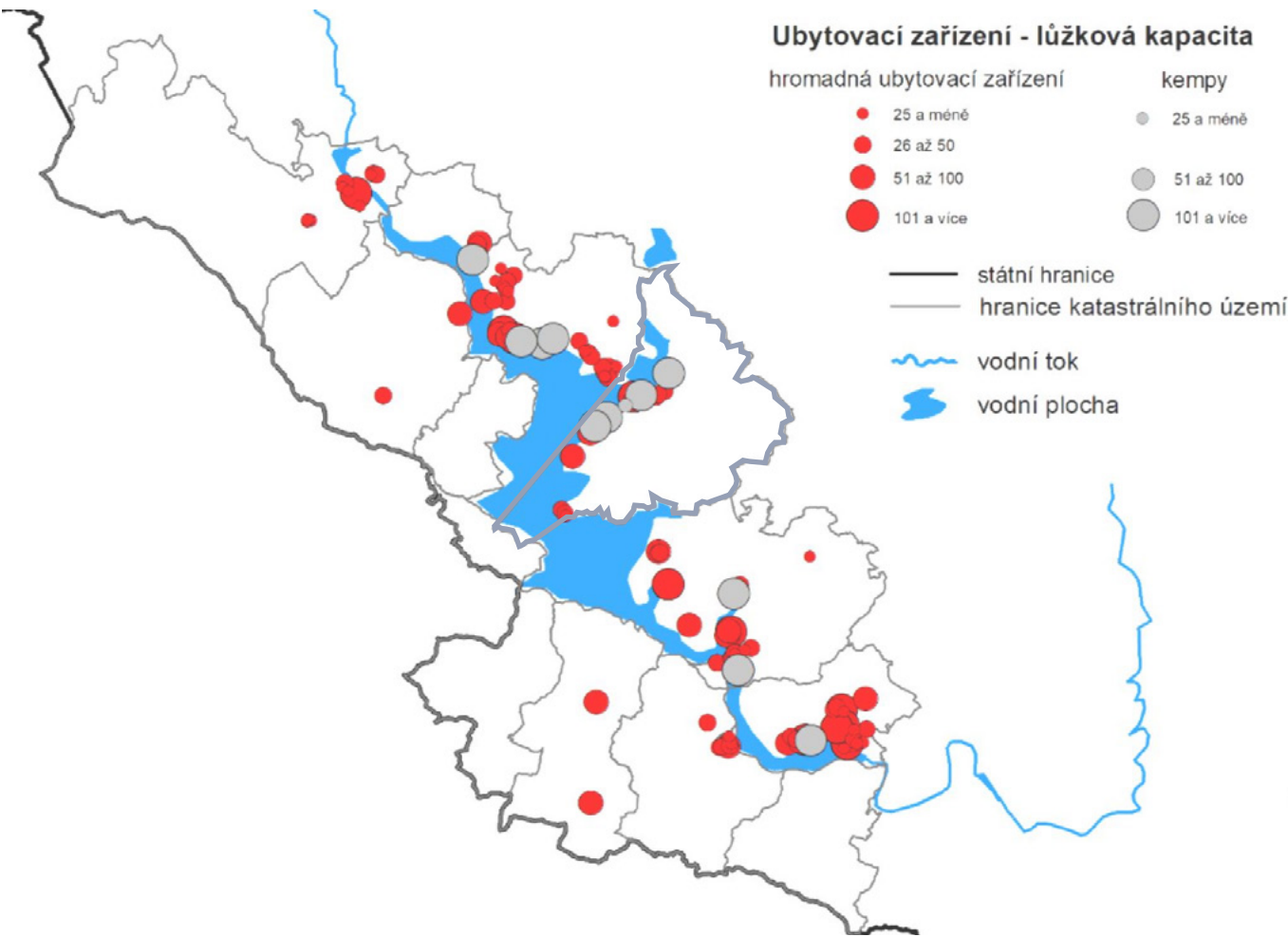
Intenzita druhého bydlení

Intenzita druhého bydlení, tj. rekreačních objektů využívaných mimo trvalé bydliště je v Černé v Pošumaví a ve Frymburku největší. Více než 60 % obytných staveb tvoří objekty druhého bydlení.

Hromadná ubytovací zařízení

Veškerá ubytovací zařízení se v Černé v Pošumaví soustředí na břeh nádrže. Z velké části se jedná o kempy s ubytovací kapacitou více jak 100 lůžek a dále hromadná ubytovací zařízení průměrně s kapacitou 50 až 100 lůžek.

Mapy převzaty z: https://vltava.fsv.cvut.cz/specmap/_MOO_Mapy_UK/Nmap_Specializovan%C3%A1%20mapa_Prom%C4%9Bny%20funkc%C3%AD%20os%C3%ADlen%C3%AD%20v%20prostoru%20VN%20Lipno.pdf

5.2 Land use

Na této mapě je zřetelně vidět, jak se popsaná prostorová nerovnováha projevuje v praxi. Většina komerčních a rekreačních funkcí je koncentrována podél břehu Lipenské nádrže – zejména v Jestřábí, Radslavi a Dolní Vltavici. Právě zde dominuje využívání krajiny pro turistiku, chatové oblasti a služby, zatímco vnitrozemí zůstává převážně zemědělské nebo lesní, s minimem rozvoje.

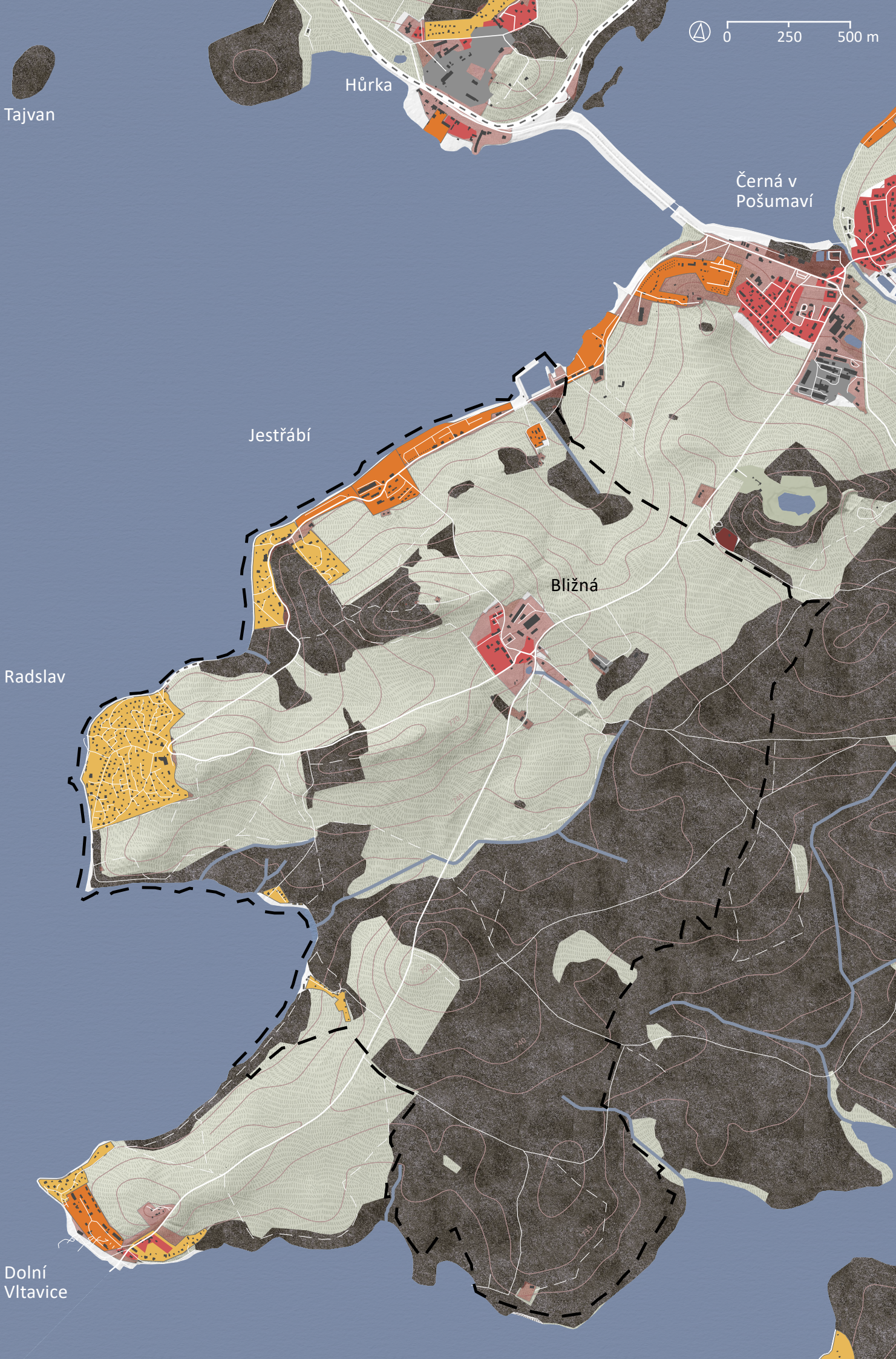
Obytného využití je málo a je oddělené od hlavních center rekreačního ruchu. Každodenní potřeby místních obyvatel zůstávají upozaděny oproti sezonní zátěži a komerčnímu využití. Některé osady fungují téměř výhradně jako rekreační enklávy bez většího propojení s trvale osídlenou strukturou.

Tato disproporce nabízí možnost využití vnitrozemí jako rezervy pro možný vyváženější rozvoj s větším důrazem na místní potřeby, stabilní osídlení a odolnou krajinu schopné adaptace.

Legenda

- řešené území – Bližná
- vrstevnice
- čistě obytné využití
- rekreační služby – chatové oblasti
- komerční služby – turismus
- služby pro obyvatelstvo – hřbitov
- jiné využití (nezařazené prostory, sklady, hospodářské budovy,..)
- zemědělství
- lesnictví
- těžba a dobývání
- průmysl
- železniční trať
- silnice
- oficiální cesty
- nezpevněné a vyšlapané cesty

Podklad k Land use převzat z: <https://ags.cuzk.gov.cz/geoprohlizec/?p=91>

5.3 Historický vývoj krajiny

Císařské povinné otisky cca 1840

Císařské otisky zachycují podobu krajiny v polovině 19. století. Jasně zde vystupuje struktura tradičních vesnic a plužin s důrazem na zemědělskou produkci.

Bližná – pravidelné plužiny napojené na návesní vesnici, první zmínka o vesnici je z roku 1268

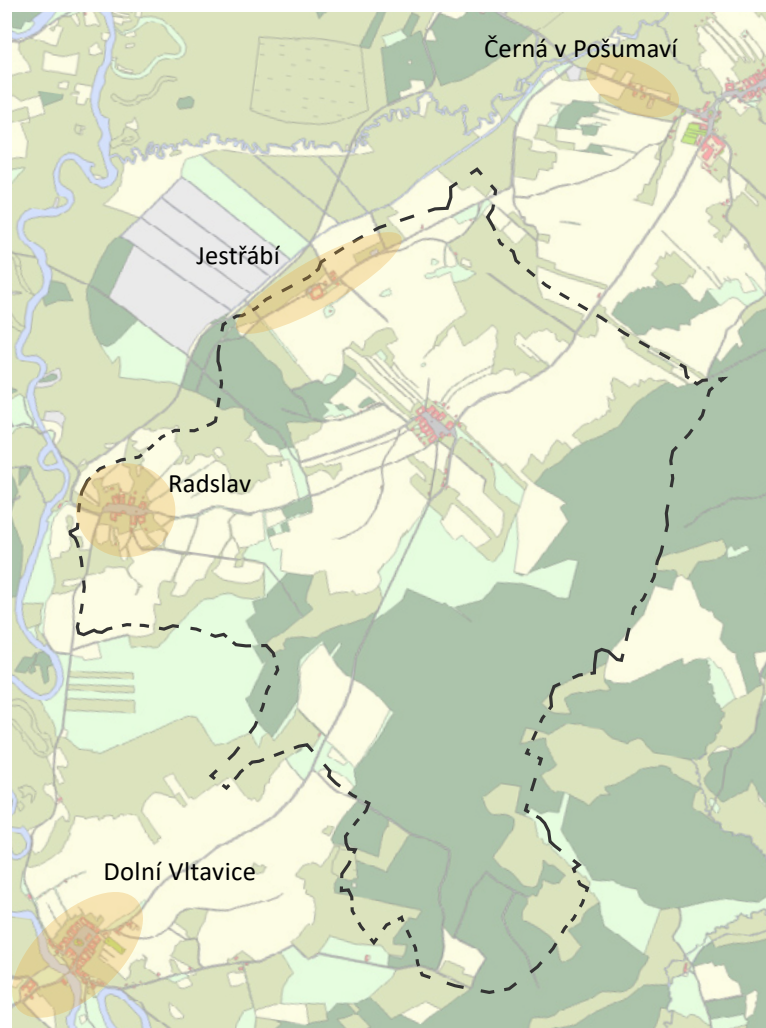
Radsav – vesnice s neuspořádanou plužinou, pozemky mají nepravidelné tvary vzniklé organickým vývojem

Jestřábí – sídlo se Schwarzenberským poplužním dvorem jako hlavní hospodářské centrum šlechtického panství

Státní mapa odvozená cca 1950

Zobrazuje krajinu krátce před výstavbou Lipenské nádrže (1952), tedy historickou krajinu před moderním plánováním po 2. světové válce. Dochází zde k určitému zjednodušování parcelace a častějšímu hospodaření u vodních toků.

Zvýrazněny jsou osady, které budou přímo ovlivněny výstavbou přehrady – Jestřábí, Radsav, Černá v Pošumaví a Dolní Vltavice.

Model RÚIAN 2022

Zde je zachycena podoba území po dlouhodobých změnách od napuštění přehrady. Krajina je výrazně přetvořena, původní orná půda se změnila na trvalé travní porosty nebo lesy. Scelování drobných pozemků způsobilo úbytek krajinné rozmanitosti a pokles biodiverzity.

Dřívější vazby mezi osadami zanikly – některé části vesnic zmizely zcela, ale především většina změnila svou zemědělskou funkci na funkci turisticko-rekreační.

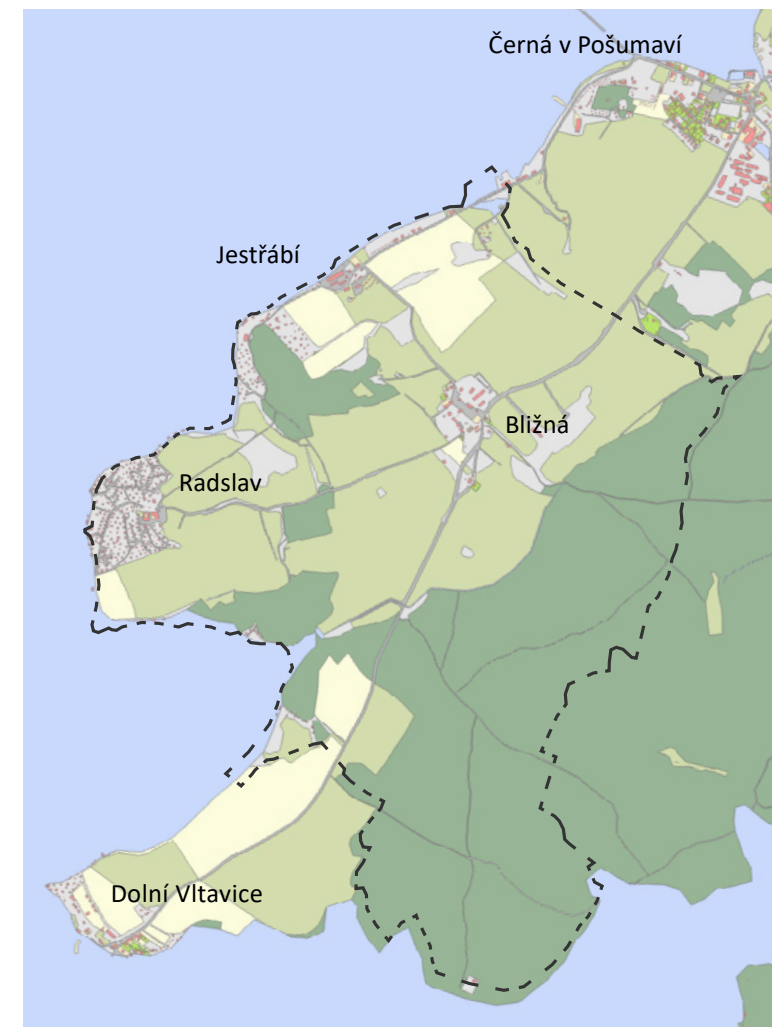
Mapa dokumentuje, jak silně může jeden zásah, v tomto případě výstavba Lipenské nádrže, přetvořit krajinu i její funkci.

Vizualizace

Vizualizace císařských otisků s původním korytem řeky Vltavy. V popředí vidíme vesnici Bližnou s plužinami, na pravo Schwarzenberský dvůr v Jestřábí a v dálce Radsav.

Vizualizace císařských otisků se současnou hladinou vody Lipenské nádrže. Schwarzenberský dvůr v Jestřábí se najednou ocitá hned vedle vodní hladiny. Bývalý Schwarzenberský dvůr v současnosti slouží jako hotel.

Mapy a vizualizace převzaty z:
<https://vltava.namapach.cz/map/mapp2d.html>

5.4 Územní plán

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

STABILIZOVANÉ PLOCHY

BU

BH

SU

OU

OH

OS

OX

RU

RH

VU

BU

TU

PU

DS

DU

WX

IU

UUF

NU

NX

MU

AU

GU

PLOCHY ZMĚN

BU

SU

OU

OS

RU

RH

VU

VX

TU

PU

DS

WU

MU.s

GU

BYDLENÍ VŠEOBECNÉ

BYDLENÍ HROMADNÉ

SMÍŠENÉ OBYTNÉ VŠEOBECNÉ

OBČANSKÉ VYBAVENÍ VŠEOBECNÉ

OBČANSKÉ VYBAVENÍ - HŘBITOVY

OBČANSKÉ VYBAVENÍ - SPORT

OBČANSKÉ VYBAVENÍ JINÉ - STŘELNICE

REKREACE VŠEOBECNÁ

REKREACE HROMADNÁ - REKREAČNÍ AREÁLY

VÝROBA VŠEOBECNÁ

VÝROBA JINÁ - EKOFARMA

SMÍŠENÉ VÝROBNÍ VŠEOBECNÉ

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VŠEOBECNÁ

VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ VŠEOBECNÁ

DOPRAVA SILNIČNÍ

DOPRAVA DRÁŽNÍ

VODNÍ A VODOHOSPODÁŘSKÉ VŠEOBECNÉ

VODNÍ A VODOHOSPODÁŘSKÉ - NEZATOPENÉ

LESNÍ VŠEOBECNÉ

LESNÍ VŠEOBECNÉ - ZVLÁŠTNÍHO URČENÍ

PŘÍRODNÍ VŠEOBECNÉ

PŘÍRODNÍ JINÉ

SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ VŠEOBECNÉ

SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ - SPORTOVNÍ VYUŽITÍ

ZEMĚDĚLSKÉ VŠEOBECNÉ

TĚŽBA NEROSTŮ VŠEOBECNÁ

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

ENERGETICKÉ ŘEŠENÍ

EL. KABELOVÉ VEDENÍ VN 22kV S TRAFOSTANICÍ - NÁVRH

VODOHOSPODÁŘSKÉ ŘEŠENÍ

POLIPENSKÝ VODOVOD - NÁVRH

VODOVOD - NÁVRH

ZARÍZENÍ SOUVISEJÍCÍ S VODOVODEM - NÁVRH

KANALIZACE - NÁVRH

ZARÍZENÍ SOUVISEJÍCÍ S KANALIZACÍ - NÁVRH

VYMEZUJÍCÍ HRANICE

Z.1

P.1

K.1

US.1

2027-12-31

RP.1

ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ OBCE

ZASTAVITELNÁ PLOCHA

PŘESTAVBA

ZMĚNA V KRAJINĚ

PLOCHA S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

PLOCHY PRO OVĚŘENÍ ÚZEMNÍ STUDIÍ

PLOCHA PRO ZPRACOVÁNÍ REGULAČNÍHO PLÁNU

KORIDORY PLOŠNĚ VYMEZENÉ

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

CZ4.D

CZ4.U

KORIDOR PLOŠNĚ VYMEZENÝ Z NADŘÁZENÉ DOKUMENTACE

KORIDOR PLOŠNĚ VYMEZENÝ ÚZEMNÍM PLÁNEM

PŘEKRYVNÁ ZNAČENÍ

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

CN2.D

CN2.U

VODOHOSPODÁŘSKÉ ŘEŠENÍ

CN1.V

ENERGETICKÉ ŘEŠENÍ - PLYNOVOD

CN2.Ep

ENERGETICKÉ ŘEŠENÍ - EL. VEDENÍ

CN2.Ep

CN2.E

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY

LBC

LBC

LBC

LBC

RBC

RBC

RBC

RBC

RBC

NBC

LOKÁLNÍ BIOCENTRUM STAV

LOKÁLNÍ BIOCENTRUM NÁVRH

LOKÁLNÍ BIODORODOR STAV

LOKÁLNÍ BIODORODOR NÁVRH

REGIONÁLNÍ BIOCENTRUM STAV

REGIONÁLNÍ BIODORODOR STAV

REGIONÁLNÍ BIODORODOR NÁVRH

NADREGIONÁLNÍ BIODORODOR STAV

Územní plán s legendou převzat z:

<https://www.cernavposumavi.cz/obec/uzemni-plan/>

Úplné znění územního plánu Černá v Pošumaví po vydání změn č.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 a 10
Hlavní výkres_ střed

65

66

5.5 Vliv plánovaných záměrů

ČOV – Čistírna odpadních vod

Pro obec Černá v Pošumaví byla v dubnu 2024 zpracována technicko-ekonomická studie čistírny odpadních vod, která mimo jiné obsahuje cenné informace o výhledovém nárůstu kapacit jak stálých obyvatel, tak rekreantů podle platného územního plánu (stav k dubnu 2024).

Studie pracuje se dvěma etapami. V I. etapě se počítá s napojením již existujících objektů (jak pro trvalé bydlení tak rekreačních zařízení) na stokovou síť obce Černá v Pošumaví.

II. etapa pracuje s plánovaným rozvojem obce v souladu s platným územním plánem. ⁴

Porovnání současného stavu a cílových hodnot ve II. etapě ukazuje, že počet stálých obyvatel i kapacita rekreačních lůžek se mají více než zdvojnásobit.

Období	Stálí obyvatelé	Rekreační lůžka celkem	Počet rekreantů		Počet osob celkem	
			V sezóně	Mimo sezónu	V sezóně	Mimo sezónu
Současnost	650	3 240	2 920	640	3 600	1 300
První etapa	680	4 600	4 140	1 050	4 800	1 700
Druhá etapa	1 980	7 200	6 500	1 800	8 500	3 800
Nárůst v 1. etapě	30	1 360	1 220	410	1 200	400
Nárůst v 2. etapě	1 330	3 960	3 580	1 160	4 900	2 500

Studie konstatuje, že po drobných technických úpravách zvládne stávající čistírna navýšené mimosezónní průtoky, ale letní nápor rekreantů přesáhne její kapacitu. Pro pokrytí těchto sezónních špiček by bylo nutné přistavět novou biologickou linku, modernizovat stávající technologie a zajistit další pozemky i odpovídající finanční prostředky.

Pro napojení dosud nepřipojených stávajících objektů kapacita stávající čistírny postačuje.

Vliv záměrů na kvalitu a čistotu vody v Lipenské nádrži

V posledních letech se otevírá také otázka kvality a čistoty vody v Lipenské přehradě, která je čím dál tím více ovlivňována kombinací rostoucí rekreační zátěže, zvyšujících se teplot a nedostatečně účinných čistících procesů.

Vyšší koncentrace lidí a splaškových vod, přispívají ke zvýšenému přísunu živin, zejména fosforu do povrchových vod a tím se vytváří ideální podmínky pro růst sinic, které se v letních měsících často přemnožují. ⁵

Již v posledních letech můžeme pozorovat zhoršenou jakost vody, která znamená „*mírně zvýšená pravděpodobnost vzniku zdravotních problémů při vodní rekreaci*“ ⁶ a v některých obdobích dokonce nevhodnost ke koupání, které znamená, že„*voda neodpovídá hygienickým požadavkům a pro uživatele představuje zdravotní riziko*“ ⁶.

Pokud se tomuto problému nebude věnovat dostatečná pozornost, **hrozí, že voda bude v budoucnu zcela nevhodná k rekreačnímu využití.**

Hrozba zhoršené kvality vody v nádrži

Zhoršená kvalita vody v nádrži by měla za následek i zhoršení jakosti pitné vody.

Hlavním zdrojem pitné vody pro obec jsou totiž vrty, které čerpají podzemní vodu ze stejné zvodně, která je hydrogeologicky propojena s Lipenskou nádrží.⁴ Jakákoli změna jakosti vody v nádrži se proto může s časovým zpožděním projevit i ve vrtech, z nichž obec čerpá vodu. Současná úprava vody z hlavního vrtu VH - 1 Slavkovice, který zásobuje veřejné vodovodní síť v obci, využívá pouze jednoduchou dezinfekci bez další filtrace či chemického čištění, a je tedy přímo závislá na dobré vstupní kvalitě vody. ⁷

◀ Tabulka převzata z: <https://www.cernavposumavi.cz/app/uploads/2024/08/Technicko-ekonomicka-studie.pdf>

Hrozba ztráty volně přístupné krajiny

Obec Černá v Pošumaví má v současnosti 1,58 km² zastavěného území. Podle platného územního plánu se počítá s výstavbou na dalších 1,42 km², což odpovídá přibližně 200 fotbalovým hřištím. Znamenalo by to téměř zdvojnásobení současné zástavby.⁸

Hrozí tedy výrazný úbytek volně přístupných ploch a nezastavěné krajiny. Na mapě vidíme lokalitu Bližné s blízkým okolím.

Lze vidět, že se plánovaná zástavba koncentruje podél břehu a postupně se rozšiřuje výš do volné krajiny. Pokud se tyto záměry naplní, hrozí další zábor půdy v břehové linii a přilehlém okolí.

Výstavba v tomto rozsahu v této lokalitě není slučitelná s ochranou přírody, ani se zájmem veřejnosti a místních obyvatel.

ŠED – Šumavské elektrické dráhy

Projekt Šumavských elektrických drah není pro obec aktuální prioritou. Je starý více než 12 let a dosud se nepodařilo jeho realizaci zahájit. Navíc by představoval značně nákladnou investici a vytvořil by v krajině výraznou liniovou bariéru. Přínos pro místní obyvatele by byl velmi omezený – sloužil by hlavně turistům, zatímco rekreatanti z chatových oblastí a kempů zpravidla přijíždějí vlastním plně naloženým autem. V těsné blízkosti centra Černé v Pošumaví se navíc nachází železniční stanice, která již dnes zajišťuje potřebné spojení.

S ohledem na tyto skutečnosti se při zpracování projektu počítá s variantou bez výstavby Šumavských elektrických drah.

Legenda

- zastavěné území
- plochy určené k zástavbě
- plocha určená k výstavbě ŠED
- probíhající těžba
- vodní plocha, toky
- údolní niva s nivními ekosystémy
- louky, pastviny
- lesy

Vliv záměrů na venkovský charakter a krajinný ráz

Podle podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje území ze sociodemografického pilíře z ÚAP Jihočeského kraje ⁹ se obec Černá v Pošumaví pohybuje mezi čistě venkovským prostorem s hodnotou 0 a čistě městským prostorem s hodnotou 1 na hodnotách 0,2-0,3. **Jedná se tedy o oblast s převážně venkovským charakterem.**

S realizací plánovaných záměrů z územního plánu však hrozí, že tato venkovská oblast postupně získá městský charakter (hodnoceno z hlediska nového rozsahu zastavěných území a některých zveřejněných regulačních plánů). Tyto záměry by zasáhly nejen strukturu a charakter osídlení, ale i celý krajinný ráz, který je v rámci CHKO Šumava chráněný a neměl by se zásadně měnit.

Jak zdůrazňuje plán péče CHKO Šumava: *„Zachovat krajinu bez zásadní změny či poškození krajinného rázu.“* a *„Minimalizovat rozšiřování zástavby do volné krajiny.“* ¹⁰, což v některých případech navržených zastavitelných ploch je silně porušováno.

Vliv komerční výstavby na cenu pozemků

Obec Černá v Pošumaví se v posledních letech stala atraktivní lokalitou pro investory, což významně ovlivňuje ceny pozemků. Kvůli rozsáhlé výstavbě zaměřené převážně na rekreační ubytování a pronájmy dochází k tomu, že nemovitosti stále méně slouží k trvalému bydlení.

Důkazem toho je i demografický vývoj samotné obce. Přestože se v Černé v Pošumaví postavilo mnoho nových objektů, počet trvale žijících obyvatel za posledních dvacet let (2004–2024) vzrostl pouze o dvacet osob. ³ Tento minimální přírůstek jasně ukazuje, že většina nových nemovitostí neslouží k bydlení, ale spíše k investičním účelům a krátkodobým pronájmům.

Hlavním problémem je, že komerční investoři si mohou dovolit zaplatit mnohem vyšší částky za pozemky než běžní zájemci o osobní vlastnictví. V důsledku toho jsou místní rodiny vytlačovány z trhu, protože si nemohou dovolit konkurovat nabídkám zaměřeným na podnikání. Pokud tento trend bude pokračovat, Černá v Pošumaví se může proměnit v lokalitu určenou primárně pro turistiku, kde bude trvalé bydlení stále méně dostupné.

Přitom právě stabilní komunita obyvatel by přinesla dlouhodobou prosperitu i pro běžné služby, které jsou nezbytné pro fungování obce. Místo sezónních restaurací a půjčoven lodí by zde mohly vznikat například školky, zdravotní ordinace, pekárny, kadeřnictví nebo malé opravny kol. Pokud obec dokáže podpořit trvalé bydlení, zvýší se tím i poptávka po těchto službách a obec může prosperovat celoročně, nejen během letní sezóny.

Možností, jak zajistit dostupné bydlení pro rodiny, je aktivní role obce v hospodaření s pozemky. Nabídka obecních parcel za zvýhodněné ceny s podmínkou trvalého bydliště by mohla být jedním z řešení.

5.6 Hydrologické poměry v krajině

V krajině Bližné najdeme podmáčené louky, mokřady, prameniště i rašelinné plochy, které společně tvoří pestrou vodní mozaiku. Tyto prvky pomáhají zpomalovat odtok srážkové vody a umožňují její postupné vsakování do půdy. Díky tomu zde vznikají příznivé podmínky jak pro vegetaci a živočichy, tak i pro doplňování zásob podzemní vody.

Prvky zpomalující odtok vody jsou klíčové, protože podzemní voda je vždy napájena z té povrchové, tedy z deště, který dopadne přímo na místo. Pokud nám voda odeče příliš rychle, půda nemá čas ji zadržet, a hladina podzemní vody bude postupně klesat. O to důležitější je, že krajina v okolí Bližné si tuto schopnost zadržení vody v krajině částečně uchovává.

Na druhou stranu, **obrovské plochy historické meliorace a úpravy toků především v nivních územích narušily přirozený vodní režim**. Voda je z těchto území odváděna rychleji, než by bylo vhodné, a to buď napřímenými koryty, nebo skrytým potrubím. V kontextu dnešních klimatických změn a častých výkyvů srážek je třeba podporovat opatření, která vodě umožní v krajině zůstat co nejdéle.

Z hydrologického hlediska je pak také důležité **sledovat místa, kde se sbíhá více odtokových linií a dochází ke koncentraci vody z okolní krajiny**. Při silnějších srážkách zde může rychle vzniknout větší objem povrchové vody, což zvyšuje riziko náhlého odtoku, eroze nebo lokálních záplav. V těchto místech se vyplatí zpomalit vodu ještě předtím, než se dostane do hlavních toků například pomocí vegetačních pásů, mělkých průlehů nebo drobných retenčních tůní. Práce s těmito body pomáhá stabilizovat odtokový režim a snižuje tlak na níže položené části krajiny.

Legenda

- řešené území – Bližná
- vodní plocha
- údolní niva
- nivní ekosystémy
- odtokové linie
- vodní toky
- vodní toky s úpravou toku
- vodní toky s úpravou toku trubní
- hlavní meliorační zařízení zatrubněné
- ▨ odvodnění krajiny – meliorace po roku 1961
- ▨ zamokření trvalé – spodní voda
- ▨ zamokření sezónní – spodní voda
- ▨ mokřady regionálního významu
- ▨ rašeliniště, močál, bažina
- prameniště/zdroj vody
- budovy
- zastavěné území
- lesy, skupiny dřevin rostoucí mimo les
- == železniční trať

Podklad k zamokření z:
<https://kpp.vumop.cz/?core=app>
Podklad k upraveným tokům z:
<https://meliorace.vumop.cz/?core=app>
Podklad k odvodnění krajiny z:
<https://mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>
Další vrstvy pomocí DATA50 ags.cuzk.cz.wms ▶

5.7 Analýza břehů

Na terénním průzkumu byly zkoumány přístupy k vodní hladině Lipenské nádrže. Celková délka analyzovaného břehu činí přibližně 9,8 km. **Z toho břehy, které mají volný přístup k vodní hladině činí v současnosti pouhých 1,9 km.**

Značná část břehů je s omezeným přístupem kvůli přírodním hodnotám, nebo nepřístupná kvůli zástavbě, kempům, soukromým zahradám nebo komerční výstavbě a oplocení. Voda je přitom hlavní atraktivní prvek krajiny, který přitahuje návštěvníky i místní obyvatele.

Omezení přístupu k vodě zde vede k přetížení několika málo volných lokalit, což zhoršuje jejich stav a celkovou kvalitu pobytu. Snižuje se tedy i celková rekreační hodnota oblasti, která zajišťuje v této oblasti stežejní finanční příjem.

Další zastavování či oplocování břehů může vést až k úplné nepřístupnosti k vodě pro veřejnost a místní obyvatele. Tento vývoj by měl dlouhodobě negativní dopady na turistiku, životní prostředí i kvalitu života v oblasti.

Je klíčové zachovat a, kdekoliv to podmínky dovolí, i rozšířit dostupnost břehů pro veřejnost. Břehy by měly zůstat otevřené a snadno přístupné pro všechny uživatele jezera. Zároveň je však důležité vyčlenit část břehové linie pro nerušený přírodní vývoj: chráněné úseky posilují ekosystémové služby, zvyšují biodiverzitu a poskytují zvěři bezpečný a volný přístup k vodě.

Legenda

- břehy volně přístupné
- břehy s omezeným přístupem
- břehy nepřístupné kvůli zástavbě nebo oplocení
- řešené území – Bližná
- vodní plocha
- vodní toky
- budovy
- louky, pastviny
- lesy, skupiny dřevin rostoucí mimo les
- železnice, vlaková stanice
- silnice
- oficiální cesty
- nezpevněné a vyšlapané cesty
- vrstevnice

Poznámka: Aby byl zachován potřebný kontext a souvislosti, byly při analýze břehů zahrnuty i úseky okolí, které již nespádají pod územní část obce Bližná.

Podklad mapy za pomoci: DATA50 ags.cuzk.cz.wms ►

Břeh přístupný – ve větší nebo menší míře sloužící lidem, fauně i flóře

Břeh přístupný – zaměřený na zisk a komerční využití

Břeh nepřístupný – zaměřený na zisk a komerční využití, vodní hladina z cesty pár metrů od břehu nelze pomalu vidět

Břeh nepřístupný – ploty a soukromé pozemky sahající až k samotné vodní hladině znemožňují prostupnost břehové linie a přístup k vodě

Břeh s omezeným přístupem – břeh přírodní, který je pro lidi hůře přístupný až neprostupný

5.8 Krajinná struktura a ochrana přírody

Celé území Bližné se nachází v chráněné krajině oblasti Šumava (CHKO Šumava), je součástí evropsky významné lokality (EVL) v soustavě NATURA 2000 a spadá pod chráněné oblasti přirozené akumulace vod Šumava (CHOPAV Šumava).

Jedním z nejcennějších přírodních prvků území je přírodní památka Velké bahno. Jedná se o území mokřadů a rašelinišť s vysokou ekologickou hodnotou. Tento biotop je významný jak z hlediska ochrany vzácných druhů rostlin a živočichů, tak i z hlediska hydrologických funkcí. Plocha přírodní památky zároveň spadá do I. zóny CHKO Šumava.

V I. zóně CHKO je například zakázáno: *“umísťovat a povolovat nové stavby, povolovat a měnit využití území, měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o chráněnou krajinou oblast”* ¹¹

Legenda

- - řešené území – Bližná
- vrstevnice
- zastavěné území
- ▤ poddolované území
- ▨ chráněné ložiskové území
- ▧ I. zóna CHKO Šumava
- MZCHÚ – PP Velké bahno
- ÚSES – územní systém ekologické stability
- trvale travní porost – louky, pastviny
- lesy, skupiny dřevin rostoucí mimo les
- kamenolom Bližná
- zvláště chráněný druh – smrkovík plazivý
- liniová a solitérní zeleň
- == železniční trať
- silnice
- oficiální cesty
- - nezpevněné a vyšlapané cesty

Poddolovaná a chráněná ložisková území ve východní části představují pozůstatky historického těžebního využití krajiny. Z hlediska územního rozvoje jsou tato místa potenciálně riziková a limitem území, zejména kvůli možné nestabilitě podloží. Na druhou stranu jde o území s potenciálem ekologické obnovy, např. formou sukcesních ploch nebo rekultivací, z nichž většina je již zakomponována do současných přírodních struktur, nebo dokonce součástí územního systému ekologické stability. V řešeném území je zároveň aktivní těžební činnost v kamenolomu Bližná.

Územní systém ekologické stability je převzat z územního plánu obce Černá v Pošumaví (úplné znění po změně č. 7). Zobrazené jsou plochy současného stavu ÚSES i plánované plochy k založení. Jejich realizace napomůže k větší kontinuitě zelené infrastruktury a migraci druhů na území Bližné.

Významnou součástí krajiné struktury Bližné tvoří lesní porosty a dřeviny rostoucí mimo les, které společně formují charakteristický ráz území. Dřeviny rostoucí mimo les představují klíčové přírodní prvky, které tvoří přirozené přechody mezi lesními a zemědělskými plochami a zároveň výrazně přispívají k ekologické stabilitě území. Jsou-li napojeny například na cestní síť, nebo vodní ekosystémy, fungují jako multifunkční infrastruktura krajiny, která podporuje biodiverzitu, prostupnost území a zvyšuje celkovou estetickou hodnotu území.

Podklad k analýze z: <https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/uzemni-planovani/jihocesky-kraj/uzemne-analyticke-podklady>, DATA50 ags.cuzk.cz.wms ▶

5.9 Cílové ekosystémy krajiny

Cílové ekosystémy představují konkrétní cílové podoby přírody, k nimž bychom měli směřovat obnovu a péči o krajinu. Právě v rámci biogeografického členění ČR, zvláště na úrovni biochor, získávají tyto cíle pevný prostorový kontext: každá biochora je souborem stanovišť, která sdílejí obdobnou geomorfologii, klima, půdy i historický vývoj společenstev. Díky tomu můžeme pro každou jednotku určit realistické a ekologicky smysluplné „ideální“ složení vegetace, prostorovou strukturu i sukcesní dynamiku, tedy to, co označujeme jako cílový ekosystém. ¹²

„Cílové ekosystémy přirozené vycházejí z potenciálních přírodních ekosystémů. Cílové ekosystémy náhradní vycházejí z antropogenně podmíněných ekosystémů nebo biotopů.“ ¹³

5Do Podmáčené sníženiny na kyselých horninách 5. v.s.
Cílové ekosystémy: Přirozené: BUAJ, SMP, LOMO, LONS, LONO ale v pohraničních horách LOPS; náhradní: MTH, PRPM, VOLS, VOVS. ¹²

5Dr Podmáčené sníženiny s menšími rašeliništi 5. v.s. – Vzácnost typu: Extrémní
Cílové ekosystémy: Přirozené: SMP,PRSM, v 1.63 i PRKO, dále obecně LOMO, LONS; náhradní: PRPM, VOLS, VOVS. ¹²

5PQ Pahorkatiny na pestrých metamorfitech 5. v.s
Cílové ekosystémy: Přirozené: BUAS, BUKK, LONO; náhradní: MTM na bazické hornině. V biocentru musí být zastoupen pruh živé horniny (amfibolitu, krystalického vápence, erlánu, skarnu, hadce, diabasu atd.). ¹²

Obsah zkratk cílových ekosystémů je součástí přílohy č.1.

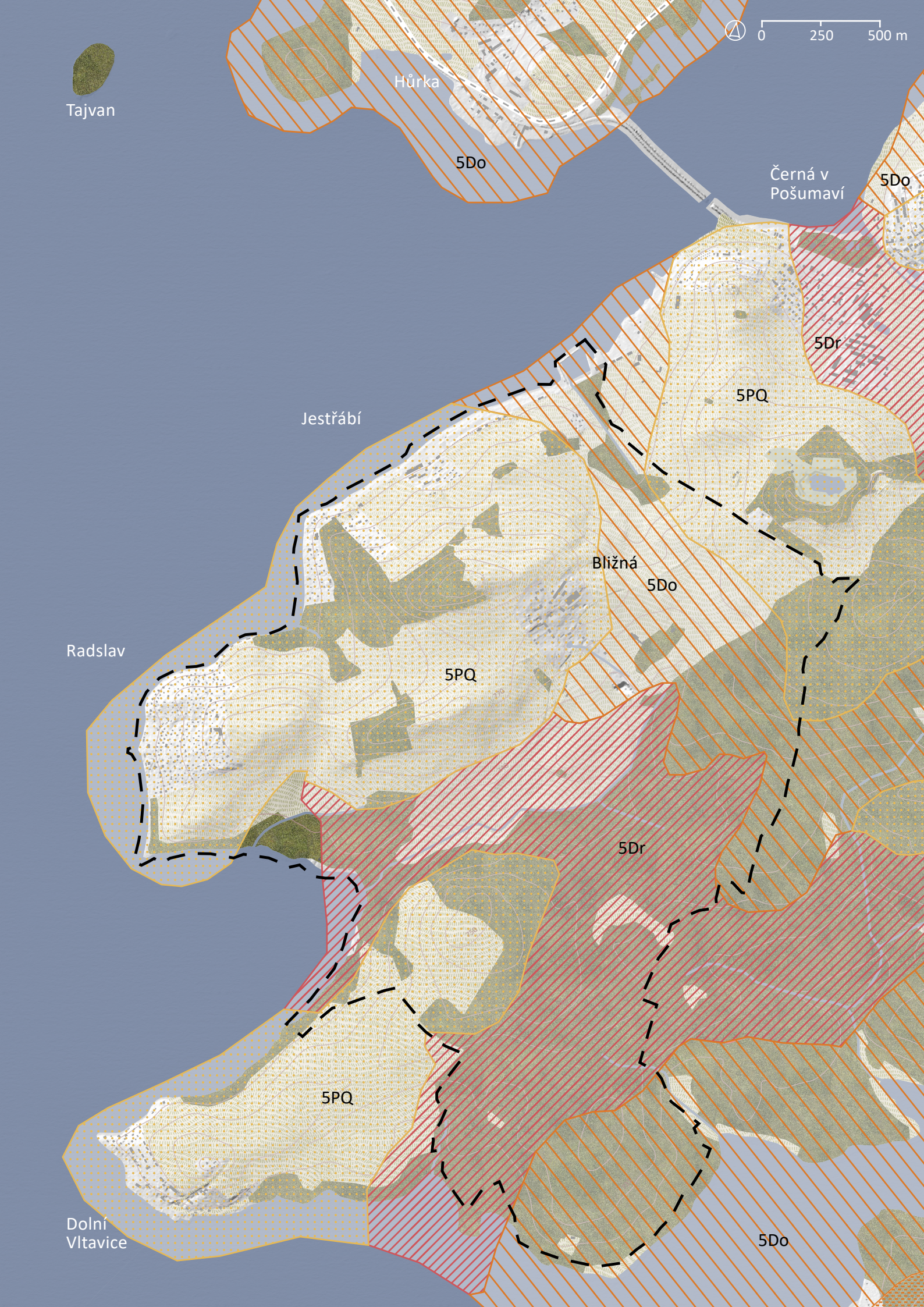
Legenda

- - řešené území – Bližná
- vrstevnice
- zastavěné území
- ▨ trvale travní porost – louky, pastviny
- lesy, skupiny dřevin rostoucí mimo les
- kamenolom Bližná

biochory

- 5Do
- 5Dr
- 5PQ

Podklad k biogeografickému členění z: <https://gis-aopkcr.opendata.arcgis.com/datasets/aopkcr::biogeografick%C3%A9-%C4%8Dlen%C4%9Bn%C3%AD-%C4%8Dr/explore>

5.10 Cílové kvality krajiny

Cílové kvality krajiny jsou převzaty z Územní studie krajiny Jihočeského kraje z roku 2021. Hlavním účelem studie je „...vymezení vlastních krajin na celém správním území kraje s ohledem na jejich rozdílnost a specifika.¹³ Tento proces navazuje na požadavky Evropské úmluvy o krajině (EÚoK), která se zavázala identifikovat vlastní krajiny jednotlivých regionů a stanovit pro ně cílové kvality, tedy zásady pro jejich ochranu, správu a rozvoj.^{4 “ 1}

Zásady (pravidla) pro ochranu, správu a plánování (dosažení cílové kvality) a Požadavky na uspořádání a využití území, úkoly pro územní plánování jsou součástí přílohy č.2.

8 – rovinatý až plochý zemědělskolesní krajinný typ

Celkový popis: Plochá až mírně zvlněná krajina s převahou lesních celků, s významnými plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití, případně i se sídly venkovského typu¹⁴

13 – mírně zvlněná až kopcovitá lesozemědělská krajina

Celkový popis: Mírně zvlněná až kopcovitá krajina s převahou zemědělské půdy s různými možnými způsoby využití, s různě velkými lesními celky a většinou i se sídly převážně venkovského typu¹⁴

17 – výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina

Celkový popis: Výrazně zvlněná až členitá krajina s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy a lesních celků a se sídly převážně venkovského typu¹⁴

Legenda

- —

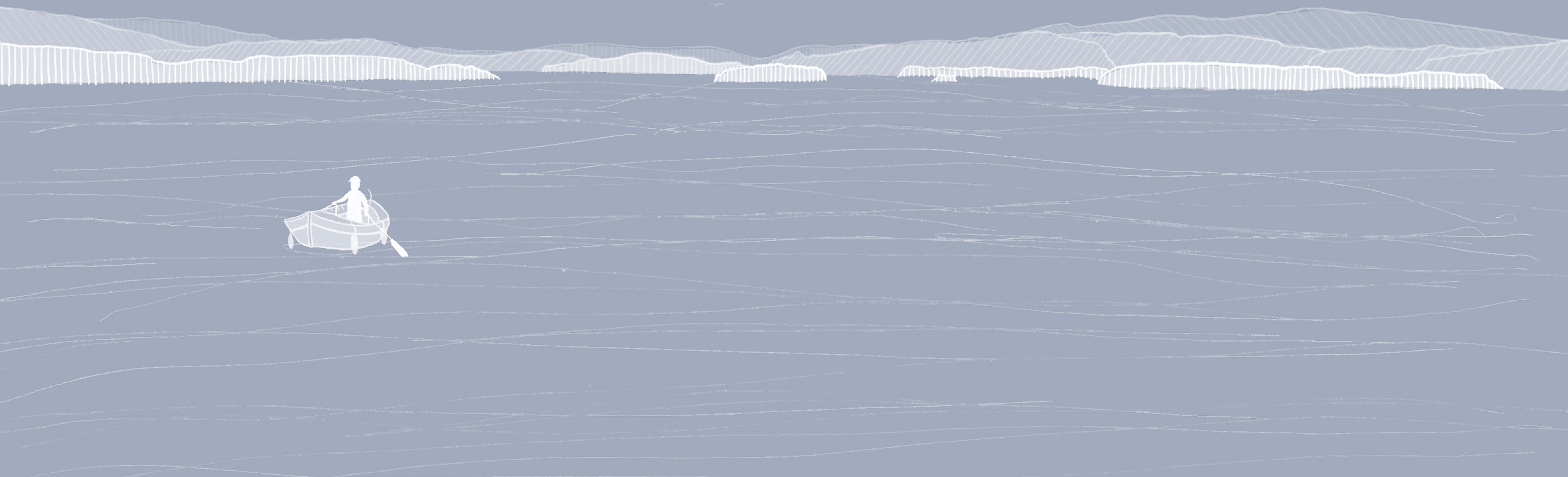
řešené území – Bližná
- 8 rovinatý až plochý zemědělskolesní krajinný typ
- 13 mírně zvlněná až kopcovitá lesozemědělská krajina
- 17 výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina
- ZPF Zemědělský půdní fond
- PUPFL Pozemky určené k plnění funkcí lesa
- vodní plocha
- budovy
- železniční trať

Podklad k ZPF z:
<https://mapy.vumop.cz/>
Podklad k cílovým kvalitám krajiny z:
<https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/uzemni-planovani/jihocesky-kraj/uzemni-studie/uzemni-studie-krajiny/navrhova>
Podklad k PUPFL z:
<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html>
Další vrstvy pomocí DATA50 ags.cuzk.cz.wms ►

6 NÁVRHOVÁ ČÁST

6.1 ÚVOD

Pobřežní oblasti jsou přetíženy a místní přírodě i obyvatelům by prospělo, kdyby se část dění přesunula dále od břehů, ale tam zase krajina nenabízí lidem mnoho důvodů k tomu ji navštěvovat, nebo využívat.

Hlavně v letních měsících, kdy pořád přibývají neúnosně teplé dny, úlevu nabízí například les, ale dojít až k němu vyžaduje projít rozpálenou krajinou bez míst k odpočinku. V létě tedy představuje břeh s vodou jedno z mála příjemných míst, kde lze trávit čas, zatímco vnitrozemí zůstává opomenuté.

Počítat do budoucna s větším využitím vnitrozemí zlepší vyhlídky na život a hospodaření v území, a nabídne možnosti rekreace, které by se tak mohly rozšířit do celé oblasti a nepřetěžovat jen břeh.

6.2 KONCEPT

Koncept se skládá ze dvou hlavních kapitol. Jedná se o **břehovou linii pro lidi i přírodu** a **oživení vnitrozemí**.

Tyto kapitoly se zabývají přístupy, díky kterým by se území Bližné mohlo stát odolné a živé, s krajinou fungující jako jeden celek.

Pro lepší přehlednost práce využívá zobrazení ve vrstvách. Ty dohromady představují jeden celek: multifunkční strukturu, v níž se pracuje s minimálním zábořem půdy tak, aby vycházela vstříc potřebám lidí i přírody. Řídí se principy udržitelnosti a bere v potaz potřebu po nejen ekologické dlouhodobé stabilitě území.

V neposlední řadě navrácí území větší rozmanitost a krajině malebnost tak, jak to bývalo pro české země typické.

BŘEHOVÁ LINIE PRO LIDI I PŘÍRODU

OŽIVENÍ VNITROZEMÍ

KRAJINA JAKO ODOLNÝ A ŽIVÝ CELEK

6.3 BŘEHOVÁ LINIE PRO LIDI I PŘÍRODU

Cílem je definovat propojený, volně přístupný veřejný prostor podél břehu nádrže, který nabídne přirozený kontakt s vodou, možnost volného pohybu i rekreace v blízkosti přírody. Návrh břehové linie má zároveň sloužit jako nástroj ochrany přírodně cenných ekosystémů, krajinného rázu a také dálkových pohledů, které jsou zásadní součástí identity a hodnot tohoto území.

Jedná se o preventivní nástroj územního plánování, který má zajistit, aby v nejatraktivnější části lokality – u břehu – nevznikaly bariéry, ať už ve formě neprůchodné zástavby, oplocení nebo jiných zásahů, které by zamezily volný přístup lidem a zvěři. Zároveň má zabránit vzniku nežádoucích prvků, které by snižovaly kvalitu a atraktivitu prostředí.

Břehová linie by tak měla být chápána jako ochranné a zároveň aktivní veřejné území.

Návrh využití břehové linie

„Hlavní využití:
prvky související s rekreací podél břehové linie jako jsou mola, pontony, lávky, vyhlídky, pěší cesty, objekty s drobným občerstvením, pikniková a grilovací místa, mobiliář, informativní prvky,

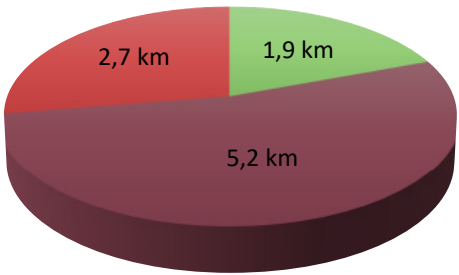
- Přípustné využití:
- tábořiště,
  - pláže, startovací místa pro kiting
  - rekreačně pobytové louky, travnatá hřiště,
  - cyklostezky, hipostezky, naučné stezky,
  - robinzonádní hřiště pro děti a mládež, workoutová hřiště
  - zakládání a údržba břehových porostů,
  - pozemky související dopravní infrastruktury
  - pozemky související technické infrastruktury,

- Nepřípustné využití:
- obytné a rodinné domy,
  - stavby pro rodinnou rekreaci,
  - výroba všeho druhu,
  - aktivity snižující kvalitu prostředí a neslučitelné s rekreačním využíváním území,
  - čerpací stanice pohonných hmot,
  - umísťování dálkových produktovodů,
  - ostatní způsoby využití výše neuvedené.“¹

6.3.1 Přístupnost břehů

STAV

V současnosti je z analyzované části 9,8 km volně přístupných břehů pouhých přibližně 1,9 km.

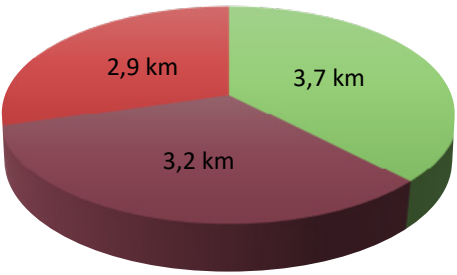

- břehy volně přístupné
- břehy s omezeným přístupem
- břehy pro veřejnost nepřístupné

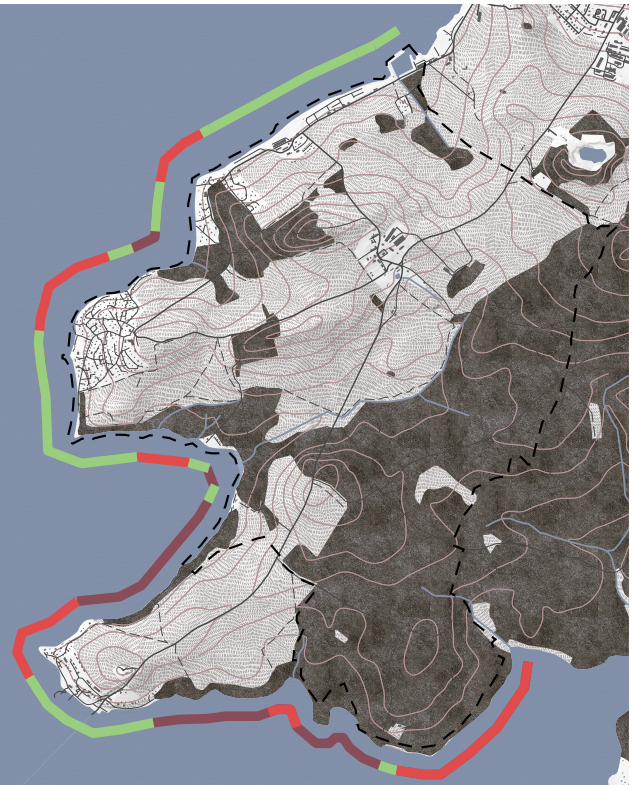

NÁVRH

Návrh počítá s odstraněním oplocení a bariér, které brání přístupu a průchodnosti břehu. Díky nově navrženým prvkům se zpřístupní část břehů s omezeným přístupem a naopak se stanoví zóny, které by měly být pro veřejnost nepřístupné – ve prospěch soukromí rekreatantů v chatových oblastech nebo pro přírodní a ekosystémové služby. Délka volně přístupných břehů se v návrhu navýší na přibližně 3,7 km.

- břehy volně přístupné
- břehy s omezeným přístupem
- břehy pro veřejnost nepřístupné

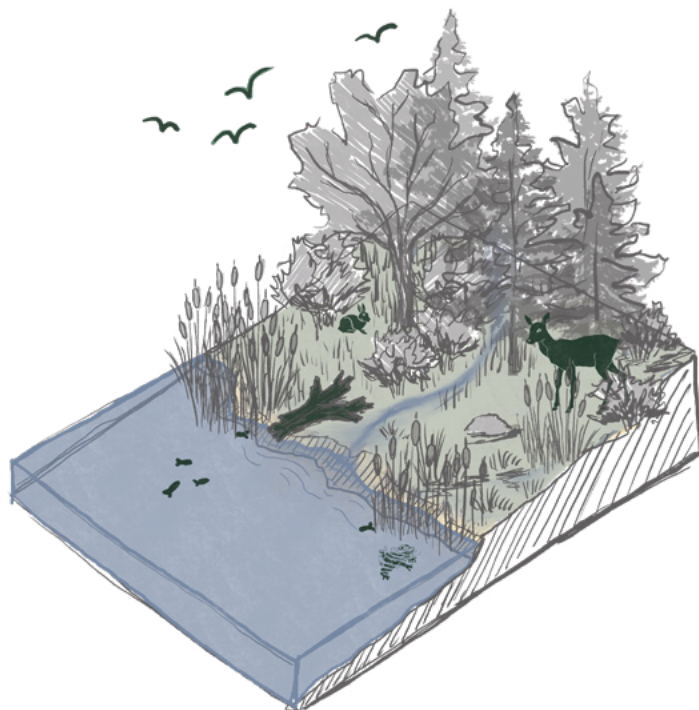
6.3.2 Zonace břehové linie

Zonace břehové linie pomáhá vymezit druh i míru aktivit. Určuje, které části území jsou vhodné pro intenzivnější rekreaci, a kde je vhodné volnočasové aktivity spíše omezit nebo zcela vyloučit. V některých částech je potřeba lidi usměrnit, v některých je jim naopak ponechána větší volnost.

Zóna divoká ekosystémová

Cílový charakter:

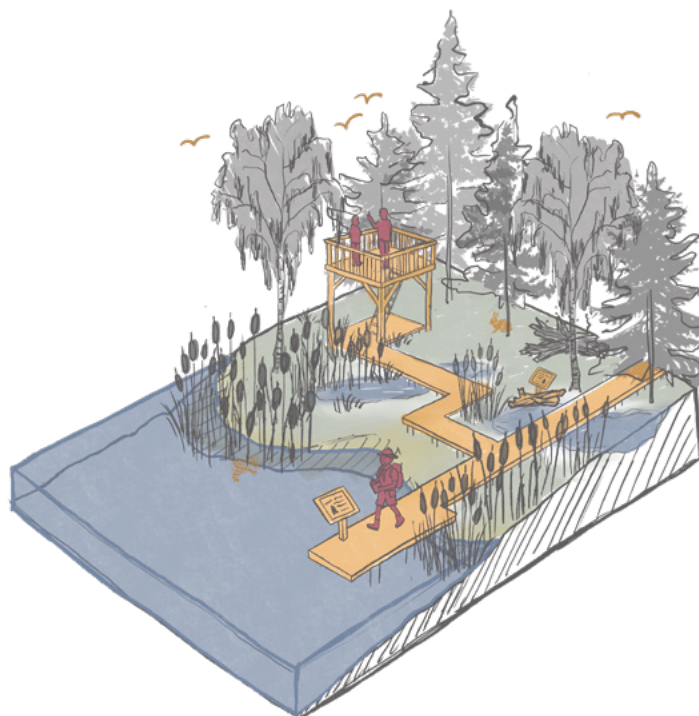
Jedná se o nejcennější břehy z hlediska zachování přírodní rovnováhy a biodiverzity. Tyto zóny jsou útočištěm pro volně žijící faunu a flóru. Člověk do těchto zón téměř nezasahuje, příroda si tu žije vlastním tempem. Jsou to místa divokosti, proměnlivosti a svobody.

Zóna naučná ekosystémová

Cílový charakter:

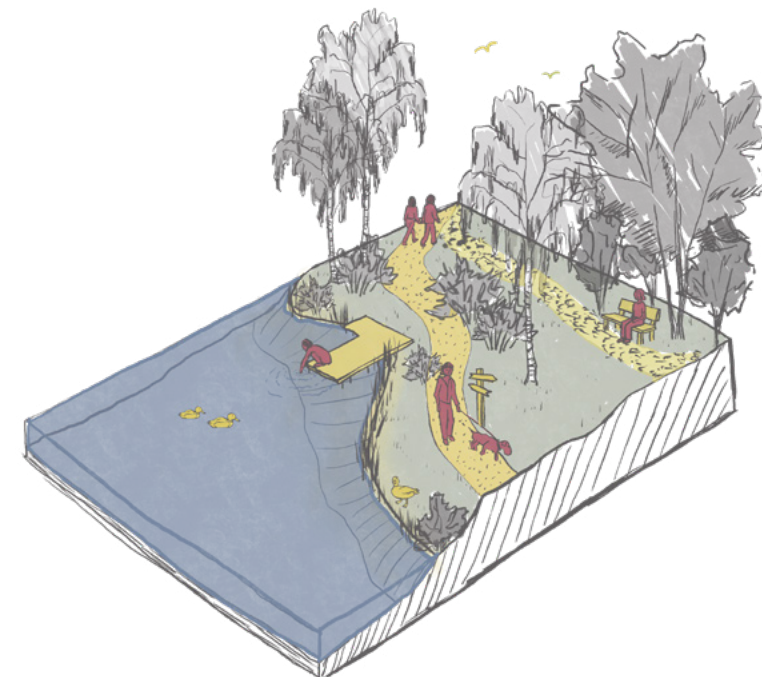
Tato zóna spojuje ochranu přírody s příležitostí se o přírodě něco naučit. V praxi to znamená například naučné stezky s vyhlídkovými místy, dřevěné chodníky přes mokřady nebo ptačí pozorovatelný. Příroda je tu šetrně zpřístupněná, aby se návštěvníci mohli dívat, učit se a přitom ji neničili.

Zóna přírodní

Cílový charakter:

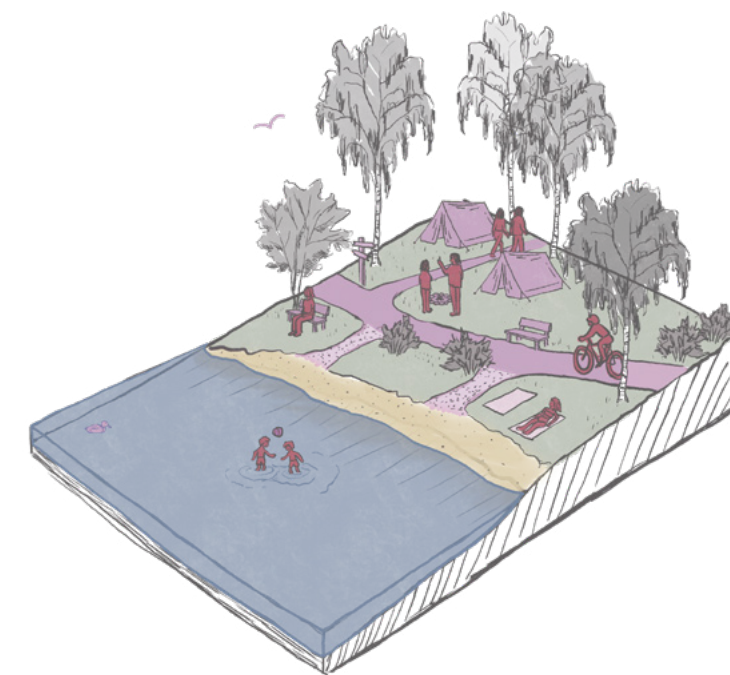
Zóny přírodních břehů jsou středem mezi divočinou a člověkem upraveným prostředím. Příroda tu hraje hlavní roli, ale je lehce „uhlazená“. Jde o zachování přírodního charakteru území s pouze drobnými zásahy, jako je zajištění bezpečnosti návštěvníků, základní údržba vegetace, doplnění mobiliáře a pravidelná péče o stezky.

Zóna přírodně rekreační

Cílový charakter:

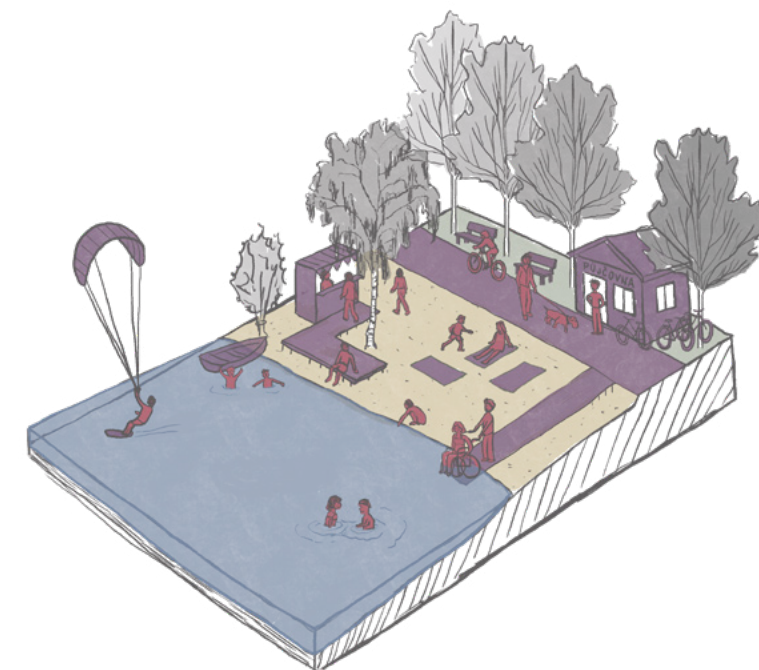
V této zóně se prolínají přírodní oblasti s těmi pro volnočasové aktivity. Břehy jsou pořád převážně přírodní, ale zároveň připravené pro rekreaci. V praxi to znamená třeba molo na koupání, posezení, stezka pro cyklisty nebo ohniště. Nejde o velké stavební zásahy, spíš o citlivé doplnění přírodního prostoru tak, aby si ho lidé mohli aktivně užívat, ale aby zároveň zůstala zachována krajinná atmosféra.

Zóna rekreačně turistická

Cílový charakter:

Zde je už hlavní režisér člověk. Břehy jsou přetvořené tak, aby vyhovovaly masovému využívání, například písčité pláže s pozvolným sestupem do vody, sportovní areály, půjčovny lodí nebo promenády s kavárnami. Přírodní prvek ustupuje do pozadí, hlavní je dostupnost, pohodlí a nabídka aktivit. I tady se příroda prosazuje, už ale jen například formou menších skupin stromů a keřů.

6.3.3 Typologie přístupů a vybavení břehových zón

Zóna	Typy přístupů	Doporučené vybavení
Divoká ekosystémová	bez veřejného přístupu	–
Naučná ekosystémová	- přírodní stezky - dřevěné lávky přístup mimo vyhrazené stezky a lávky zakázán	- naučné stezky, tabule - pozorovatelný - vyhlídky - dřevěný mobiliář
Přírodní	- vegetační břeh - štěrkopískový břeh - kamenitý břeh - přírodní stezky - dřevěné lávky	- informační tabule - vyhlídky - dřevěný mobiliář - dřevěné mola a platformy
Přírodně rekreační	- travnatý břeh - vegetační břeh - štěrkopískový břeh - přírodní stezky - zpevněné cesty - kamenné schody	- pobytové louky - cyklostezky - drobné objekty občerstvení - dřevěné mola a platformy - plovoucí mola a platformy - informační tabule - mobiliář - hřiště - pikniková a grilovací místa
Rekreačně turistická	- písečný břeh - travnatý břeh - zpevněné cesty - bezbariérové rampy	- pláž - přístav - veřejné toalety - půjčovny vodních sportů, kol - pobytové louky - cyklostezky - objekty občerstvení - dřevěné mola a platformy - plovoucí mola a platformy - informační tabule - mobiliář - hřiště - pikniková a grilovací místa

Současný břeh není potřeba výrazně upravovat. Nové zásahy budou o zpřístupnění, například formou nových lávek, mol, stezek nebo zrušení oplocení zamezující přístupnosti a prostupnosti.

6.4 OŽIVENÍ VNITROZEMÍ

Během minulého století přišla česká krajina o velkou část ze své přirozené síly a rozmanitosti. Voda z krajiny odtéká příliš rychle, druhová pestrost slábne, ekologická stabilita klesá a místa k běžnému pobytu člověku ubývají. Navrhovaný koncept oživení vnitrozemí proto staví na čtyřech vzájemně propojených pilířích:

Zvýšení retence vody v krajině

Podpora biodiverzity a ekologické stability

Infrastruktura pro člověka

Udržitelný rozvoj

6.4.1 Zvýšení retence vody v krajině

Zvyšování retence vody v krajině je jedním z nejúčinnějších způsobů, jak reagovat na projevy klimatické změny od extrémních srážek až po dlouhá sucha. V praxi jde o soubor opatření, která společně vracejí vodě v krajině prostor, zpomalují její odtok a zlepšují celkové fungování vodního oběhu. Každý vrácený meandr, odstraněná meliorace či nově vysazená mokřadní louka jsou kroky k odolnější krajině.

Ochrana a posílení vodních ekosystémů

Prvním krokem je zachovat a chránit to, co ještě funguje: údolní nivy, přirozené meandry, sedimentační zóny a mokřady. Tyto biotopy dokážou v době deště zadržet obrovské objemy vody, filtrovat živiny a poskytovat útočiště pro mnoho organismů.

Obnova narušených systémů a rušení nefunkčních meliorací

Odvodňovací kanály a trubní meliorace, zaváděné v druhé polovině 20. století, dnes často pouze odvádějí potřebnou půdní vláhu pryč. Jejich zaslepení nebo úplné odstranění umožní vodě vsáknout se do půdy a nějakou dobu v ní setrvat.

V regulovaných korytech odtéká voda rychleji než v přirozeně mělkých a členitějších meandrujících tocích. Je tedy žádoucí navracet tyto toky do svých přirozených, pro přírodu typických koryt.

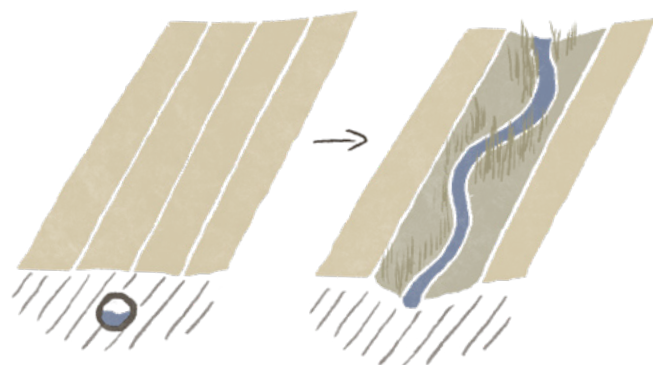
Práce s mokřady, tůňemi, potůčky

Každá drobná tůňka nebo rozšířené meandrované koryto pomáhá krajině zadržet vodu. Za sucha uvolňuje vlhkost do okolí, při přívalových deštích naopak část vody zdrží. Navazuje na ně většinou pestrá mozaika rostlin, která láká hmyz, jako například pro přírodu zásadní opylovače.

ochrana stávajících hodnot

odtrubnění toků a navrácení koryt do přírodě blízké podoby

Podpora litorální zóny

Kolem potoků a v ekosystémových zónách břehu návrh rozšiřuje a doplňuje pobřežní porosty a zakládá kvetoucí pásy s rákosinami, orobinci a jinou vlhkomilnou vegetací. Ty svými kořeny pomáhají pročistit vodu. U Lipenské přehrady jejich rozvoj však limituje energetický provoz, kdy hladina běžně kolísá zhruba o 3,5 m, takže nově vysazené rostliny jsou střídavě obnažované a zaplavované, substrát se odplavuje a semena se málokdy uchyť. Proto návrh soustřeďuje výsadbu hlavně do chráněných zálivů nebo na nově založené terénní schody, které lépe snáší výkyvy hladiny.

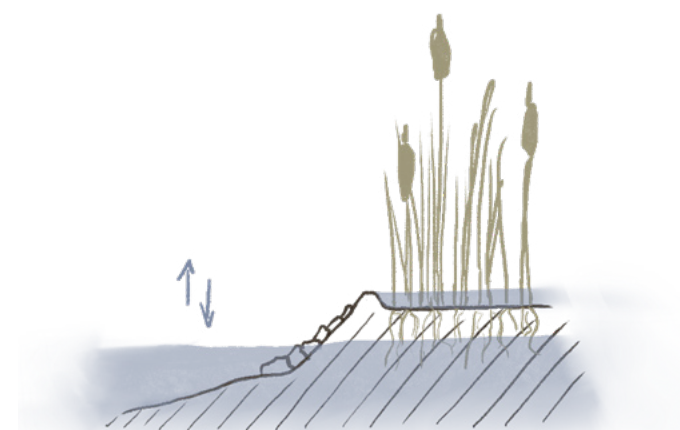
Práce v odtokových liniích

Odtokové linie nám ukazují povrchový odtok vody. Tam, kde se odtokové linie sbíhají vzniká riziko vodní eroze a bleskových povodní. V návrhu se pracuje s preventivním protierozním opatřením – například formou suchých poldrů nebo mezí s průlehy, hlavně v místech, kde se odtokové linie sbíhají nad sídly, nebo komunikacemi. Jakékoliv forma obdělávání by měla probíhat po vrstevnicích.

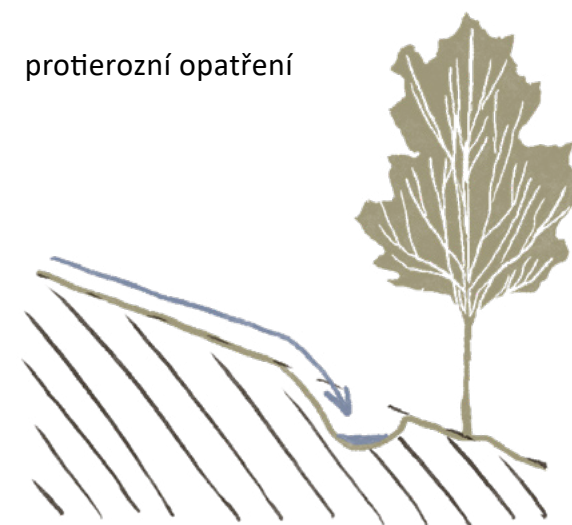
Práce s vegetačními prvky

Zvýšit retenci vody v krajině pomáhají také meze, remízky, stromořadí, zasakovací průlehy a další vegetační prvky. Tyto prvky zároveň ochlazují okolí.

litorální zóna – terénní schody

protierozní opatření

vegetační prvky zachycující vláhu

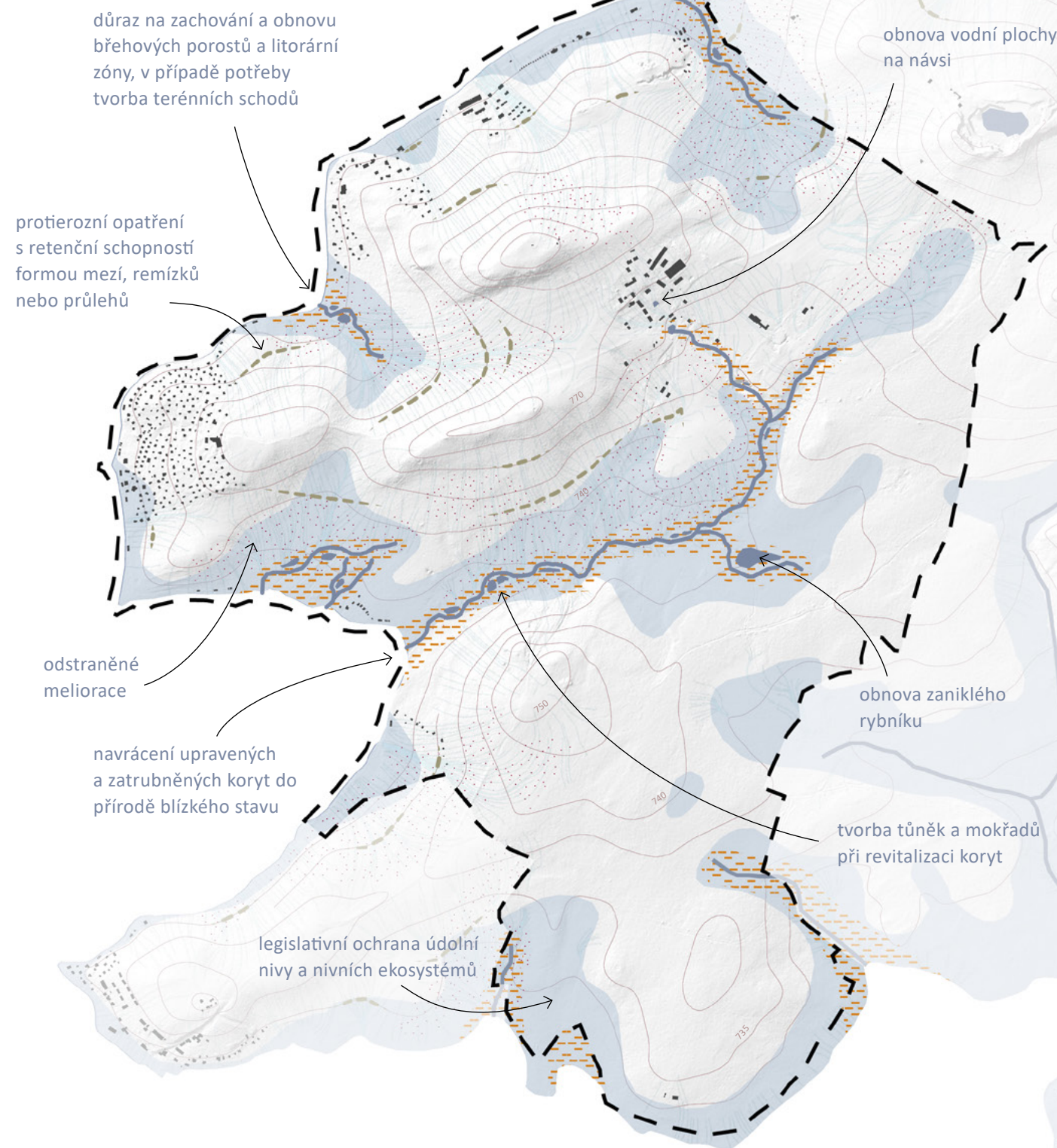
SOUČASNÝ STAV

- řešené území – Bližná
- údolní niva s nivními ekosystémy
- vodní toky s úpravou toku
- vodní toky s úpravou toku trubní
- hlavní meliorační zařízení zatrubněné
- odvodnění krajiny – meliorace po roku 1961
- odtokové linie

Zvýšení retence vody v krajině

NÁVRH

- řešené území – Bližná
- legislativně chráněná údolní niva s nivními ekosystémy
- vodní toky s přírodní úpravou koryt
- protierozní opatření s retenční schopností
- zachování a obnova břehových porostů a litorálních zón
- odstraněné meliorace

6.4.2 Podpora biodiverzity a ekologické stability

Pestrá a odolná krajina je základem zdravého životního prostředí i dlouhodobé prosperity území. Proto je v návrhu kladen důraz na podporu biodiverzity a ekologické stability.

Volba druhů nově vysazovaných dřevin vychází z cílových ekosystémů pro dané území viz analytická část 5.9 Cílové ekosystémy krajiny a příloha č.1.

Ekoton mezi lesy a TTP

V některých částech krajiny Bližné je žádoucí obnovit ekoton mezi lesy a TTP. Jedná se o přechodnou zónu mezi těmito společenstvy, která poskytuje pestrou škálu mikrostanovišť. Ta zvyšují druhovou rozmanitost a ekologickou stabilitu celého území.

Stupňovitá struktura okraje lesa od bylinného patra přes keřové patro až po korunovou zónu poskytuje úkryt i potravu hmyzu, ptactvu a drobné zvěři. Plynulý přechod k otevřeným plochám navíc vylepšuje mikroklimatické podmínky a tlumí extrémní výkyvy teplot a větru.

Chráněná území

V návrhu jsou ke stávajícímu a plánovanému ÚSES vymezena území ochraňující klíčová stanoviště určená primárně pro volně žijící živočichy a rostliny. Jedná se o divokou a naučnou ekosystémovou zónu ze zonace břehové linie.

Dřeviny rostoucí mimo les

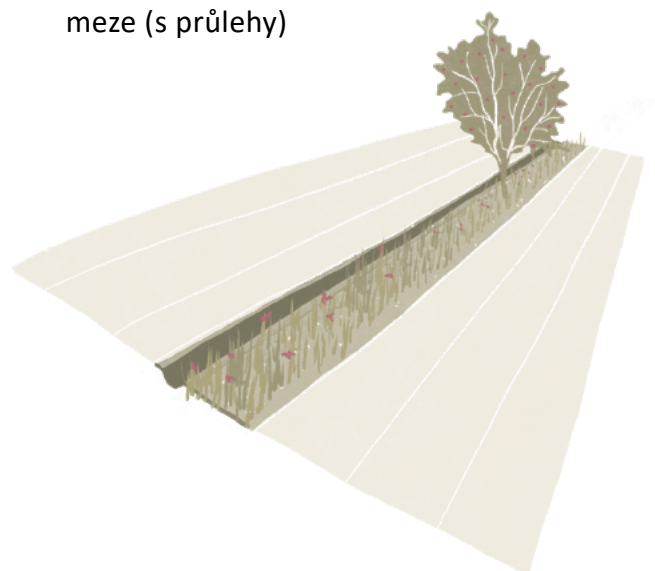
Zvýšením počtu dřevin rostoucích mimo les, zejména mezí, remízků, liniové a doprovodné zeleně, jsou vytvářeny cenné biotopy a současně je posilována estetická a mikroklimatická funkce krajiny Bližné. Tyto prvky v krajině fungují také jako protierozní opatření.

Jedlá krajina

Součástí návrhu je i koncept jedlé krajiny, spočívající především ve výsadbě ovocných stromů a keřů s jedlými plody, aby byla posilována místní potravinová soběstačnost jak pro obyvatele, tak pro zvěř.

Ovocné stromy a keře s jedlými plody navíc často plní, díky svému výraznému květenství, estetickou funkci v krajině.

meze (s průlehy)

liniová zeleň – aleje a stromořadí

doprovodná zeleň
cestní sítě

staré mohutné odumírající stromy s
prasklinami a dutinami jako cenný biotop

doprovodná zeleň
vodních toků

remízky

ekoton mezi lesy a TTP

SOUČASNÝ STAV

- řešené území – Bližná
- památné stromy
- liniová a solitérní zeleň
- trvale travní porost – louky, pastviny
- lesy, skupiny dřevin rostoucí mimo les
- zvláště chráněný druh – smrkovík plazivý

Podpora biodiverzity a ekologické stability

NÁVRH

- řešené území – Bližná
- liniová a solitérní zeleň
- protierozní opatření – meze, průlehy
- protierozní opatření – remízky
- ||||| doprovodná zeleň
- === ekoton lesa a TTP
- chráněné ekosystémové zóny
- zachování a obnova břehových porostů

liniová a doprovodná zeleň
dotvářející krajinnou strukturu,
poskytující stín a občerstvení

meze s občasnou
dřevinnou vegetací
(trnka, hloh, bez černý,
šípkové růže atd.)

tvorba biodiverzitně
bohatých ekotonů

důraz na zachování a obnovu
břehových porostů

útočiště pro zvěř
formou remízků

ochrana klíčových
stanovišť pro faunu
a flóru

6.4.3 Infrastruktura pro člověka

V neposlední řadě je pro oživení vnitrozemí důležité vybudování lepší infrastruktury pro člověka. Jsou to například stezky, rekreační prvky, naučné cedule a propojené veřejné prostory, které zlepší prostupnost a obytnost krajiny bez toho, aby se narušila její regenerativní funkce.

Zahuštění cestní sítě a vytvoření okruhů

V řešeném území a jeho okolí doplňuje návrh ke stávajícím pěším a cyklistickým trasám nové úseky spojující osady, návsi a nově navržená místa zastavení. Jemnější síť zlepší prostupnost krajiny, rozdělí velké bloky půdy, nabídne kratší a bezpečnější trasy pro chodce i cyklisty a může přispět ke snížení závislosti na autech.

Cestní síť bude obsahovat rekreační prvky, některé cesty pak i značení a naučné tabule.

Doprovodná vegetace cestní sítě poskytne stín, a v místech s ovocnými dřevinami i možnost občerstvení.

Hromadná autobusová a lodní doprava

Kromě pevných jízdních řádů bude autobusová k dispozici rovněž v režimu „na zavolání“ a lodní doprava bude mít více zastávek. Snaha je snížit počet osobních aut v krajině. Ovlivní to pozitivně čistotu ovzduší a umožní přístup k rekreační infrastruktuře i těm, kteří nemají vlastní dopravu. Taková doprava navíc může rozšířit finanční přínos v obci a vytvoří nové pracovní pozice.

Síť veřejných prostranství

Bližná dnes disponuje jen několika drobnými veřejnými „kapsami“, a to většinou ve formě částí přístupného břehu, nebo omezených prostorů v centru sídla. Návrh tuto síť rozšiřuje o nové, citlivě rozmístěné plochy napříč krajinou a podél břehů vodní nádrže, a cesty doplňuje ještě o obytnou funkci.

Propojené veřejné plochy tak vytvářejí „dýchací systém“ krajiny, ve které se lidé mohou scházet, odpočívat, pořádat kulturní akce a budovat vztahy mezi sebou, tak s okolní krajinou.

Zobytnění krajiny a místa zastavení

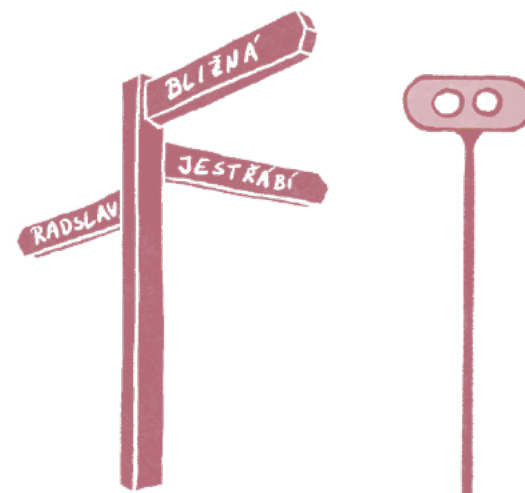
Aby krajina Bližné mohla komfortně hostit návštěvníky a své obyvatele, navrhuji ji doplnit o drobné, citlivě integrované prvky. Jedná se o rozcestníky, vyhlídky, přístřešky, informační panely, odpočívadla nebo třeba vodní prvek na návsi. Klíčový je důraz na nenápadné řešení a ekologické materiály, jako jsou dřevo a kámen, které respektují okolní zeleň a charakter CHKO.

Tato zastavovací místa fungují jako veřejná prostranství, podporují setkávání lidí, prodlužují délku pobytu v krajině a současně probouzejí hlubší zájem o její fungování, a lidem tak umožňují navázat osobní vztah s prostředím.

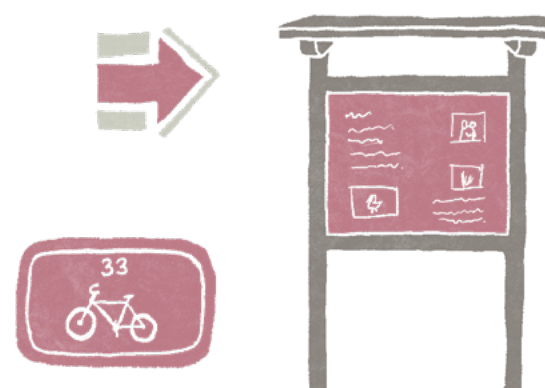
velký soliterní strom – orientační bod v krajině a poskytovatel stínu

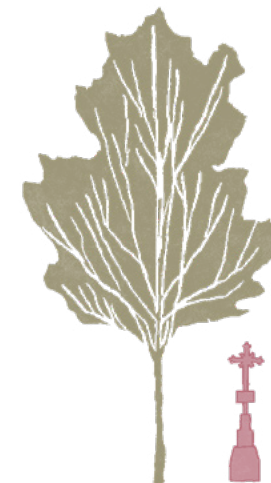
rozcestník usnadňující orientaci v krajině, označení a zvýraznění výhledů v krajině

značené trasy

soliterní strom či dvojice stromů u křížků a kaplí zvládnutí místo zastavení

rekreační prvky (lavičky, přístřešky, stojany na kola, herní a fitness prvky, lávky,...)

hromadná autobusová a lodní doprava

SOUČASNÝ STAV

- řešené území – Bližná
- památné stromy
- ✝ křížky, kapličky
- ⊙ výhledy
- vlaková stanice, 10 min dochozí vzdálenost
- autobusové zastávky, 10 min dochozí vzdálenost
- - - lodní doprava
- ≡ železniční trať
- silnice
- oficiální cesty
- - - nepevněné a vyšlapané cesty
- cyklotrasy
- modrá turistická trasa

Infrastruktura pro člověka

NÁVRH

- řešené území – Bližná
- ⊙ výhledy
- autobusové zastávky, 10 min dochozí vzdálenost
- - - lodní doprava
- - - nepevněné a vyšlapané cesty
- obnovené historické cesty
- dřevěné chodníky, lávky
- cyklotrasy

zvýšení hustoty sítě zastávek
veřejné hromadné dopravy,
zkrácení vzdálenosti
k zastávkám

identifikace nových
vyhlídkových míst

nové zastávky lodní dopravy,
varianta dostat se z vlakové
stanice na Radslav loď

jemnější cestní síť dělící
velké půdní bloky

obnovované
historické cesty

nová pěší propojení
vedoucí mimo hlavní
silnice

vyvýšené dřevěné
chodníčky šetrné
k přírodě

nové úseky cyklotras

Sít veřejných prostranství s místy zastavení – NÁVRH

Navrhovaná síť naplňuje potřebu po větším množství atrakcí a příležitostí k aktivitám v krajině, zatímco využívá morfologii a ctí hodnoty území.

Pojmenování jednotlivých zastavení vychází, kde to bylo možné, z tradičních místních toponym. Tam, kde vhodný místní název neexistuje, dostalo zastavení popisný název odvozený od své funkce či polohy.

Legenda

- řešené území – Bližná
- síť veřejných prostranství
- 1 místa zastavení
- památné stromy
- † † křížky, kapličky
- ☉ výhledy
- vlaková stanice, 10 min dochozí vzdálenost
- autobusové zastávky, 10 min dochozí vzdálenost
- == železniční trať
- vodní plochy
- vodní toky s přírodní úpravou koryt
- protierozní opatření
- liniová a solitérní zeleň
- |||| doprovodná zeleň
- === ekoton lesa a TTP
- vrstevnice
- budovy
- trvale travní porosty – louky, pastviny
- lesy, skupiny dřevin rostoucí mimo les

- 1 Výhled na Tajvan
- 2 Naučná stezka rákosem
- 3 Vyhlídka na Lískoveckých skalách
- 4 Bliženská alej
- 5 Náves v Bližné
- 6 Háj u Radslavi
- 7 Radslavská alej
- 8 Posezení na Radslavském kopci
- 9 Posezení na mýtině
- 10 Hercekova naučná stezka
- 11 Útulna u Jezevčího lesa
- 12 Stezka rašeliništěm

Vyhledka na Lískoveckých skalách

Myšlenka umístit vyhlídku právě sem se zrodila při terénním průzkumu, kdy byly hledány výrazné prostorové vazby v krajině. Místo leží kousek od vysílače na vrcholu Lískovce, a nabízí rozhled nad širší krajinu Bližné.

Lavička je natočená k jihozápadu, takže zejména v zimních měsících, kdy slunce zapadá dále na jihu, lze z tohoto bodu pozorovat západy slunce, zbarvený horizont a v dálce odlesky na vodní hladině Lipenské nádrže.

NÁVRH

Bliženská alej
Obnovená historická cesta – pěší spojení mimo silnici

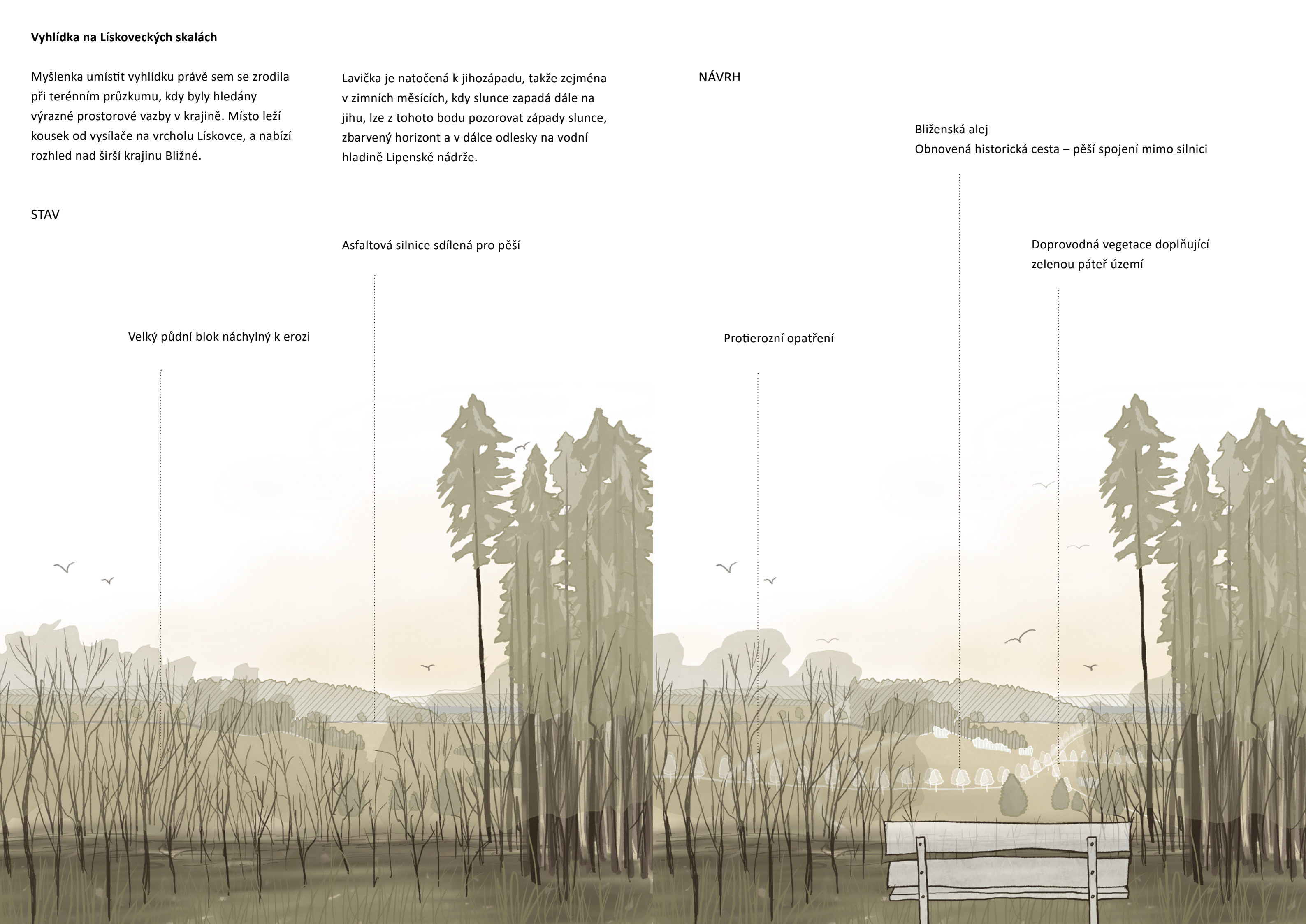
STAV

Asfaltová silnice sdílená pro pěší

Doprovodná vegetace doplňující zelenou páteř území

Velký půdní blok náchylný k erozi

Protierozní opatření

Naučná stezka rákosem

Mezi chatovými osadami Radslav a Jestřábí leží mělký záliv, jehož okolí si navzdory dřívějším melioračním zásahům uchovalo vlhký charakter a husté porosty rákosu. Návrh počítá s odstraněním odvodnění a navrácením toku

do přírodě blízkého stavu, aby se mokřad mohl plně rozvinout. Nová naučná stezka s lávkou přes záliv šetrně tento kus přírody zpřístupní a zároveň zkrátí pěší cestu mezi oběma osadami.

NÁVRH

Odtrubnění toku,
rozšíření litorální zóny

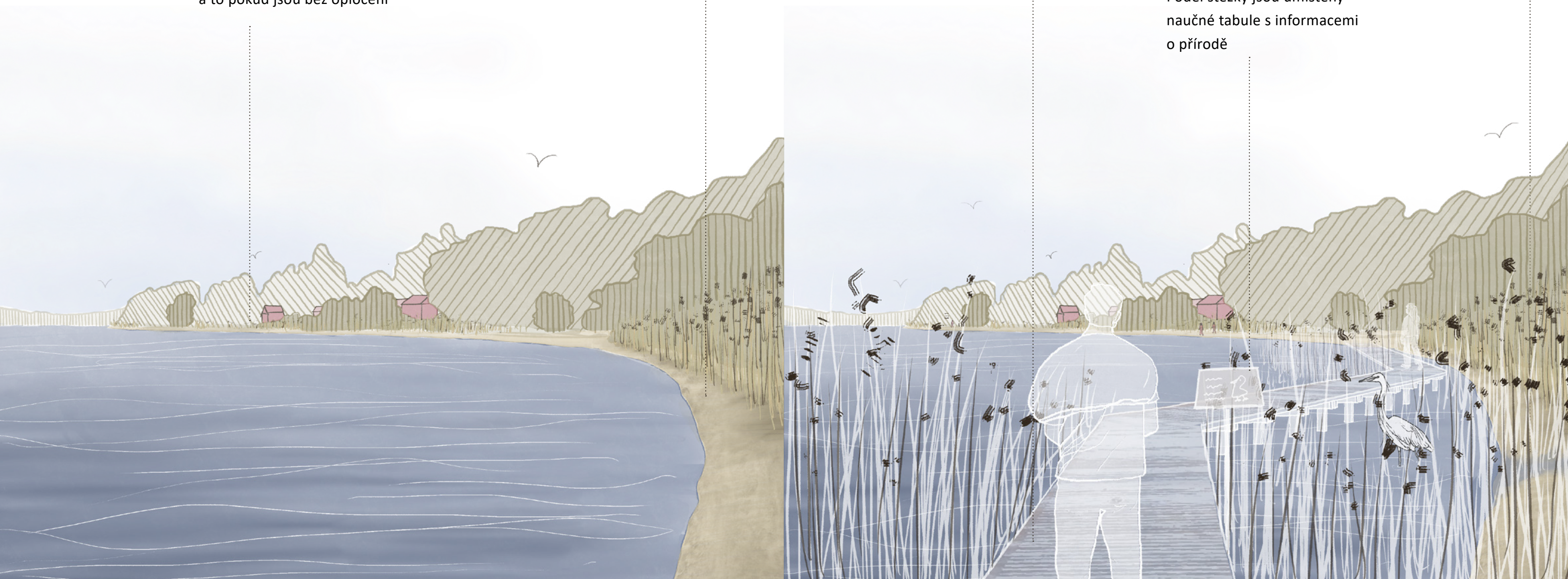
STAV

Přístup k vodě je možný pouze
přes pozemky soukromých chat,
a to pokud jsou bez oplocení

Pravidelně zaplavovaný úzký
pruh břehu, neprostupný

Zpřístupnění zátoky
a břehu pomocí lávky

Podél stezky jsou umístěny
naučné tabule s informacemi
o přírodě

6.4.4 Udržitelný rozvoj

Charakter a tempo současného rozvoje v Černé v Pošumaví je hlediska krajinářské architektury neudržitelný. Tempo rozvoje je nutné dávkovat s ohledem na čas a prostor, tak aby se respektovala stávající sídla a podpořil se jejich sociální a ekonomický růst.

Podpora měkkého turismu

Měkký turismus vychází z ohleduplného cestování a rekreace. Návštěvníci se po krajině pohybují hlavně pěšky, na kole nebo veřejnou dopravou. Ubytovávají se v lokálních provozech a utrácejí za regionální potraviny a řemesla, díky tomu zůstává většina příjmů v území. Příroda a kulturní krajina nejsou nadměrně zatěžovány a způsoby rekreace respektují místní hodnoty chráněné krajinné oblasti.

Obnova veřejných prostranství

Návrh částečně pracuje s dotvořením přehledné kostry veřejných prostranství a naplňuje je pobytovými funkcemi, tak aby mohla být tato místa využívána.

Participativní plánování

Důležité je zapojení místních obyvatel do rozhodovacích procesů, a to již od začátku. Mohou přispět cennými informacemi týkajícími se potřeb a hodnot oblasti. Otevřený dialog navíc minimalizuje spory a zvyšuje následnou sounáležitost komunity s výsledkem projektů.

Kompaktní rozvoj

Nová výstavba se soustředí do existujících sídel s trvalými obyvateli, nikoli na „zelenou louku“. Tím se zabráňuje rozšiřování zástavby do volné krajiny, posiluje se venkovské prostředí a vzrůstá poptávka po místních službách. Prioritně využívá proluky, brownfieldy a další nezastavěné plochy uvnitř intravilánu, nebo plochy těsně přiléhající k zastavěnému území. Teprve po jejich zaplnění lze uvažovat o dalších rozvojových etapách.

měkký turismus

participace

Obecní pozemky

Za předpokladu, že by obec Černá v Pošumaví převzala aktivní roli správce půdy, mohla by regulovat rozvoj a směřovat ho ke konkrétním cílům. Takovým, aby byla posílena stálá komunita a nestrádala na úkor expanze rekreačních apartmánů. Obec by mohla vytvářet podmínky (např. zkrácené procesy, zvýhodněné ceny s podmínkou trvalého bydliště) pro individuální a družstevní projekty. Takový přístup by pomohl stabilizovat ceny pozemků pro místní rodiny, podpořil by celoroční poptávku po běžných službách a uchoval by krajinné i sociální hodnoty Černé v Pošumaví pro budoucí generace.

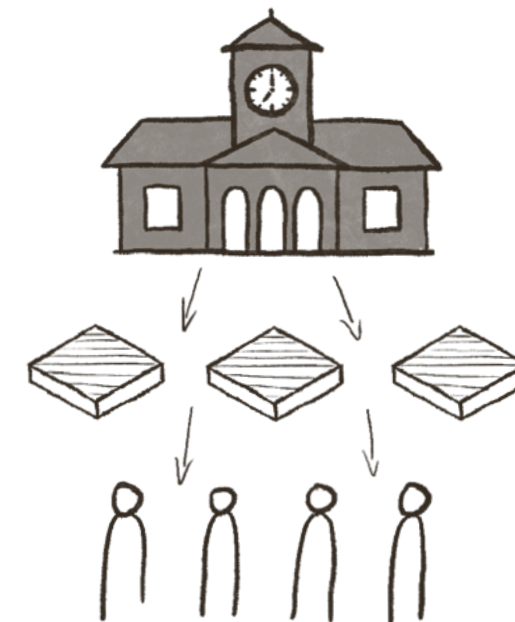
Územní uzávěry a etapizace

V návrhu se pracuje s územními uzávěrami, které se budou pro výstavbu „postupně odemykat“. Každá další etapa se otevře až po dokončení předchozí. Dokončení předchozí etapy bude znamenat například využití všech proluk a brownfieldů v intravilánu sídla, napojení všech nových staveb na oddělený kanalizační systém nebo dokončený prodej všech volných staveb v obci. Územní uzávěry navrhuji zavést v celé specifické oblasti Lipensko.

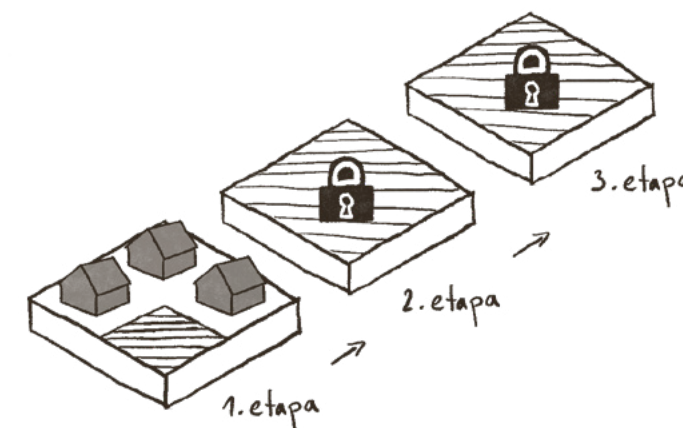
Regulativy pro novou výstavbu

Každá novostavba musí respektovat měřítko a genius loci. Musí držet uliční čáru, přiměřenou výšku a hmotu, používat materiály a typy střech odpovídající místní tradici. Architektura tak přirozeně naváže na stávající zástavbu a rozvine její hodnoty.

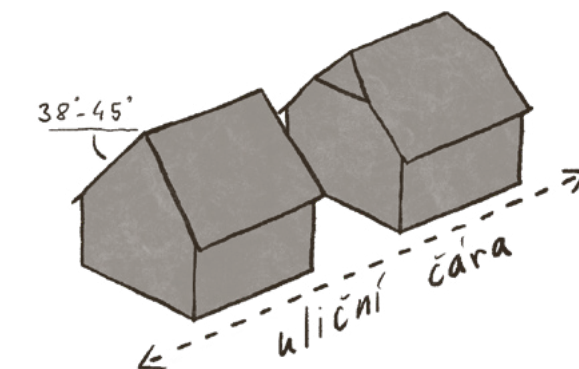
pozemky v majetku obce

územní uzávěry

regulativy výstavby

Modelové řešení rozvoje sídla – Bližná

Bližná patří k nejstarším vsím na Šumavě, první písemná zmínka z roku 1268 ji řadí do úplně první kolonizační vlny, která tehdy pronikla na území dnešní Šumavy.¹⁵ Dnes tu žije 89 trvalých obyvatel (2021) a dodnes ves nese otisk svého středověkého původu.

Při letmém pohledu v terénu je původní kompozice méně čitelná, ale pomůžou staré mapy. Jedná se o formované sídlo s návesním půdorysem, kde domy a hospodářské budovy svírají společný prostor – dříve živou náves, dnes spíš zanedbané prostranství s komunikací. Za staveními navazovaly úzké lánové plužiny, které sice zanikly a jsou přeměněny na trvalé travní porosty, nicméně zahrady se stále táhnou ve stejných směrech,

takže se zachovává tradiční uspořádání náves – dům – dvůr – zahrada – volná krajina.

Právě čitelná historie je největší hodnotou Bližné, připomíná 750 let starý kulturní otisk, který stojí za to chránit a vhodně rozvíjet.

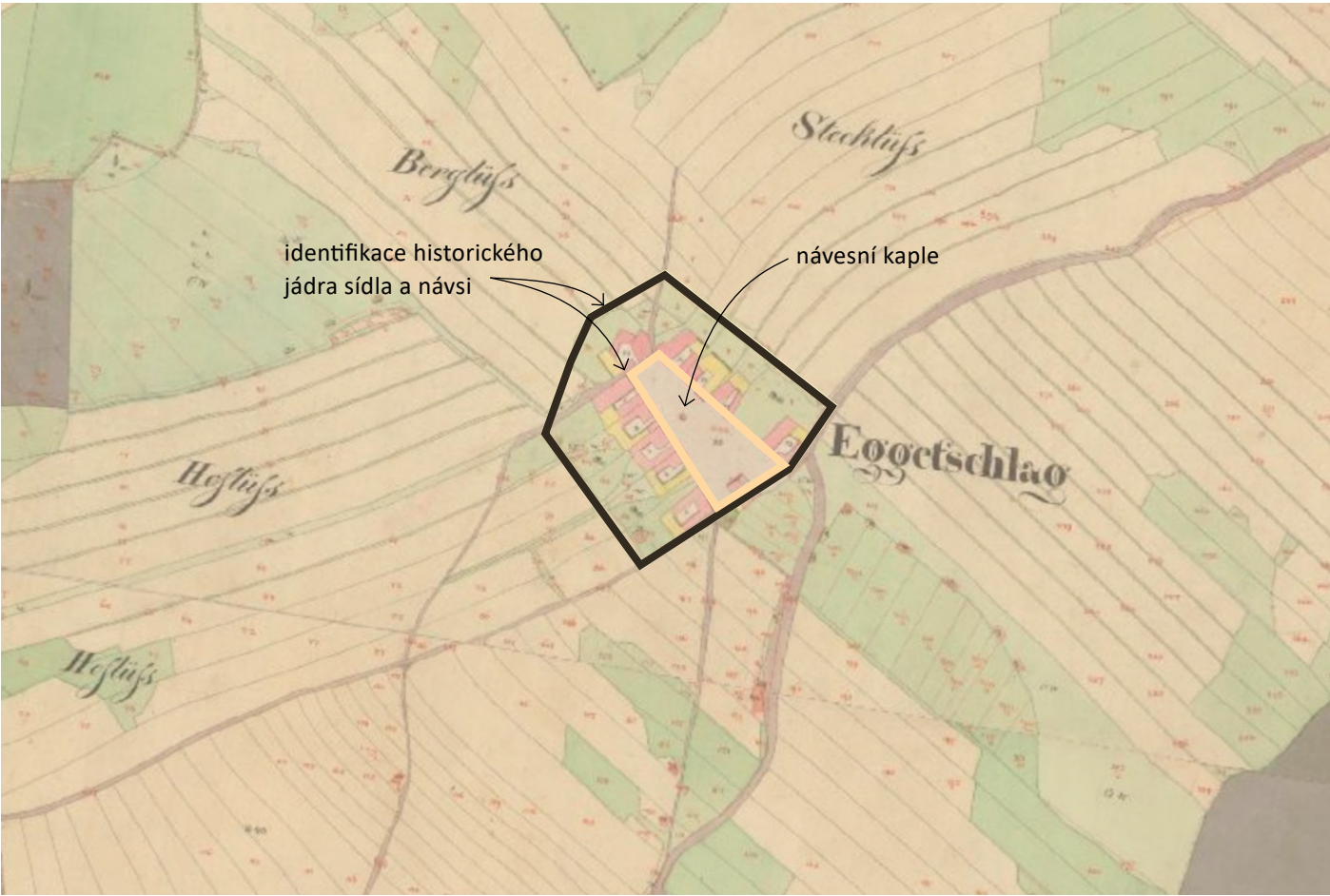
Fotografie převzata z: <https://kronikaobecerna.estranky.cz/fotoalbum/a-----historicke-foto-do-roku-1989/historicke-fotografie-z-obce/z-blizne/naves-blizna-1975.html>

Budovy na návsi Bližné 1975

Císařské povinné otisky cca 1840

Mapa převzata z: <https://vltava.fsv.cvut.cz/map/mapp2x2d.html>

Historická ortofotomapa 1949

Mapa převzata z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Potenciál sídla

- Zachovat a chránit historické jádro sídla (nepřidávat „druhou řadu“ zástavby)
- Doplnění jádrového prostoru sídla a obnovení původní struktury
- Obnovení návsi jako hlavního veřejného prostranství
- Obnovení zaniklé vodní plochy a kaple na návsi
- Stávající komunikace odsunout ke kraji návsi, aby neprocházela středem

Návrh regulativů

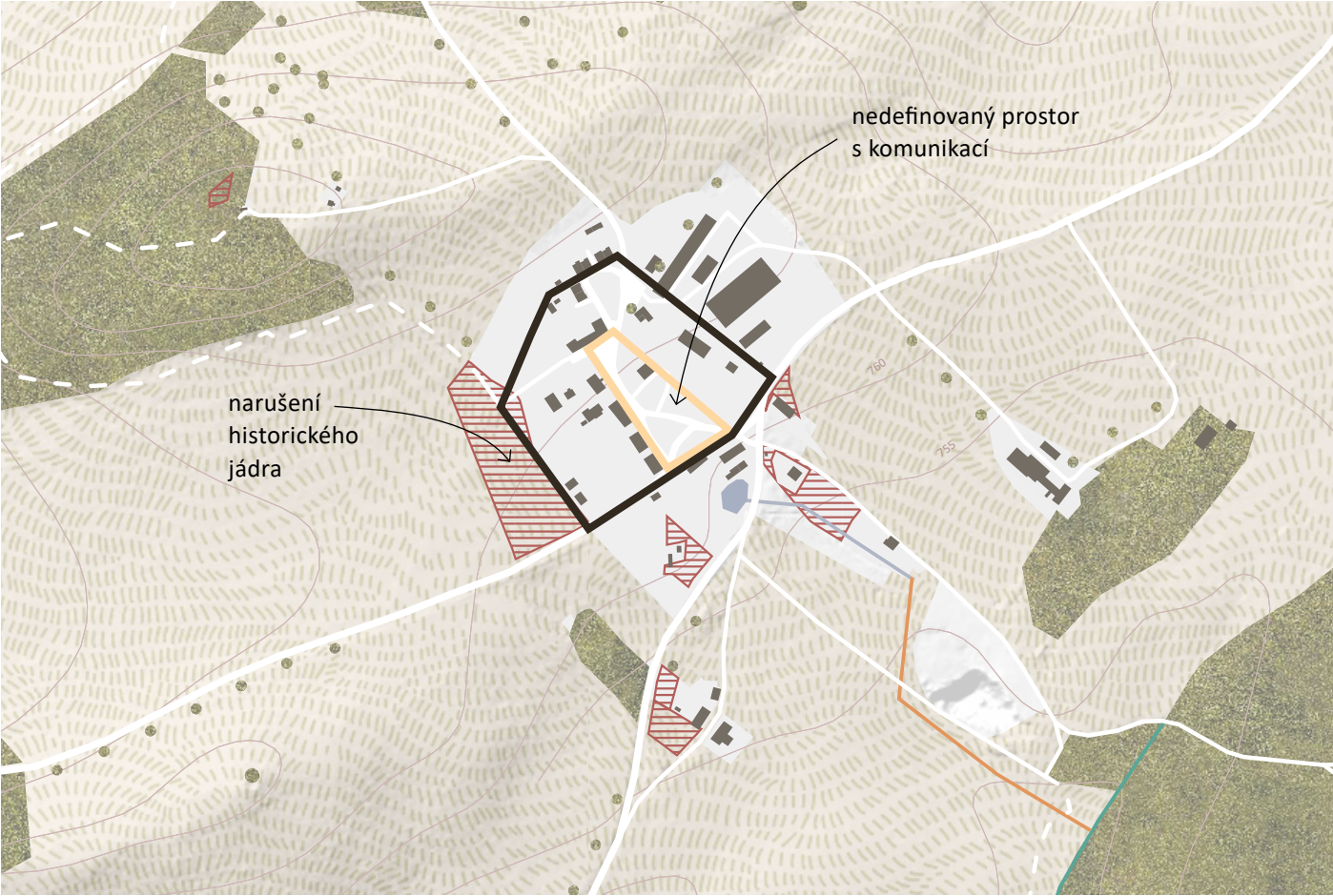
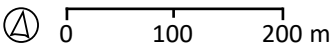
- závazné plošné regulativy pozemku:**
- uspořádání: náves/ulice – dům – dvůr
  - zahrada – volná zemědělská krajina -> podlouhlý tvar ve směru historických plužin

- závazné výškové regulativy hlavního stavebního objektu:**
- nepřekročitelná pomyslná čára střešní krajiny podle nejvýše položeného hřebene

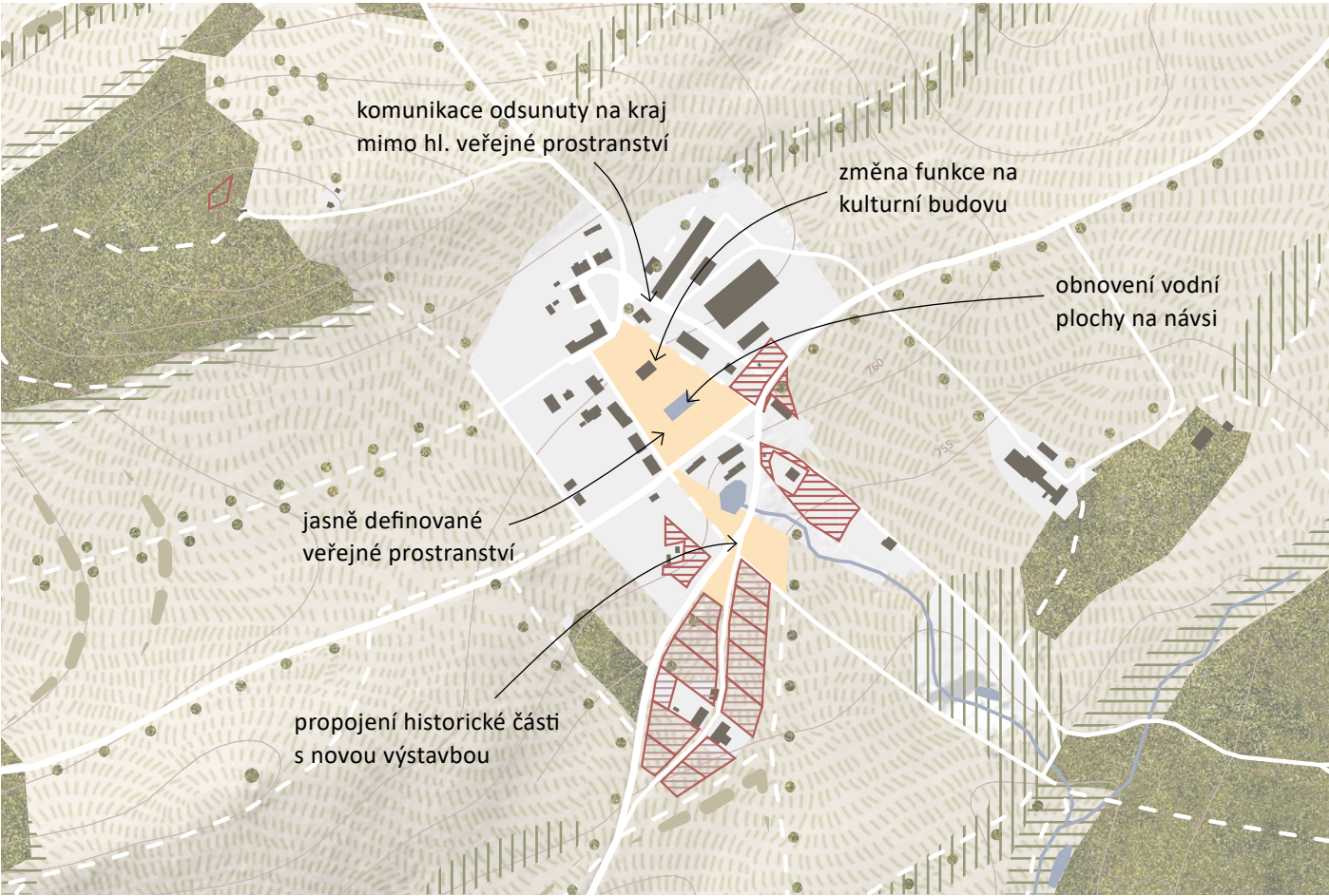
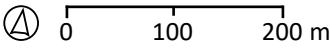
- závazné prostorové regulativy hlavního stavebního objektu:**
- sedlová a polovalbová střecha se štítem na kratší straně
  - sklon střechy v rozmezí 38° - 45°
  - okapová orientace (rovnoběžná s uliční čarou návsi)

Návrh regulativů není plnohodnotným RP.

SOUČASNÝ STAV

NÁVRH

6.5 SOUHRNNÁ SITUACE NÁVRHU

Legenda

- řešené území – Bližná
- památné stromy
- křížky, kapličky
- stávající a navrhované výhledy
- veřejná prostranství
- vlaková stanice
- stávající a navrhované autobusové zastávky
- lodní doprava
- železniční trať
- silnice
- oficiální cesty
- nezpevněné a vyšlapané cesty
- navrhované cesty
- obnovené historické cesty
- dřevěné chodníky, lávky
- modrá turistická trasa
- cyklotrasy
- vodní plochy
- vodní toky s přírodní úpravou koryt
- břehové porosty a litorální zóny
- protierozní opatření – meze, průlehy
- protierozní opatření – remízky
- liniová a solitérní zeleň
- doprovodná zeleň
- ekoton lesa a TTP
- zvláště chráněný druh – smrkovník plazivý
- vrstevnice
- budovy
- zastavěné území
- zastavitelná plocha
- zastavitelná plocha pod územní uzávěrou
- aktivní kamenolom Bližná
- trvale travní porosty – louky, pastviny
- lesy, skupiny dřevin rostoucí mimo les

Břehy

- současně přístupné břehy
- zpřístupněné břehy

Navrhovaná místa zastavení

- 1

Výhled na Tajvan
- 2

Naučná stezka rákosem
- 3

Vyhledka na Lískoveckých skalách
- 4

Bliženská alej
- 5

Náves v Bližné
- 6

Háj u Radslavi
- 7

Radslavská alej
- 8

Posezení na Radslavském kopci
- 9

Posezení na mýtině
- 10

Herceková naučná stezka
- 11

Útulna u Jezevčího lesa
- 12

Stezka rašeliništěm

7 ZÁVĚR

Navrhování krajiny je vždy hledáním křehké rovnováhy: na jedné straně stojí tlak na další rozvoj, na druhé potřeba uchovat přirozené přírodní procesy. Každý aktér do tohoto procesu vstupuje s vlastními prioritami a hodnotami, a zrychlující se tempo života i rozvoje tento střet dále umocňuje.

Lipensko se rozkládá v chráněné krajinné oblasti, která poskytuje útočiště řadě ohrožených druhů a nese stopy bohaté historie, zároveň však láká tisíce návštěvníků ročně na největší vodní plochu v Česku, což s sebou nese svá úskalí. I takto rozsáhlá nádrž má omezenou kapacitu a hranici únosnosti.

Proto práce nejprve uvažuje v regionálním měřítku. Pojímá vodní nádrž i její zázemí jako jeden provázaný celek a přináší opatření, která budou fungovat jen tehdy, budou-li je respektovat všechny obce v okolí. Jen integrovaný přístup může zabránit tomu, aby se zátěž a konflikty přesouvaly z jedné obce do druhé, z jednoho břehu na druhý a vytvářely ještě výraznější nerovnováhu.

Zkušenosti z jiných rekreačních lokalit ukazují, kam vede neřízené zahušťování – parkoviště a apartmány na hraně vody, hlava na hlavě a ústup přírody. Opačný pól představují místa, kde zůstal břeh prostupný a doplněný pestrou vegetací či cyklostezkami. Tuto druhou cestu prosazuje i navržená koncepce: veřejně přístupné pobřeží s důrazem na obnovu a ochranu krajinných hodnot.

Detailní návrh se pak zaměřuje na oživení vnitrozemí. Aktivací dosud opomíjených prostor se návštěvníci mohou rozptýlit do širšího území, což dlouhodobě odlehčí samotným břehům a zvýší tak i jejich dlouhodobou únosnost.

Práce tak nabízí soubor principů a konkrétních opatření, jak s územím nakládat citlivě a smysluplně, a může sloužit jako inspirace i pro další rekreační oblasti, které čelí podobnému pnutí mezi rozvojem a ochranou.

8 PODĚKOVÁNÍ

Na závěr bych ráda poděkovala všem, za jejichž pomoci tato práce vznikala. Děkuji Kláře Salzmanna za skvělé vedení a kontakty, které projekt nasměrovaly správným směrem. Tomáši Pozdechovi děkuji za ochotu a trefné připomínky, mimo jiné ke grafické části a urbanismu. Zuzaně Bečvářové vděčím za energii, kterou s sebou vždy do ateliéru přinášela, a všem děkuji za nadšení, které nás opakovaně utvrdilo v tom, že náš záměr má smysl.

Karolíně Molíkové děkuji za celkovou spolupráci a podporu v průběhu celého projektu. Davidovi vděčím za to, že přenesl model z obrazovky do reality pomocí 3D tiskárny, a Valerii za korekturu textů.

V neposlední řadě děkuji svým rodičům za podporu během celého studia a také širší rodině, přáteli a spolužákům za trpělivost a povzbuzení ve chvílích, kdy to bylo nejvíc potřeba.

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1

RECMANOVÁ, Paola; MOLÍKOVÁ, Karolína. *Krajina Lipenska: LípNo*. Online, diplomní seminář. Praha: ČVUT v Praze, Fakulta architektury, 2024. Dostupné z: <https://www.fa.cvut.cz/cs/galerie/atelierove-prace?page=1&query=&semesters%5B%5D=2024-zs&programs%5B%5D=9&ateliers%5B%5D=12141&courses%5B%5D=7596>. [cit. 2025-04-12].

2

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. *Výsledky sčítání 2021 – otevřená data*. Online. 2022. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/vysledky-scitani-2021-otevrena-data>. [cit. 2025-03-27].

3

OBYVATELÉ ČESKA. *Počet obyvatel v obci Černá v Pošumaví, Český Krumlov*. Online. 2025. Dostupné z: <https://obyvateleceska.cz/cesky-krumlov/cerna-v-posumavi/545457>. [cit. 2025-03-27].

4

SMAŽÍK, Josef; MÁGROVÁ, Anna; FIGALLA, Vladimír a JIRKŮ, Martin. *Černá v Pošumaví - čistírna odpadních vod - technicko-ekonomická studie*. Online, zak.číslo: 1805-91. Ekoeko s.r.o, České Budějovice, duben 2024. Dostupné z: <https://www.cernavposumavi.cz/app/uploads/2024/08/Technicko-ekonomicka-studie.pdf>. [cit. 2025-04-15].

5

KLÉZL, Tomáš. *Zkažený špenát i nahnědlý mozek. Lipno je plné fosforu a náprava nikde, varuje expert*. Online. In: Aktuálně.cz. Praha: Economia, a.s. 2023. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/lipno-kvalita-vody/r~18ca3bfef42111ed93abac1f6b220ee8/>. [cit. 2025-04-16].

6

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR [ÚZIS ČR]. *Koupací vody*. Online. In: koupacivody.cz. 2025. Dostupné z: <https://www.koupacivody.cz/>. [cit. 2025-04-15].

7

TV-ADAMS. *Černá v Pošumaví - Slavkovice - vrt*. Online. 2020. Dostupné z: https://tv-adams.wz.cz/zdroje_vody/z/1578.html. [cit. 2025-04-15].

8

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ [ČÚZK]. *Územně analytické podklady, Karty obcí*. Online. In: experience.arcgis.com. 2025. Dostupné z: https://experience.arcgis.com/experience/a13ce3302fa84486badb7bb58f6e35c0#data_s=id%3AdataSource_1-18f97e0fc5e-layer-7-18f97e0fc62-layer-12%3A1 [cit. 2025-04-22].

9

Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 5. úplná aktualizace. Online. In: Geoportál Jihočeského kraje. 2025. Dostupné z: <https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/up/uap>. [cit. 2025-04-19].

10

Schválený Plán péče o CHKOŠ 2012-2027. Online. In: Národní park Šumava. 2019. Dostupné z: <https://www.npsumava.cz/dokument/schvaleny-plan-pece-o-chkos-2012-2027>. [cit. 2025-04-26].

11

DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURA [DIA]. *Povolení výjimky ze zákazů ve zvláště chráněném území*. Online. In: Portál veřejné správy: gov.cz. 2025. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/povoleni-vyjimky-ze-zakazu-ve-zvlaste-chranenem-uzemi-S366>. [cit. 2025-04-26].

12

CULEK, Martin et al. *Biogeografické členění České republiky: II. díl*. Lelekovice, AOPK, listopad 2023. ISBN 80-86064-82-4.

13

BÍNOVÁ, Ludmila et al. *Metodika vymezování územního systému ekologické stability*. Online. Praha: MŽP, 2017. Dostupné z: https://mzp.gov.cz/system/files/2025-02/OAZK-Metodika_vymezovani_USES-20170330.pdf. [cit. 2025-05-07].

14

EKOTOXA s.r.o., AGERIS s.r.o., Institut regionálních informací, s.r.o., *Územní studie krajiny Jihočeského kraje - návrhová část*. Červenec 2021. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Soubory/uzemni_studie/US_krajiny_JcK/navrhova_cast/USK_JcK_navrhova_cast_140702021.pdf. [cit. 2025-04-20].

15

ŘEZNÍČKOVÁ, Zdeňka. *Osídlení Šumavy*. Online. 2025. https://www.sumavanet.com/www/muzeum_sumavy/hl-susice/text/data/osidleni_sumavy.html. [cit. 2025-05-10].

16

OBEC ČERNÁ V POŠUMAVÍ. *Naučné stezky: Za pozoruhodnostmi obce Černá v Pošumaví*. Online. 2016. Dostupné z: <https://kronikaobcecerna.estranky.cz/file/787/naucne-stezky-tiskarna-cerny-.pdf>. [cit. 2025-05-16].

17

ESRI. *ArcGIS Map Viewer, Zaniklé vodní plochy*. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html>. [cit. 2025-05-16].

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ Z PŘEBÍRANÉHO DSN

- 4 *Úmluva Rady Evropy o krajině*: autorizovaný překlad. Online. In: Ministerstvo životního prostředí. 2021. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_rady_evropy_krajina/\\$FILE/OOOPK_umluva_o_krajine_text_cj_20210815.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_rady_evropy_krajina/$FILE/OOOPK_umluva_o_krajine_text_cj_20210815.pdf). [cit. 2024-09-22].
- 5 *Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu*. Online. In: Ministerstvo životního prostředí. 2013. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zelena_kniha_problematice/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie_EU-20130806.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zelena_kniha_problematice/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie_EU-20130806.pdf). [cit. 2024-09-22].
- 6 Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon. Část 3, Hlava 3. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283#cast3-hlava3>. [cit. 2024-10-07].
- 7 BUFKOVÁ I. et al. *Hydrologické revitalizace v horských a kopcovitých oblastech*. Online, souhrn zkušeností s obnovou mokřadů, pramenišť a potoků ze Šumavy. Správa Národního parku Šumava, Vimperk 2024. Interní dokument. Dostupné z: [osobní komunikace]. [cit. 2024-11-15].
- 8 Zákon č. 114/1992 Sb., Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283#cast3-hlava3>. [cit. 2024-10-07].
- 9 JAKUBÍNSKÝ, Jiří. *Ekosystémové funkce údolních a poříčních niv v podmínkách environmentální změny*. Online. Prezentace. 2020. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/sci/jaro2020/ZD162/um/FGS10_Jakubinsky.pdf. [cit. 2024-11-10].
- 10 PAVKA, P., ed., PAVKOVÁ, K.; KADLUBIEC, R.; BARTALOŠ, T.; HOŠEK, M.; KEŠNER, M. a TROJÁČEK, P. *Metodika podrobného vymezování údolních niv*. Online. Ministerstvo životního prostředí. 2024. Dostupné z: https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/udolni_niva/%24FILE/OAZK-Metodika-20240201.pdf. [cit. 2024-11-11].
- 11 Gisat, Ekotoxa, DHP Conservation. *Praktické nástroje pro plánování a ochranu VKP údolní niva*. Online. In: Gisat.maps.arcgis.com. Technologická agentura ČR. Dostupné z: <https://gisat.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=835cd6cfb08049099c2beeb95d11b6f9>. [cit. 2024-11-11].
- 12 *Věstník Ministerstva životního prostředí*. Online. In: Ministerstvo životního prostředí. Leden 2009. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/web/edice/nsf/312681A5BC572127C12575440047381F/\\$file/25530660.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice/nsf/312681A5BC572127C12575440047381F/$file/25530660.pdf). [cit. 2024-11-09].
- 13 EKOTOXA s.r.o., AGERIS s.r.o., Institut regionálních informací, s.r.o., *Územní studie krajiny Jihočeského kraje - návrhová část*. Červenec 2021. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Soubory/uzemni_studie/US_krajiny_JcK/navrhova_cast/USK_JcK_navrhova_cast_140702021.pdf. [cit. 2024-09-13].
- 14 *Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje, ve znění jejich 1., 2., 3., 4a., 5., 6., 7., 8., 9., 11. a 13. aktualizace a rozsudku 1 As 15/2016 – 85 Nejvyššího správního soudu*. Online. In: Geoportál Jihočeského kraje. 2024. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Soubory/zur/zur_aktualizace_13/13_ZUR_uplne_zneni_18072024_final.pdf. [cit. 2024-09-20].
- 15 A800 s.r.o. *Územní studie Jezera Medard - Návrh*. Online. 10/2023. Dostupné z: https://extranet.kr-karlovarsky.cz/soubory/upd/US_Medard_2021/III_etapa_Cistopis/US_NC_textova_cast_231019.pdf. [cit. 2024-03-18].
- 16 PECHOUŠEK, P. *Lipensko láká – je nejnavštěvovanější oblastí jižních Čech*. Online. In: Lipensko.cz. Turistický spolek Lipenska. 2023. Dostupné z: <https://www.lipensko.cz/aktuality/lipensko-laka-je-nejnavsteovovanejsi-oblasti-jiznich-cech-ztiycilark>. [cit. 2025-01-12].
- 17 KUBÁT, P. *U lipna je letos až o 20 procent méně turistů. Lidé zkracují pobyty a šetří i na stravování*. Online. In: irozhlas.cz. Český rozhlas. 2024. Dostupnost z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/cestovani/u-lipna-je-letos-az-o-20-procent-mene-turistu-lide-zkracuji-pobyty-a-setri-i-na_2408081345_nel. [cit. 2025-01-12].
- 18 STUDNIČKA, P. *Strategie rozvoje území Svazku Lipenských obcí*. Online. 2016. Dostupné z: http://slo.evron.cz/_data/s_3794/files/file/SRUSLO_zaverecna_zprava_projektu_final.pdf. [cit. 2025-02-04].
- 20 MAIER, K. et al. *Územní studie ŠUMAVA - Návrh po projednání*. Online. In: 2010. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Stary_portal/up_studie/us_sumava/02_navrhova/01_textova_cast.pdf. [cit. 2024-09-08].
- 21 WIKIPEDIE. *Osada*. Online. Wikipedie: Otevřená encyklopedie. 2024. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Osada>. [cit. 2025-02-06].
- 22 SMÉKALOVÁ, Martina. *Fenomén chataření a chalupaření v České republice*. Bakalářská diplomová práce. Online. 2009. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/o8b6z/bakalarska_prace_text.pdf. [cit. 2025-01-18].
- 23 JABLONSKÁ, L.; SLOVÁČKOVÁ, K.; ZYMÁKOVÁ, Z.; RUSSE T. a FRANKE D. *Urbanistická rukověť - Územní studie Šumava*. Online. 2010. Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/media/Stary_portal/up_studie/us_sumava/02_navrhova/04_urbanisticka_rukovet.pdf. [cit. 2024-10-22].

10 PŘÍLOHY

Příloha č.1

ZKRATKY CÍLOVÝCH EKOSYSTÉMŮ

BUAJ: Acidofilní jedliny hygrofilní (as. Luzulo pilosae-Abietetum)

BUAS: Acidofilní bučiny s jedlí a smrkem (as. Calamagrostio villosaeFagetum, Luzulo-Fagetum)

BUKK: Květnaté a kalcifilní bučiny s klenem a jedlí (Dentario glandulosae-Fagetum, AceriFagetum, převážná část asociací Dentario enneaphylli-Fagetum, Violo reichenbachianae-Fagetum a Festuco-Fagetum, horní okraj Cephalanthero-Fagetum)

LOMO: Mokřadní (bažinné) křoviny a olšiny

LONO: Nivní potoční olšiny olše lepkavé (as. Stellario-Alnetum glutinosae, Arunco-Alnetum, Carici remotaeFraxinetum)

LONS: Nivní (pobřežní) smrkové olšiny (as. Piceo-Alnetum)

LOPS: Pobřežní (nivní) olšiny olše šedé (as. Alnetum incanae)

MTH: Hygrofilní trávníky (svazy Alopecurion pratensis, Calthion, Cnidion venosi, Molinion, Veronico longifoliae-Lysimachion vulgaris)

MTM: Mezofilní trávníky (svazy Arrhenatherion, Cynosurion, Polygono-Trisetion, Trifolion medii)

PRKO: Rašelinné bory klečové blatky nebo kosodřeviny

PRPM: Vegetace (bezlesých) pramenišť a minerotrofních rašelinišť

PRSM: Rašelinné smrčiny

SMP: Podmáčené smrčiny

VOLS: Vegetace rákosin a vysokých ostřic stojatých vod (litorálů)

VOVS: Vegetace čistých stojatých vod (sublitorálů)

zdroj: ¹²

Příloha č.2

Totožné pro všechny tři typy krajín (8, 13, 17):

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ KVALITY):

Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahluobených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích a odstranění již nepotřebných umělých příčných vodních staveb, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy; ochranné hráze pouze na ochranu sídel, co nejvíce odsazené od toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních (příp. pozitivních) zásahů do krajiny

Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje „měkkých“ forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ:

Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)

Totožné pro typy krajiny 13 a 17:

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ KVALITY):

Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)

Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)

Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy, ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny

Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění

Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny

Příloha č.2

8 – Rovinatý až plochý zemědělskolesní krajinný typ

Celkový popis: Plochá až mírně zvlněná krajina s převahou lesních celků, s významnými plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití, případně i se sídly venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ KVALITY):

Zemědělství: různé způsoby využití především s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny, kvalitu půd a míru erozního ohrožení

Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)

Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch bezprostředně navazujících na zastavěná území sídel (nikoliv samot) přiměřeně k charakteru sídel a krajiny; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)

Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny

Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění

Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ:

V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizace vodních toků a mimo souvislé lesní celky pro pestrou strukturu využití, a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě

13 – Mírně zvlněná až kopcovitá lesozemědělská krajina

Celkový popis: Mírně zvlněná až kopcovitá krajina s převahou zemědělské půdy s různými možnými způsoby využití, s různě velkými lesními celky a většinou i se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ KVALITY):

Zemědělství: převažující intenzivní využití s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochranu půdy (např. rozčlenění bloků orné půdy ohrožených větrnou erozí ochrannými lesními pásy)

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ:

Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)

17 – Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina

Celkový popis: Výrazně zvlněná až členitá krajina s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy a lesních celků a se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ KVALITY):

Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

zdroj: ¹⁴

ČVUT
ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE

FA ČVUT
15120 Ústav krajinářské architektury
Ateliér Salzmann/Bečvářová/Pozdech
LS 2025